

Nr 120

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.; given Stockholms slott den 25 april 1969.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),

2) lag om ändring i lagen den 26 maj 1950 (nr 308) om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),

3) förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt,

4) förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt,

5) förordning om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623).

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i de bestämmelser som reglerar försäkringsanstalternas beskattning. Förslaget innebär att en anstalts hela försäkringsrörelse skall beskattas enligt en och samma beskattningsmetod. Avgörande för tillämplig beskattningsmetod blir anstaltens karaktär av livförsäkringsanstalt eller skadeförsäkringsanstalt vilket bestäms av anstaltens huvudsakliga verksamhetsinriktning. I fråga om utländsk försäkringsanstalt skall hänsyn tas endast till den här i landet bedrivna verksamheten. Med livförsäkringsanstalt avses i förslaget anstalt som uteslutande eller så gott som uteslutande meddelar personförsäkringar och med skadeförsäkringsanstalt annan försäkringsanstalt än livförsäkringsanstalt. Livförsäkringsanstalt skall räntebeskattas, inländsk skadeförsäkringsanstalt överskottsbeskattas och utländsk skadeförsäkringsanstalt schablonbeskattas.

Beträffande de lokalt verksamma ömsesidiga bolagen föreslås skattskyldighet för inkomst av försäkringsrörelse. Slutligen föreslås i fråga om understödsförening att skattskyldighet för försäkringsrörelse skall föreligga endast om föreningen enligt sina stadgar äger meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd på högst 1 000 kr. för medlem. Skattskyldigheten skall dock inte omfatta understödsförenings sjukhjälp.

Vidare föreslås vissa ändringar av mera teknisk natur i beskattningsreglerna på området.

De nya bestämmelserna föreslås bli tillämpliga för de s. k. riksbolagen och understödsföreningarna fr. o. m. 1971 års taxering och för de lokalt verksamma ömsesidiga bolagen fr. o. m. 1972 års taxering.

1) Förslag

till

Lag

om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas i fråga om kommunalskattelagen den 28 september 1928¹, dels att nuvarande punkt 4 av anvisningarna till 18 § skall upphöra att gälla, dels att nuvarande 30 § 4 och 5 mom. skall betecknas 30 § 6 respektive 7 mom. och att nuvarande punkterna 5—7 av anvisningarna till 18 § skall betecknas punkt 4, 5 respektive 6 av anvisningarna till 18 §, dels att 19 §, 30 § 2 och 3 mom., 43 § 3 mom., 53 § 1 mom., 54 §, nya punkt 4 av anvisningarna till 18 §, punkt 1 av anvisningarna till 24 §, punkt 7 av anvisningarna till 28 §, punkt 14 av anvisningarna till 29 §, anvisningarna till 30 § och punkt 4 av anvisningarna till 36 § skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges, dels att i lagen skall införas två nya moment, 30 § 4 och 5 mom., av nedan angiven lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

19 §.

Till skattepliktig — — — — — nämnda förvärvskällor;
vinstandel eller återbäring, som utgått på grund av annan försäkring än pensionsförsäkring eller sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring, som tagits i samband med tjänst;

vinstandel, återbäring eller premieåterbetalning, som utgått på grund av annan personförsäkring än pensionsförsäkring eller sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring som tagits i samband med tjänst, samt vinstandel, som utgått på grund av skadeförsäkring, och premieåterbetalning på grund av skadeförsäkring, för vilken rätt till avdrag för premie icke förelegat;

ersättning jämlikt — — — — — av motorsåg.

(Se vidare anvisningarna.)

30 §.

2 mom. Såsom nettointäkt av sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse, som drivits av inländsk försäkringsanstalt, skall anses överskottet å försäkringsrörelsen. Vid

2 mom. Såsom nettointäkt av försäkringsrörelse, som drivits av inländsk livförsäkringsanstalt, anses nettointäkten av anstaltens kapital- och fastighetsförvaltning med undantag för den del

¹ Senaste lydelse av 19 § se 1968:718, av 30 § 2 mom. se 1950:308, av 30 § 3 mom. se 1967:159, av 30 § 4 mom. se 1955:115, av 30 § 5 mom. se 1953:400, av 43 § 3 mom. se 1965:573, av 53 § 1 mom. se 1968:420, av 54 § se 1967:748, av punkt 6 av anvisningarna till 18 § och punkt 5 av anvisningarna till 30 § se 1930:190, av punkt 7 av anvisningarna till 18 § se 1966:274, av punkt 1 av anvisningarna till 24 §, punkt 7 av anvisningarna till 28 § och punkterna 1, 3 och 4 av anvisningarna till 30 § se 1950:308, av punkt 14 av anvisningarna till 29 § se 1959:191, av punkt 2 av anvisningarna till 30 § se 1963:68, av punkt 6 av anvisningarna till 30 § se 1934:294 samt av punkt 4 av anvisningarna till 36 § se 1967:748.

(Nuvarande lydelse)

överskottets beräkning må från bruttointäkten avdrag göras för avsättning till försäkringsfond för egen räkning samt i den utsträckning, som närmare angives i anvisningarna, till andra fonder. Omfattar rörelsen sjukförsäkring, vilken tagits i samband med tjänst eller i förening med pensionsförsäkring i livförsäkringsanstalt, må jämväl på sådan försäkring belöpande del av överskottet avdragas, därest på grund av sjukförsäkringen utgående försäkringsbelopp är att anse såsom invalidpension av det slag som enligt anvisningarna till 31 § må utgå på grund av pensionsförsäkring.

Såsom nettointäkt av livförsäkringsrörelse, som drivits av inländsk försäkringsanstalt, skall, på sätt i anvisningarna närmare angives, anses dels den del av nettointäkten av kapital- och fastighetsförvaltning, som belöper på direkt meddelade eller i återförsäkring åt annan inländsk försäkringsanstalt meddelade kapitalförsäkringar, dels ock nettointäkt av utländsk återförsäkringsrörelse.

Därest i fråga om livförsäkringsrörelse värdet av tillgångarna vid beskattningsårets utgång understiger summan av dels försäkringsfonden ökad med en tjugonedel av fonden, dels ock beloppet av de skulder, som icke grunda sig på meddelade försäkringar, må ett belopp motsvarande fem gånger skillnaden avdragas från nettointäkten.

3 mom. I fråga om utländsk försäkringsanstalt skola bestämmelserna i 2 mom. andra och tredje styckena äga motsvarande tillämpning beträffande livförsäkringsrörelse, som anstalten drivit här i riket. Beträffande annan försäkringsrörelse, som här drivits av utländsk försäkringsanstalt, skall såsom här i riket skattepliktig nettointäkt upptagas ett belopp motsvarande viss procent av anstaltens pre-

(Föreslagen lydelse)

av intäkten som belöper på pensionsförsäkringar, vilka anstalten meddelat direkt eller meddelat i återförsäkring åt annan inländsk försäkringsanstalt.

Om värdet av tillgångarna i försäkringsrörelse, som drivits av inländsk livförsäkringsanstalt, vid beskattningsårets utgång understiger summan av dels försäkringsfonden ökad med en tjugondel av fonden, dels beloppet av de skulder som icke grunda sig på meddelade försäkringar, får ett belopp motsvarande fem gånger skillnaden avdragas från nettointäkten.

3 mom. Såsom nettointäkt av försäkringsrörelse, som drivits av inländsk skadeförsäkringsanstalt, anses överskottet av försäkringsrörelsen. Vid överskottets beräkning får avdrag från bruttointäkten göras för avsättning till försäkringsfond för egen räkning och i den utsträckning, som närmare angives i anvisningarna, till andra fonder.

(Nuvarande lydelse)

mieinkomst av den här bedrivna rörelsen, nämligen beträffande sjöförsäkrings- samt land- och lufttransportförsäkringsrörelse 5 procent samt beträffande övrig försäkringsrörelse 3 procent.

(Föreslagen lydelse)

4 mom. Med livförsäkringsanstalt förstås i denna lag anstalt vars försäkringsrörelse uteslutande eller så gott som uteslutande avser personförsäkring (livförsäkring, sjuk- och olycksfallsförsäkring, avgångsbidragsförsäkring samt arbetslöshetsförsäkring). Med skadeförsäkringsanstalt förstås annan försäkringsanstalt än livförsäkringsanstalt. Utländsk försäkringsanstalt, som drivit försäkringsrörelse här i riket, bedöms med hänsyn endast till den rörelse som anstalten drivit här.

Understödsförening, vilken enligt sina stadgar får meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd på högst 1 000 kronor för medlem, anses i denna lag som livförsäkringsanstalt i fråga om verksamhet som är hänförlig till livförsäkring.

5 mom. Bestämmelserna i 2 mom. äga motsvarande tillämpning på försäkringsrörelse som utländsk livförsäkringsanstalt drivit här i riket. Beträffande försäkringsrörelse, som här drivits av utländsk skadeförsäkringsanstalt, anses som här i riket skattepliktig nettointäkt ett belopp motsvarande 5 procent av anstaltens premieinkomst av här bedrivna sjöförsäkrings- samt land- och lufttransportförsäkringsrörelse samt 3 procent av anstaltens premieinkomst av annan här bedrivna försäkringsrörelse.

43 §.

3 mom. Äger svenskt — — — — — härför gäller
att den huvudsakliga verksamheten för bolag eller förening, som lämnar eller mottager koncernbi- att den huvudsakliga verksamheten för bolag eller förening, som lämnar eller mottager koncernbi-

(Nuvarande lydelse)

drag, avser jordbruksfastighet, annan fastighet eller annan rörelse än livförsäkringsrörelse,

a t t såväl ————— till delägarna.
Lämnar svenskt ————— och försäkringsaktiebolag.
Koncernbidrag som ————— annan förvärvskälla.
Avdrag för ————— avdrag föreliggande.

(Föreslagen lydelse)

drag, avser jordbruksfastighet, annan fastighet eller annan rörelse än försäkringsrörelse som drives av livförsäkringsanstalt,

(Se vidare anvisningarna.)

53 §.

1 m o m. Skyldighet att ————— av rörelse;

d) akademier, Nobelstiftelsen samt stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond, så ock allmänna undervisningsverk, sådana sammanslutningar av studerande vid rikets universitet och högskolor i vilka de studerande enligt gällande stadgar äro skyldiga att vara medlemmar, sjömanshus, svenska skeppshypotekskassan, skeppsfartens sekundärlånekassa, norrlandsfonden, malmfonden för forsknings- och utvecklingsarbete, järnkotoret, så länge kotorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kotoret icke lämnar utdelning åt sina delägare, aktiebolaget tipstjänst, svenska penninglotteriet aktiebolag, allmänna pensionsfonden, allmänna sjukförsäkringsfonden, pensionsstiftelser som avses i lagen om tryggande av pensionsutfästelse m. m., allmänna försäkringskassor, understödsföreningar, som icke bedriva till livförsäkring hänförlig verksamhet, personalstiftelser som avses i lagen om tryggande av pensionsutfästelse m. m. med ändamål uteslutande att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom eller olycksfall, sådana ömsesidiga försäkringsbolag för försäkring av egendom, å vilka lagen om försäkringsrörelse icke äger tillämpning eller vilkas verksamhetsområden falla utanför Stockholm och omfattas allenast visst län eller del av län, ävensom sådana ömsesidiga försäkringsbolag, som avses i lagen om yrkesskadeförsäkring:

för inkomst av fastighet;

d) akademier, Nobelstiftelsen samt stiftelsen Dag Hammarskjölds Minnesfond, så ock allmänna undervisningsverk, sådana sammanslutningar av studerande vid rikets universitet och högskolor i vilka de studerande enligt gällande stadgar äro skyldiga att vara medlemmar, sjömanshus, svenska skeppshypotekskassan, skeppsfartens sekundärlånekassa, norrlandsfonden, malmfonden för forsknings- och utvecklingsarbete, järnkotoret, så länge kotorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kotoret icke lämnar utdelning åt sina delägare, aktiebolaget tipstjänst, svenska penninglotteriet aktiebolag, allmänna pensionsfonden, allmänna sjukförsäkringsfonden, pensionsstiftelser som avses i lagen om tryggande av pensionsutfästelse m. m., allmänna försäkringskassor, understödsföreningar, som icke bedriva till livförsäkring hänförlig verksamhet, personalstiftelser som avses i lagen om tryggande av pensionsutfästelse m. m. med ändamål uteslutande att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom eller olycksfall ävensom sådana ömsesidiga försäkringsbolag, som avses i lagen om yrkesskadeförsäkring:

för inkomst av fastighet;

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

e) kyrkor, andra ————— eller rörelse.
Riksskattenämnden må, ————— icke föras.

54 §.

Från skattskyldighet — — — på livförsäkringsverksamheten;

g) understödsföreningar, vilka enligt sina stadgar ej äga meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd å högst 500 kronor för medlem:

för all inkomst, som belöper på verksamhet, hänförlig till livförsäkring;

h) här i ————— ett år.

Aktiebolag och ekonomiska föreningar, vilka driva bank- eller annan penningrörelse eller försäkringsrörelse, äga icke åtnjuta vid a) omnämnd skattefrihet. Dock äro aktiebolag och ekonomiska föreningar, som driva bank- eller annan penningrörelse eller sådan rörelse jämte annan verksamhet, frikallade från skattskyldighet för utdelning å aktier och andelar, vilka innehavas som ett led i organisationen av bolagens eller föreningarnas verksamhet till den del denna avser annat än förvaltning av fastighet, värdepapper eller annan därmed likartad lös egendom. Vidare äga aktiebolag, som *driva sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse*, åtnjuta skattefrihet för utdelning å aktier och andelar, vilka innehavas som ett led i organisationen av *sådan* bolagens *verksamhet*.

Aktiebolag eller ekonomisk förening, som driver — — — i rörelsen.

Aktiebolag eller ekonomisk förening, som uteslutande — — — en fjärdedel.

Om aktierna ————— lös egendom.

Om särskilda ————— icke föras.

Förvärvar svenskt ————— inbetald insats.

Att personer, ————— samma paragraf.

(Se vidare anvisningarna.)

Anvisningar

till 18 §.

5. I fråga om bolag, som avses i 30 § 4 mom. första och andra styckena, skall för partihandelsbolag

4. I fråga om bolag, som avses i 30 § 6 mom. första och andra styckena, skall för partihandelsbolag han-

(Nuvarande lydelse)

handeln med rusdrycker och för detaljhandelsbolag utminuterings av rusdrycker anses utgöra särskild förvärvskälla.

(Föreslagen lydelse)

deln med rusdrycker och för detaljhandelsbolag utminuterings av rusdrycker anses utgöra särskild förvärvskälla.

till 24 §.

1. Har annan fastighet helt eller delvis varit använd i ägarens egen rörelse, kommer hyresvärdet för vad som använts i rörelsen, vilket värde ej får avdragas såsom omkostnad (jfr punkt 1 av anvisningarna till 29 §), att ingå i den allmänna inkomstberäkningen för rörelsen och att sålunda beskattas i sammanhang med den totala inkomsten därav. (Jfr dock beträffande *livförsäkringsrörelse* punkt 3 av anvisningarna till 30 §).

1. Har annan fastighet helt eller delvis varit använd i ägarens egen rörelse, kommer hyresvärdet för vad som använts i rörelsen, vilket värde ej får avdragas såsom omkostnad (jfr punkt 1 av anvisningarna till 29 §), att ingå i den allmänna inkomstberäkningen för rörelsen och att sålunda beskattas i sammanhang med den totala inkomsten därav. (Jfr dock beträffande *försäkringsrörelse, som drivits av livförsäkringsanstalt*, punkt 1 av anvisningarna till 30 §.)

Har idkare — — — — — i rörelsen.

till 28 §.

7. I fråga om beräkning av intäkt av *livförsäkringsrörelse* gäller vad därom stadgas i 30 § med därtill hörande anvisningar.

7. I fråga om beräkning av intäkt av *försäkringsrörelse som drivits av livförsäkringsanstalt* gäller vad därom stadgas i 30 § med därtill hörande anvisningar.

till 29 §.

14. Inländsk *försäkringsanstalt* må från bruttointäkt av *sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse* njuta avdrag bl. a. för avgifter och bidrag, som utgivits till kommun, förening eller sammanslutning och som avser att understödja verksamhet med syfte att förebygga skador, vilka falla inom ramen för den av anstalten bedrivna rörelsen.

14. Inländsk *skadeförsäkringsanstalt* må från bruttointäkt av *försäkringsrörelse* njuta avdrag bl. a. för avgifter och bidrag, som utgivits till kommun, förening eller sammanslutning och som avser att understödja verksamhet med syfte att förebygga skador, vilka falla inom ramen för den av anstalten bedrivna rörelsen. *Vad som förstås med skadeförsäkringsanstalt anges i 30 § 4 mom.*

I fråga om beräkning av avdrag från intäkt av *livförsäkringsrörelse* gäller vad därom stadgas i 30 § med därtill hörande anvisningar.

I fråga om beräkning av avdrag från intäkt av *försäkringsrörelse, som drivits av livförsäkringsanstalt*, gäller vad därom stadgas i 30 § med därtill hörande anvisningar.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

till 30 §.

1. Vid uppdelning av försäkringsrörelse å sjuk-, olycksfalls- och skadeförsäkringsrörelse, å ena, samt livförsäkringsrörelse, å andra sidan, skall försäkring, som meddelats i samband med huvudförsäkring, räknas som tillhörande huvudförsäkringsart (t. ex. livränta, som meddelats som ersättning vid olycksfallsförsäkring, räknas till olycksfallsförsäkring, sjukförsäkring, som av livförsäkringsbolag meddelats i kombination med livförsäkring, räknas till livförsäkring).

Med försäkringsfond för egen räkning förstås försäkringsfond enligt lagen om försäkringsrörelse (premiereserv, ersättningsreserv och, där rörelsen avser livförsäkring eller annan personförsäkring för livstid eller för längre tid än tio år, reserv för tilldelad återbäring), minskad med värdet av återförsäkrarens ansvarighet. I ersättningsreserven inbegripes i fråga om försäkringsanstalt, som driver sjöförsäkring, den förstärkning av försäkringsfonden, som sådan anstalt gör enligt bolagsordningen.

Med premieinkomst, förvaltningskostnader m. m. för egen räkning förstås anstaltens premieinkomst, förvaltningskostnader m. m. minskade med återförsäkrarens andelar.

1. Vid beräkning av nettointäkt av försäkringsrörelse som drivits av livförsäkringsanstalt skall följande iakttagas.

Som bruttointäkt upptages intäkt av kapital- och fastighetsförvaltning med undantag av den del av intäkten som belöper på pensionsförsäkringar, vilka anstalten meddelat direkt eller meddelat i återförsäkring åt inländsk försäkringsanstalt.

Som bruttointäkt upptages även vinst vid försäljning av eller vid uppskrivning av värdet av annan tillgång än inventarium eller för stadigvarande bruk i rörelsen avsedd fastighet. I bruttointäkten upptages vidare hyresvärde av fastighet, som använts i försäkringsrörelsen. Har livförsäkringsanstalt hos utländsk försäkringsanstalt återförsäkrat direkt meddelad eller i återförsäkring åt inländsk försäkringsanstalt meddelad annan försäkring än pensionsförsäkring utan att hos sig behålla premiereserven, anses som ränteintäkt ränta på värdet av återförsäkrarens ansvarighet enligt den räntefot som legat till grund för premieberäkningen.

Från bruttointäkten får avdragas dels ränta på gäld, dels, i fråga om fastighetsförvaltning, annan enligt 25 § avdragsgill omkostnad för fastighet, dels förlust vid försäljning av annan tillgång än inventarium eller för stadigvarande bruk i rörelsen avsedd fastighet, dels belopp varmed värdet av annan tillgång än inventarium eller för stadigvarande bruk i rörelsen avsedd fastighet enligt denna lag nedskrivits, dels 5 procent av vad som återstår av bruttointäkten efter avdrag enligt detta stycke.

I fråga om individuell livförsäkring, individuell annan personförsäkring och gruppörsäkring får i varje sådan verksamhet för sig, sedan avdrag åtnjutits enligt föregående stycke, från återstående bruttointäkten

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

täkt göras avdrag med belopp motsvarande för varje direkt tecknad personförsäkring, som icke är pensionsförsäkring, 3 promille av det basbelopp som enligt 1 kap. 6 § lagen den 25 maj 1962 (nr 381) om allmän försäkring fastställts för januari månad under taxeringsåret. Avdraget skall för varje försäkring beräknas till helt kronotal så, att öretal bortfaller. Som en försäkring anses dels alla individuella livförsäkringar, som samtidigt tecknats på samma persons eller samma personers liv, dels alla andra individuella personförsäkringar, som samtidigt tecknats med samma person som försäkrad, dels samma persons alla gruppförsäkringar som han har inom en och samma grupp. Sammanlagt avdrag enligt detta stycke får icke överstiga återstående bruttointäkt av den verksamhet till vilken avdraget hänför sig.

Avdrag får icke ske för sådan ränta på återbäringsmedel som tillkommer försäkringstagare.

2. Vid beräkning av överskottet å sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse må från bruttointäkten avdrag göras förutom för driftkostnader, som avses i 29 §, för avsättning till försäkringsfond för egen räkning och i lag föreskriven säkerhetsfond, för utbetald återbäring, för avsättning till sådan reservfond, som av ömsesidig kreatursförsäkringsanstalt bildas enligt gällande föreskrifter om allmänna grunder angående försäkring med statsbidrag mot förluster på grund av smittsamma husdjurssjukdomar, för avsättning till sådan regleringsfond, som av trafikförsäkringsanstalt bildas enligt gällande villkor och föreskrifter för utövande av trafikförsäkringsrörelse, ävensom, med nedan angiven inskränkning, för ökning av utjämningsfonderna, i den mån denna ökning icke överstiger vinsten å själva försäkringsrörelsen.

2. Vid beräkning av överskottet av försäkringsrörelse, som drivits av inländsk skadeförsäkringsanstalt, må från bruttointäkten avdrag göras förutom för driftkostnader, som avses i 29 §, för avsättning till försäkringsfond för egen räkning och i lag föreskriven säkerhetsfond, för utbetald återbäring eller verkställd premieåterbetalning, för avsättning till sådan reservfond, som av ömsesidig kreatursförsäkringsanstalt bildas enligt gällande föreskrifter om allmänna grunder angående försäkring med statsbidrag mot förluster på grund av smittsamma husdjurssjukdomar, för avsättning till sådan regleringsfond, som av trafikförsäkringsanstalt bildas enligt gällande villkor och föreskrifter för utövande av trafikförsäkringsrörelse, ävensom för ökning av utjämningsfonderna, i den mån denna ökning icke överstiger vinsten å själ-

(Nuvarande lydelse)

Denna vinst skall beräknas till ett belopp, som utgör skillnaden mellan

å ena sidan summan av följande inkomstposter, nämligen:

a) ingående försäkringsfond för egen räkning,

b) premieinkomst för egen räkning,

c) 4 procent ränta å post a);

å andra sidan summan av följande utgiftsposter, nämligen:

d) utbetalningar för egen räkning för försäkringsfall,

e) förvaltningskostnader för egen räkning,

f) utgående försäkringsfond för egen räkning.

Avdrag för ökning av utjämningsfonderna medges icke i den mån utjämningsfonderna genom ökning-
en kunna att överskjuta ett belopp av tio gånger den på året belöpande premieinkomsten för egen räkning för brandförsäkring, ökat med två gånger den på året belöpande premieinkomsten för egen räkning för annan försäkring. Vid tillämpning härav skall som brandförsäkring även räknas sådan ansvarighetsförsäkring, som uteslutande avser ansvarighet på grund av brandskada.

(Föreslagen lydelse)

va försäkringsrörelsen. Denna vinst skall beräknas enligt andra, tredje och fjärde styckena.

Vinsten utgör, om ej annat följer av tredje eller fjärde stycket, skillnaden mellan

å ena sidan summan av följande inkomstposter, nämligen:

a) ingående försäkringsfond för egen räkning,

b) premieinkomst för egen räkning,

c) 4 procent ränta å post a);

å andra sidan summan av följande utgiftsposter, nämligen:

d) utbetalningar för egen räkning för försäkringsfall,

e) utgiven vinstandel, återbäring eller premieåterbetalning,

f) förvaltningskostnader för egen räkning oavsett om de äro avdragsgilla i skattehänseende,

g) beräknad hyra för fastighet som tillhör anstalten och ingår i rörelsen,

h) utgående försäkringsfond för egen räkning.

Från sålunda framräknad vinst skall avräknas ökning av i lag föreskriven säkerhetsfond eller, om fonden nedsatts, tilläggas belopp motsvarande nedsättningen. Vad nu sagts äger motsvarande tillämpning i fråga om ökning och nedsättning av regleringsfond för trafikförsäkringsrörelse.

Driver anstalt försäkringsrörelse även från fast driftställe i annan stat och är inkomst av rörelse som är hänförlig till det fasta driftstället på grund av avtal för undvikande av dubbelbeskattning undantagen från beskattning här i riket skall vinsten vidare minskas med överskott av den genom driftstället bedrivna verksamheten. Uppkommer underskott i sådan verksamhet får till vinsten läggas ett belopp motsvarande underskottet.

Med försäkringsfond för egen räkning förstås försäkringsfond enligt

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

lagen om försäkringsrörelse den 17 juni 1948 (nr 433) (premiereserv, ersättningsreserv och, om rörelsen avser personförsäkring som drives enligt särskilda av Kungl. Maj:ts fastställda grunder, reserv för tilldelad återbäring), minskad med värdet av återförsäkrarens ansvarighet. Till premiereserven får läggas avsättning för beslutad premieåterbetalning minskad med värdet av återförsäkrarens ansvarighet. I ersättningsreserven inbegripes i fråga om försäkringsanstalt som driver sjöförsäkring, land- och lufttransportförsäkring samt luftfartsförsäkring den förstärkning av försäkringsfonden som sådan anstalt gör enligt bolagsordningen.

Med premieinkomst, förvaltningskostnader m. m. för egen räkning förstås anstaltens premieinkomst, förvaltningskostnader m. m. minskade med återförsäkrarens andelar.

Med utjämningsfond förstås här fond, som enligt bolagsordningen eller, i fråga om sådant ömsesidigt bolag på vilket lagen om försäkringsrörelse icke äger tillämpning, stadgarna för bolaget må användas endast till att helt eller delvis täcka förlust å själva försäkringsrörelsen samt efter sådan disposition kvarstående förlust å rörelsen i dess helhet i den mån icke förenämnda bolagsordning eller stadgar föreskriver förlusttäckning genom ianspråktagande av andra till framtida förfogande avsatta medel.

Med utjämningsfond förstås här fond, som enligt bolagsordningen må användas endast till att helt eller delvis täcka förlust å själva försäkringsrörelsen samt efter sådan disposition kvarstående förlust å rörelsen i dess helhet, i den mån den icke kan täckas av andra till framtida förfogande avsatta medel. I fråga om ömsesidigt försäkringsbolag räknas som utjämningsfond jämväl fond, som utöver försäkringsfond, premieåterbäringsreserv och säkerhetsfond funnits före denna lags ikraftträdande och vilkens användning enligt bolagsordningen icke begränsats på sätt nyss sagts; dock att vid tillämpning av dessa anvisningar dylig fond icke må upptagas till högre belopp vid årets slut än vid dess början. Som utjämningsfond skall ej anses i lag föreskriven säkerhetsfond eller försäkringsaktiebolags reservfond.

Den på året belöpande premieinkomsten för egen räkning skall upptagas till ett belopp, vilket beräknas som skillnaden mellan

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

å ena sidan

a) ingående premiereserven för egen räkning (belopp, avsatt för på grund av försäkringsfall beviljade ersättningar, t. ex. livräntor, undantaget),

b) premieinkomsten för egen räkning,

c) 4 procent ränta å post a);

å andra sidan

d) utgående premiereserven för egen räkning (belopp, avsatt för på grund av försäkringsfall beviljade ersättningar, t. ex. livräntor, undantaget).

Nedsättning av — — — — — sagda grunder.

Utöver vad — — — — — till försäkringstagare.

3. Vid beräkning av nettointäkt av livförsäkringsrörelse skall följande iakttagas.

Med inländsk försäkringsanstalt förstås i denna lag, förutom försäkringsbolag, jämväl sådan understödsförening, vilken enligt sina stadgar äger meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd å högst 500 kronor för medlem.

Till utländsk återförsäkringsrörelse hänföres rörelse, avseende återförsäkringar, som inländsk försäkringsanstalt meddelat åt eller tagit hos utländsk försäkringsanstalt.

Vid beräkning av nettointäkt av rörelse, avseende direkt meddelade eller i återförsäkring åt annan inländsk försäkringsanstalt meddelade kapitalförsäkringar, skall såsom bruttointäkt upptagas intäkt av kapital- och fastighetsförvaltning.

I bruttointäkten inräknas jämväl vinst vid försäljning av eller vid uppskrivning av värdet å andra tillgångar än inventarier eller för stadigvarande bruk i rörelsen avsedda fastigheter ävensom hyresvärde av fastighet, som använts i livförsäkringsrörelsen. Har försäkringsanstalt hos utländsk försäkringsanstalt åter-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

försäkrat direkt meddelad eller i återförsäkring åt annan inländsk försäkringsanstalt meddelad kapitalförsäkring utan att hos sig behålla premiereserven, skall såsom räntetäkt anses ränta å värdet av återförsäkrarens ansvarighet enligt den räntefot, som legat till grund för premieberäkningen.

Från bruttointäkten må avräknas dels ränta å gäld, dels, såvitt angår fastighetsförvaltning, annan enligt 25 § avdragsgill omkostnad för fastighet än nyss sagts, dels förlust vid försäljning av andra tillgångar än inventarier eller för stadigvarande bruk i rörelsen avsedda fastigheter, dels belopp varmed värdet å nyss angivna tillgångar enligt bestämmelserna i denna lag nedskrivits, dels 5 procent av vad som återstår av bruttointäkten efter avdrag som ovan sagts, dels ock 5 kronor för varje direkt tecknad kapitalförsäkring; såsom en enda försäkring anses härvid alla kapitalförsäkringar, som samtidigt tecknats på samma persons eller samma personers liv. Avdrag må dock icke ske för försäkringstagare tillkommande ränta å återbäringsmedel.

Därest de sammanlagda risksummorna för återförsäkringar, som inländsk försäkringsanstalt meddelat åt utländsk försäkringsanstalt, uppgå till minst en procent av de sammanlagda risksummorna för den förstnämnda anstaltens samtliga livförsäkringar, skall såsom nettointäkt av utländsk återförsäkringsrörelse upptagas överskott å sådan rörelse. Utvisar den utländska återförsäkringsrörelsen i fall som nyss sagts underskott, må detta avräknas från den skattepliktiga nettointäkten av kapital- och fastighetsförvaltningen. Vid tillämpning av förenämnda regel skall med en livförsäkrings risksumma vid en viss tidpunkt förstås den största ökning av nettokapitalvärdet av försäkrings-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

anstalts förpliktelser på grund av försäkringen, som kan uppkomma genom försäkringsfall vid ifrågavarande tidpunkt. Med nämnda nettokapitalvärde förstås kapitalvärdet av försäkringsanstalts förpliktelser på grund av försäkringsavtalet, minskat med kapitalvärdet av försäkringstagarens förpliktelser på grund av samma avtal.

4. Erfordras på grund av bestämmelserna i 30 § eller anvisningarna till samma paragraf uppdelning av intäkt eller avdrag mellan olika delar av försäkringsanstalts verksamhet, skall fördelningen av intäkten eller avdraget ske på skäligt sätt.

5. Vid uppskattning av utländsk försäkringsanstalts här i riket skattepliktiga nettointäkt avses med trafikförsäkring sådan trafikförsäkring, som enligt gällande bestämmelser skall helt eller delvis medtagas vid beräkningen av den för trafikförsäkringsrörelsen föreskrivna regleringsfonden, och med premieinkomst bruttobeloppet av årets försäkringspremier, dvs. utan avdrag för återförsäkringspremier.

6. Under handeln med rusdrycker inbegripas i 30 § 4 mom. även rening, förskäring och annan liknande tillverkning av rusdrycker, som ej är att hänföra till tillverkning av råvara.

3. Erfordras på grund av bestämmelserna i 30 § eller anvisningarna till samma paragraf uppdelning av intäkt eller avdrag mellan olika delar av försäkringsanstalts verksamhet, skall fördelningen av intäkten eller avdraget ske på skäligt sätt.

4. Vid beräkning av nettointäkt av försäkringsrörelse, som här i riket drivits av utländsk skadeförsäkringsanstalt förstås med premieinkomst bruttobeloppet av årets försäkringspremier, dvs. utan avdrag för återförsäkringspremier.

5. Under handeln med rusdrycker inbegripas i 30 § 6 mom. även rening, förskäring och annan liknande tillverkning av rusdrycker, som ej är att hänföra till tillverkning av råvara.

till 36 §.

4. I punkt 6 av anvisningarna till 18 § anges vad som beträffande icke yrkesmässig avyttring av egendom ävensom deltagande i lotteri utgör en särskild förvärvskälla. Avdrag enligt punkt 3 här ovan för realisationsförlust får göras från realisationsvinst eller lotterivinst, som under samma beskattningsår uppkommit i samma förvärvskälla som realisationsförlusten. Avdrag för realisationsförlust vid avyttring av fastighet får dock utnyttjas även genom

4. I punkt 5 av anvisningarna till 18 § anges vad som beträffande icke yrkesmässig avyttring av egendom ävensom deltagande i lotteri utgör en särskild förvärvskälla. Avdrag enligt punkt 3 här ovan för realisationsförlust får göras från realisationsvinst eller lotterivinst, som under samma beskattningsår uppkommit i samma förvärvskälla som realisationsförlusten. Avdrag för realisationsförlust vid avyttring av fastighet får dock utnyttjas även genom

(Nuvarande lydelse)

avdrag från realisationsvinst under senare beskattningsår än det varunder förlusten uppkommit, dock senast under det beskattningsår för vilket taxering sker sjätte kalenderåret efter det då taxering för förluståret ägt rum.

(Föreslagen lydelse)

nom avdrag från realisationsvinst under senare beskattningsår än det varunder förlusten uppkommit, dock senast under det beskattningsår för vilket taxering sker sjätte kalenderåret efter det då taxering för förluståret ägt rum.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1970. Bestämmelserna i 53 § i dess nya lydelse skall tillämpas första gången vid 1972 års taxering. Äldre bestämmelser i denna del äger dock alltjämt tillämpning vid eftertaxering för år 1971 eller tidigare år. Övriga bestämmelser tillämpas första gången vid 1971 års taxering. Motsvarande äldre bestämmelser äger alltjämt tillämpning vid eftertaxering för år 1970 eller tidigare år.

2) Förslag

till

Lag

**om ändring i lagen den 26 maj 1950 (nr 308) om ändring i kommunal-
skattelagen den 28 september 1928 (nr 370)**

Härigenom förordnas, att punkt 4 av övergångsbestämmelserna till lagen den 26 maj 1950 om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

4. I fråga om understödsförening, vilken enligt sina stadgar äger meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd å högst 500 kronor för medlem, skall såsom nettointäkt upptagas dels den del av föreningens enligt 24 § i dess äldre lydelse och 25 § beräknade nettointäkt av fastighet, som efter förhållandet mellan premiereserven för kapitalförsäkringar, vilka meddelats före ingången av år 1951, och hela premiereserven belöper på nämnda försäkringar, dels o c k den del av föreningens enligt 30 § beräknade nettointäkt av livförsäkringsrörelse, som efter förhållandet mellan premiereserven för kapitalförsäkringar, vilka meddelats efter ingången av år 1951, och premiereserven för samtliga kapitalförsäk-

(Föreslagen lydelse)

4. I fråga om understödsförening, vilken enligt sina stadgar äger meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd å högst 1 000 kronor för medlem, skall såsom nettointäkt upptagas dels den del av föreningens enligt 24 § i dess äldre lydelse och 25 § beräknade nettointäkt av fastighet, som efter förhållandet mellan premiereserven för kapitalförsäkringar, vilka meddelats före ingången av år 1951, och hela premiereserven belöper på nämnda försäkringar, d e l s o c k den del av föreningens enligt 30 § beräknade nettointäkt av livförsäkringsrörelse, som efter förhållandet mellan premiereserven för kapitalförsäkringar, vilka meddelats efter ingången av år 1951, och premiereserven för samtliga kapitalförsäk-

(Nuvarande lydelse)

ringar belöper på de efter 1951 års ingång meddelade kapitalförsäkringarna.

(Föreslagen lydelse)

ringar belöper på de efter 1951 års ingång meddelade kapitalförsäkringarna. Härvid äger understödsförening upptaga premiereserven för kapitalförsäkringar, vilka meddelats före ingången av år 1951, och hela premiereserven för kapitalförsäkringar till de belopp som framkommit i samband med den försäkrings- tekniska utredning av föreningens ställning som närmast före taxeringsåret ingivits till tillsynsmyndigheten enligt 15 § lagen den 24 mars 1938 (nr 96) om understödsföreningar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1970 och tillämpas första gången vid 1971 års taxering. Äldre bestämmelser äger dock alljämt tillämpning vid eftertaxering för år 1970 eller tidigare år.

3) Förslag

till

Förordning**om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt**

Härigenom förordnas, att 7 § och 10 § 2 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

7 §.

Från skattskyldighet — — — — —
för all inkomst;
e) understödsförening som enligt sina stadgar icke får meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd på högst 500 kronor för medlem och annan juridisk person som avses i 53 § 1 mom. första stycket d) kommunalskattelagen än understödsförening:

för all inkomst;

f) juridisk person — — — — —

— — — — — c) kommunalskattelagen:
för all inkomst;

e) understödsförening som enligt sina stadgar icke får meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd på högst 1 000 kronor för medlem och annan juridisk person som avses i 53 § 1 mom. första stycket d) kommunalskattelagen än understödsförening:

för all inkomst;

— — — — — statlig inkomstskatt;

¹ Senaste lydelse av 7 § se 1967:547 och av 10 § 2 mom. se 1959:295.

(Nuvarande lydelse)

j) understödsföreningar, vilka enligt sina stadgar äga meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd å högst 500 kronor för medlem och som bedriva jämväl annan verksamhet än livförsäkringsverksamhet:

för all inkomst, som belöper på annan än till livförsäkring hänförlig verksamhet;

k) här i ————— h) kommunalskattelagen.

Riksskattenämnden må, ————— icke föras.

Att personer, ————— samma paragraf.

(Föreslagen lydelse)

j) understödsföreningar, vilka enligt sina stadgar äga meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd å högst 1 000 kronor för medlem och som bedriva jämväl annan verksamhet än livförsäkringsverksamhet:

för all inkomst, som belöper på annan än till livförsäkring hänförlig verksamhet;

10 §.¹

2 m o m. Den statliga ————— beskattningsbara inkomsten;

c) för försäkringsanstalter, i den mån de driva livförsäkringsrörelse:

tio procent av den beskattningsbara inkomsten; samt

d) för andra —————

c) för livförsäkringsanstalter såvitt angår försäkringsrörelsen:

tio procent av den beskattningsbara inkomsten; samt

beskattningsbara inkomsten.

Vid tillämpningen av bestämmelserna under a) och c) här ovan skall iakttagas att, därest försäkringsanstalt driver jämväl annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse, skatten skall beräknas enligt bestämmelsen under c) allenast beträffande den del av anstaltens beskattningsbara inkomst, som efter förhållandet mellan den skattepliktiga nettointäkten av livförsäkringsrörelsen och anstaltens sammanlagda skattepliktiga nettointäkt belöper å livförsäkringsrörelsen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1970 och tillämpas första gången vid 1971 års taxering. Äldre bestämmelser äger dock alltjämt tillämpning vid eftertaxering för år 1970 eller tidigare år.

¹ Som nuvarande lydelse av 10 § 2 mom. har här upptagits den lydelse av 2 mom. som föreslagits i prop. 1969:99.

4) Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig
förmögenhetsskatt

Härigenom förordnas, att 6 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig förmögenhetsskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagna lydelse)

6 §.²

1 m o m. Skyldighet att ————— i riket.

Medlem av ————— skatt för förmögenhet.

För skattskyldiga, ————— meddelade föreskrifter.

Hypoteksföreningar och ————— skattskyldighet för förmögenhet.

<p>Utländska <i>försäkringsanstalter</i> äro frikallade från skattskyldighet för förmögenhet, som hänför sig till här i riket bedriven <i>livförsäkringsrörelse</i>.</p>	<p>Utländska <i>livförsäkringsanstalter</i> äro frikallade från skattskyldighet för förmögenhet, som hänför sig till här i riket bedriven <i>försäkringsrörelse</i>.</p>
--	--

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1970 och tillämpas första gången vid 1971 års taxering. Äldre bestämmelser äger dock alltjämt tillämpning vid eftertaxering för år 1970 eller tidigare år.

¹ Senaste lydelse av 6 § 1 mom. se 1966:726.

² Som nuvarande lydelse av 6 § 1 mom. har här upptagits den lydelse av 1 mom. som föreslagits i prop. 1969:99.

5) Förslag

till

Förordning

om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623)

Härigenom förordnas, att 26 §, 27 § och 30 § 1 mom. taxeringsförordningen den 23 november 1956¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

26 §.

Därest inkomst — — — — — andra inventarier.

Redovisas inkomst — — — — — ovan sägs.

Vad i denna paragraf stadgas skall av försäkringsanstalt, såvitt angår livförsäkringsrörelse, iakttagas allenast i vad gäller uppgifter om huru värdesättningen å lager samt fordringar skett; härutöver skall iakttagas vad i 27 § sägs om skyldighet att lämna där avsedda uppgifter.

Vad i denna paragraf stadgas skall av livförsäkringsanstalt, såvitt angår försäkringsrörelse, iakttagas allenast i vad gäller uppgifter om huru värdesättningen å lager samt fordringar skett; härutöver skall iakttagas vad i 27 § sägs om skyldighet att lämna där avsedda uppgifter.

27 §.

Inländsk försäkringsanstalt, som är skattskyldig för inkomst av försäkringsrörelse, skall i allmän självdeklaration jämväl meddela uppgift i de avseenden, som omförmålas i anvisningarna till 30 § kommunal-skattelagen. Motsvarande gäller beträffande utländsk försäkringsanstalt, som här i riket drivit livförsäkringsrörelse, dock endast såvitt angår den till nämnda rörelse hänförliga verksamheten.

Med inländsk försäkringsanstalt förstås i denna förordning, förutom försäkringsbolag, jämväl sådan understödsförening, vilken enligt sina stadgar äger meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd å högst 500 kronor för medlem.

Utländsk försäkringsanstalt, som här i riket drivit försäkringsrörelse, skall i allmän självdeklaration lämna uppgift å premieinkomsten här i riket, fördelad å dels livförsäkring,

Inländsk försäkringsanstalt, som är skattskyldig för inkomst av försäkringsrörelse, skall i allmän självdeklaration jämväl meddela uppgift i de avseenden, som omförmålas i anvisningarna till 30 § kommunal-skattelagen. Motsvarande gäller beträffande utländsk livförsäkringsanstalt, som här i riket drivit försäkringsrörelse.

Understödsförening, vilken enligt sina stadgar får meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd på högst 1 000 kronor för medlem, anses i denna förordning som livförsäkringsanstalt i fråga om verksamhet som är hänförlig till livförsäkring.

Utländsk skadeförsäkringsanstalt, som här i riket drivit försäkringsrörelse, skall i allmän självdeklaration lämna uppgift å premieinkomsten här i riket, fördelad å

¹ Senaste lydelse av 26 § se 1965:753.

(Nuvarande lydelse)

dels sjöförsäkring, dels trafikförsäkring, dels sjuk-, olycksfalls- och brandförsäkring och dels annan försäkring, samt uppgift å den eller de kommuner, där sysslomannen (generalagenten) haft kontor, ävensom, då flera kontor funnits, uppgift å de vid varje kontor influtna premieinkomsterna, fördelade på nämnda olika slag av försäkring. *Beträffande annan än till livförsäkring hänförlig verksamhet föreligger icke skyldighet för utländsk försäkringsanstalt att lämna uppgifter om intäkter och avdrag i förvärvskällan.*

(Föreslagen lydelse)

dels sjöförsäkring samt land- och lufttransportförsäkring, dels annan försäkring, samt uppgift å den eller de kommuner, där sysslomannen (generalagenten) haft kontor, ävensom, då flera kontor funnits, uppgift å de vid varje kontor influtna premieinkomsterna, fördelade på nämnda olika slag av försäkring.

30 §.

1 m o m. Vid självdeklaration för — — — av kontot.

Vid självdeklaration, som — — — dessa uppgifter.

För aktiebolag, — — — — — för beskattningsåret.

För inländsk försäkringsanstalt skall avlämnas bestyrkt avskrift av protokoll eller annan handling, som utvisar, huru vinst- och förlusträkningen samt balansräkningen för beskattningsåret slutgiltigt fastställts samt huru vinsten för samma år disponerats. *Vad sålunda stadgats skall dock icke gälla beträffande försäkringsanstalt, som drivit enbart livförsäkringsrörelse.*

För inländsk skadeförsäkringsanstalt skall avlämnas bestyrkt avskrift av protokoll eller annan handling, som utvisar, huru vinst- och förlusträkningen samt balansräkningen för beskattningsåret slutgiltigt fastställts samt huru vinsten för samma år disponerats.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1970 och tillämpas första gången vid 1971 års taxering. Äldre bestämmelser äger dock alltså tillämpning vid eftertaxering för år 1970 eller tidigare år.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 25
april 1969.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSOON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändrade regler för beskattning av försäkringsanstalter* och anför.

Inledning

Enligt gällande rätt tillämpas olika regler för beskattning av inländsk försäkringsanstalts sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse och inländsk anstalts livförsäkringsrörelse. I första fallet tillämpas överskottsbeskattning. Beträffande livförsäkringsrörelse sker i princip räntebeskattning med undantag av utländsk återförsäkringsrörelse som även den överskottsbeskattas. I fråga om livförsäkringsrörelse som utländsk försäkringsanstalt driver här i landet gäller samma regler som vid beskattningen av svensk anstalt. Beträffande utländsk anstalts sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse tillämpas speciella beskattningsregler av schablontyp som innebär att viss procent av premieinkomsten utgör skattepliktig nettointäkt.

Jag framhöll i prop. 1963: 48 med förslag till vissa ändringar i reglerna om beskattning av försäkringsanstalter bl. a. att dessa regler delvis är ganska komplicerade och svåra att tillämpa. Framför allt gäller detta skadeförsäkringsrörelse. Jag påpekade att bl. a. försäkringsinspektionen framfört tanken på någon form av bruttobeskattning av försäkringsföretag.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 28 juni 1963 tillkallade jag fem sakkunniga¹ för att utreda frågan om förenkling av beskattningsreglerna för försäkringsföretag och därmed sammanhängande spørsmål. I direktiven angav jag att de nya reglerna i princip borde medföra samma be-

¹ Kammarrättsrådet Nils G. Lindquist (ordförande), dåvarande byråchefen hos försäkringsinspektionen Gerdt Brundin, direktören Sven Crabo, direktören Bertil Ekestaf och numera kammarrättsrådet C. O. Sandström.

skattning för företagen som de nuvarande. Jag förklarade vidare att det syntes naturligt att utredningen i första hand undersökte möjligheten att för samtliga försäkringsföretag övergå till schablonmässiga beskattningsregler av den typ som nu gäller för utländska försäkringsanstalter som driver sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsverksamhet här i riket. Skulle detta inte visa sig möjligt eller lämpligt borde utredningen pröva om man även för annan försäkringsrörelse än livförsäkringsrörelse kunde tillämpa en räntebeskattningsmetod och i vad mån reglerna för denna ytterligare kunde förenklas. Det borde emellertid vara utredningen obetaget att pröva andra möjligheter till förenkling av beskattningsreglerna i fråga om försäkringsrörelse.

De sakkunniga som antog benämningen 1963 års försäkringsskattekommitté redovisade i ett i december 1967 avgivet betänkande (Stencil Fi 1967: 15) resultatet av kommitténs arbete. I betänkandet som huvudsakligen avser de s. k. riksbolagen, föreslås att enhetliga beskattningsregler skall tillämpas för alla försäkringsgrenar i en anstalt. För skadeförsäkringsanstalter redovisas tre beskattningsalternativ. Det första av dessa (alternativ 1), som innebär att premieinkomsten utgör beskattningsunderlag, avvisas av kommittén. Kommitténs majoritet anser däremot de båda övriga alternativen i och för sig ändamålsenliga. Det ena (alternativ 2) syftar till att beskattningen direkt skall träffa avkastningen av anstaltens kapital- och fastighetsförvaltning. Detta alternativ förordas av kommitténs majoritet. Det andra (alternativ 3) innebär i princip ett bibehållande av nuvarande bestämmelser om överskottsbeskattning av rörelseresultatet och förordas av en ledamot med instämmande av kommitténs expert. Kommittén har utarbetat författningsförslag såväl för alternativ 2 som alternativ 3. I fråga om livförsäkringsanstaltens beskattning föreslår kommittén att nuvarande regler bibehålls med vissa ändringar av mera teknisk natur, bl. a. en höjning av del s. k. antalsavdraget.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av kammarrätten, försäkringsinspektionen, länsstyrelserna i Stockholms län, Malmöhus län samt Göteborgs och Bohus län, allmänna ombudet hos mellankommunala prövningsnämnden, Svenska Försäkringsbolags Riksförbund (med särskilda utlåtanden av olika försäkringsanstalter) samt Folksam.

Utlåtanden i frågan har vidare inkommit från Svenska livförsäkringsföreningars riksförbund samt gemensamt från Sveriges Ångfartygs Assurans Förening, Norrlands Ångfartygs Assuransförening och Sydsvenska Ömseidiga Fartygsförsäkringsbolaget.

Inkomna yttranden och utlåtanden utvisar en allmänt positiv inställning till kommittéförslaget att samma beskattningsregler skall gälla för alla försäkringsgrenar i en anstalt. I fråga om skadeförsäkringsanstaltens beskattning förordas i flertalet fall kommitténs alternativ 3. Beträffande beskattningen av livförsäkringsrörelse ansluter man sig också i stort till kommitténs förslag.

Gällande rätt

Inländska försäkringsanstalter

Inledning

Med inländsk försäkringsanstalt förstås såväl svenska försäkringsaktiebolag som svenska ömsesidiga bolag. I beskattningshänseende likställs med inländsk försäkringsanstalt (livförsäkringsanstalt) sådan understödsförening, som äger meddela högre kapitalunderstöd än 500 kr. för medlem. Andra understödsföreningar är enligt 54 § första stycket g) kommunal-skattelagen den 28 september 1928 (nr 370), KL, befriade från skattskyldighet för inkomst av verksamhet hänförlig till livförsäkring. För övriga anstalter som inte tillhör gruppen s. k. riksbolag gäller att de enligt 53 § 1 mom. d) KL är skattskyldiga endast för inkomst av fastighet.

Enligt punkt 4 av anvisningarna till 18 § KL anses livförsäkringsrörelse utgöra en förvärvskälla och sjuk-, olycksfalls- och skadeförsäkringsrörelse tillsammans bilda en förvärvskälla. Detta innebär att en uppdelning måste göras vid beskattningen av en anstalt, som driver rörelse hänförlig till båda förvärvskällorna. En försäkring som meddelas i samband med huvudförsäkring skall emellertid enligt punkt 1 första stycket av anvisningarna till 30 § KL räknas som tillhörande huvudförsäkringens art.

Sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse

Såsom nettointäkt av sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse anses överskottet av sådan rörelse. Vid beräkning av överskottet av rörelsen får enligt punkt 2 av anvisningarna till 30 § KL avdrag från bruttointäkten göras — förutom för driftkostnader som avses i 29 § KL — för

- 1) avsättning till försäkringsfond för egen räkning,
- 2) avsättning till i lag föreskriven säkerhetsfond,
- 3) utbetald återbäring,
- 4) avsättning till sådan reservfond som bildas av ömsesidig kreatursförsäkringsanstalt enligt gällande föreskrifter om allmänna grunder angående försäkring med statsbidrag mot förluster på grund av smittsamma husdjursjukdomar,
- 5) avsättning till sådan regleringsfond som bildas av trafikförsäkringsanstalt enligt gällande villkor och föreskrifter för utövande av trafikförsäkringsrörelse,
- 6) ökning av utjämningsfond i den mån sådan ökning inte överstiger den på visst sätt beräknade vinsten på själva försäkringsrörelsen. Fonden får dock inte genom ökningen bringas att överstiga en i lagen föreskriven gräns (takregeln).

Vad som skall förstås med försäkringsfond för egen räkning och med utjämningsfond framgår av punkt 1 andra stycket och punkt 2 tredje stycket av anvisningarna till 30 § KL.

Föreskrifterna om reservfond för kreatursförsäkringsanstalt är intagna i 3 § kungörelsen SFS 1926: 389, ändrad 1932: 164, och reglerna för regleringsfond för trafikförsäkring i »Koncessionsvillkor för trafikförsäkring, föreskrivna av Kungl. Maj:t genom resolution den 15 juni 1935».

Vinsten på själva försäkringsrörelsen, som alltså utgör en gräns för avdragsgill avsättning till utjämningsfond, skall upptas till belopp som utgör skillnaden mellan

å ena sidan summan av följande inkomstposter, nämligen

- a) ingående försäkringsfond för egen räkning,
- b) premieinkomst för egen räkning,
- c) 4 % ränta på post a), och

å andra sidan summan av följande utgiftsposter, nämligen

- d) utbetalningar för egen räkning för försäkringsfall,
- e) förvaltningskostnader för egen räkning,
- f) utgående försäkringsfond för egen räkning.

För att avdrag för ökning av utjämningsfonden skall medges krävs — förutom att ökningen inte får överskjuta vinsten på själva försäkringsrörelsen — att utjämningsfonden inte genom ökningen kommer att överskjuta ett visst tak (takregeln), som står i bestämd relation till den på året belöpande premieinkomsten för egen räkning. Detta tak utgör maximigränsen för avdragsgill fondökning. Detta motsvarar ett belopp av tio gånger den på året belöpande premieinkomsten för egen räkning för brandförsäkring ökat med två gånger sådan premieinkomst för annan skadeförsäkring. Ansvarighetsförsäkring som uteslutande avser ansvarighet på grund av brandskada räknas i KL som brandförsäkring.

Med premieinkomst, förvaltningskostnader m. m. för egen räkning avses anstaltens premieinkomst, förvaltningskostnader m. m. minskade med återförsäkrarens andelar.

Den på året belöpande premieinkomsten för egen räkning skall upptas till ett belopp som motsvarar skillnaden mellan å ena sidan

a) ingående premiereserven för egen räkning med undantag för belopp som avsatts för beviljade ersättningar — exempelvis livräntor — på grund av försäkringsfall,

- b) premieinkomsten för egen räkning,
- c) 4 % ränta på post a), och

å andra sidan

d) utgående premiereserven för egen räkning med undantag även här för belopp som avsatts för beviljade ersättningar på grund av försäkringsfall.

Gentemot avdragsrätten för skattefri avsättning till fonder står skatteplikt för fondmedel som tas i anspråk. I fråga om utjämningsfonden gäller

— med ett undantag — att denna i sin helhet tas till beskattning om någon del av fonden används för annat ändamål än för förlusttäckning. Undantaget gäller anstalt som driver viss grundbunden sjuk- och olycksfallsförsäkringsrörelse. Sådan anstalt kan utan skattekonsekvenser vidta ändring av sin bolagsordning av innebörd att anstalten får ta utjämningsfonden i anspråk för återbäring till försäkringstagare i enlighet med de för rörelsen stadfästa grunderna.

30 § 2 mom. första stycket KL innehåller viss undantagsregel för beskattning i särskilda fall av rörelse som omfattar sjukförsäkring. Har sådan försäkring tagits i samband med tjänst eller i förening med pensionsförsäkring i livförsäkringsanstalt, får den del av rörelsens överskott som hänför sig till sådan sjukförsäkring dras av från bruttointäkten av skadeförsäkringsrörelsen i övrigt. Förutsättning härför är dock att försäkringsbelopp som utgår på grund av sjukförsäkringen utgör invalidpension av det slag, som enligt anvisningarna till 31 § KL skall anses som pensionsförsäkring.

Enligt 54 § KL är såväl livförsäkringsanstalt som annan försäkringsanstalt i princip skattskyldig för utdelning på aktier från svenska aktiebolag och andelar i svenska ekonomiska föreningar. Beträffande försäkringsaktiebolag som driver sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse har undantag dock gjorts från principen om skattskyldighet för sådan utdelning, nämligen i fråga om utdelning på sådana aktier och andelar, som innehas som ett led i organisationen av verksamheten. Placeringar av förvaltade medel i fastigheter, aktier, obligationer, lånefordringar m. m. anses som tillgångar avsedda för omsättning eller förbrukning i rörelsen, dvs. som varulager. Som sådan tillgång anses däremot inte aktier som förvärvats som ett led i organisationen, dvs. organisationsaktier, eller fastigheter som helt eller delvis används i rörelsen som huvudkontor eller avdelningskontor.

Inkomster och utgifter beträffande fastigheter som är hänförliga till varulagret redovisas i särskild förvärvskälla enligt bestämmelserna i 24—26 §§ KL. Upp- och nedskrivningar på fastigheter samt inkomster och utgifter som är hänförliga till övriga varulagret redovisas i förvärvskällan rörelse.

Punkt 1 åttonde stycket av anvisningarna till 41 § KL innehåller bestämmelser om värderingen av förvaltade medel som placerats i aktier, obligationer, lånefordringar m. m. och av lager av fastigheter. Värdet av dessa tillgångar skall upptas till vad som med hänsyn till risk för förlust, prisfall m. m. framstår som skäligt. En närmare precisering har inte ansetts kunna ske i lagen. Det har emellertid förutsatts att praxis skall fastställa gränserna för skälig nedskrivning. För försäkringsanstaltens del har därför utbildat sig tämligen fasta normer för värdesättningen av lagret. Sålunda har beträffande pantsatta värdehandlingar, som skall värderas enligt 93 § 5 mom. lagen den 17 juni 1948 (nr 433) om försäkringsrörelse (FL), den värdesättning som gjorts i räkenskaperna regelmässigt godtagits. För övriga lagertillgångar i försäkringsanstalterna har riksskattenämnden fastställt lägsta värden (senast RN 1966 nr 5: 1).

Livförsäkringsrörelse

I skatterättsligt hänseende skiljs beträffande livförsäkring fr. o. m. den 1 januari 1951 mellan pensionsförsäkring och kapitalförsäkring. Särskilda övergångsbestämmelser (SFS 1950: 308 och 309) skall iakttas i fråga om försäkring som tecknats före nämnda tidpunkt. I punkt 1 av anvisningarna till 31 § KL anges vilka försäkringsformer som är hänförliga till pensionsförsäkring. Vad som inte hänförs till sådan försäkring räknas som kapitalförsäkring.

Olika beskattningssystem tillämpas beträffande å ena sidan livförsäkringar som inländsk anstalt meddelat direkt eller i återförsäkring åt annan inländsk anstalt och å den andra utländsk återförsäkring, vartill hänförs rörelse avseende återförsäkring som inländsk försäkringsanstalt meddelat åt eller tagit hos utländsk försäkringsanstalt.

Beträffande livförsäkringar som meddelats direkt av inländsk anstalt eller i återförsäkring åt annan inländsk anstalt gäller i huvudsak följande. Pensionsförsäkring beskattas i sin helhet hos försäkringstagaren när försäkringsbeloppet utfaller. Rätt till avdrag för premier föreligger. För att undvika dubbelbeskattning beskattas inte försäkringsgivaren för inkomst av livförsäkringsrörelse som avser meddelande av pensionsförsäkring. I fråga om kapitalförsäkring sker beskattning dels hos försäkringstagaren genom att avdrag för premien — med undantag för det av sociala hänsyn motiveerade avdraget enligt 46 § 2 mom. 3) KL — inte är medgivet, dels hos försäkringsgivaren genom en räntebeskattnings.

För utländsk återförsäkringsrörelse som omfattar både pensionsförsäkring och kapitalförsäkring gäller en särskild form av överskottsbeskattning.

Livförsäkringsrörelse som avser direkt meddelade eller i återförsäkring åt annan inländsk försäkringsanstalt meddelade livförsäkringar.

Som framgått av det föregående skall beskattningen endast träffa rörelse som avser kapitalförsäkring. Om anstalt driver livförsäkringsrörelse som avser både pensionsförsäkring och kapitalförsäkring måste därför den del av rörelsen som avser kapitalförsäkring på något sätt skiljas ut, innan beskattning kan ske. Sådan uppdelning skall enligt punkt 4 av anvisningarna till 30 § KL ske på skäligt sätt. I förarbetena till denna bestämmelse framhålls att praktiska skäl hindrar en exakt fördelning av samtliga intäkter och utgifter mellan de olika slagen av försäkring. Försäkringsinspektionens tillsyn av försäkringsanstaltens verksamhet måste emellertid omfatta även en övervakning av att förekommande approximativa uppdelningar på pensions- och kapitalförsäkring inte för starkt avviker från verkligheten.

Kapitalförsäkringsrörelse beskattas efter ett räntebeskattningsystem. Nettointäkten av denna rörelse beräknas på sätt anges i punkt 3 av anvisningarna till 30 § KL. Vid denna beräkning skall som bruttointäkt upptas summan av följande poster, nämligen

1) intäkter av fastigheter, däri inräknat hyresvärde av lokaler som använts i rörelsen,

2) räntor och utdelningar på banktillgodohavanden, aktier, obligationer, lånefordringar och andra värdehandlingar,

3) vinst vid försäljning av eller uppskrivning av värdet på tillgångar som anses som varulager. Undantagna är alltså inventarier och för stadigvarande bruk i rörelsen avsedda fastigheter,

4) ränta på värdet av utländsk återförsäkrarens ansvarighet i de fall anstalt hos utländsk försäkringsanstalt återförsäkrat direkt meddelad eller i återförsäkring åt annan inländsk försäkringsanstalt meddelad kapitalförsäkring utan att hos sig behålla premiereserven. Räntan beräknas enligt den räntefot som legat till grund för premieberäkningen.

Avdrag vid beräkning av nettoinkomsten medges för följande kostnader, nämligen

1) ränta på lånat kapital, dock att avdrag inte får göras för ränta på försäkringstagare tillkommande återbäringsmedel, trots dessa medels karaktär av skuld till försäkringstagarna,

2) omkostnader för fastighetsförvaltningen, i den mån dessa är avdragsgilla enligt 25 § KL och inte avser sådan ränta på lånat kapital som dras av på annat sätt,

3) förlust vid försäljning av och nedskrivning i räkenskaperna av varulagertillgång,

4) ett belopp motsvarande 5 % av vad som återstår av bruttointäkten sedan de nu redovisade avdragen gjorts,

5) ett belopp motsvarande 5 kr. för varje direkt tecknad kapitalförsäkring. Som en enda försäkring anses därvid alla kapitalförsäkringar som samtidigt tecknats på samma persons eller samma personers liv.

Utöver samtliga dessa kostnader får under vissa omständigheter från nettointäkten avräknas underskott av utländsk återförsäkringsrörelse.

Utländsk livåterförsäkringsrörelse

Som nettointäkt av utländsk återförsäkringsrörelse som avser livförsäkring — alltså både pensionsförsäkring och kapitalförsäkring — upptas överskottet av rörelsen.

Enligt punkt 3 sjunde stycket av anvisningarna till 30 § KL måste rörelsen vara av viss omfattning för att beskattning skall ske. De sammanlagda risksummorna för återförsäkringar som inländsk försäkringsanstalt meddelat åt utländsk försäkringsanstalt skall nämligen uppgå till minst 1 % av de sammanlagda risksummorna för den förstnämnda anstaltens samtliga livförsäkringar. Med en livförsäkrings risksumma vid viss tidpunkt förstås den största ökning av nettokapitalvärdet av försäkringsanstalts förpliktelser på grund av försäkringen, som kan uppkomma genom försäkringsfall vid ifrågavarande tidpunkt. Med nettokapitalvärde förstås kapitalvärdet av

försäkringsanstalts förpliktelser på grund av försäkringsavtalet minskat med kapitalvärdet av försäkringstagarens förpliktelser på grund av samma avtal.

Är rörelsen av sådan omfattning att den är skattepliktig men utvisar den underskott, får detta avräknas från anstaltens skattepliktiga nettointäkt av kapital- och fastighetsförvaltning.

Intäkterna i den utländska återförsäkringsrörelsen skall beräknas fördelade på återförsäkringar som övertagits från utlandet och återförsäkringar som avlämnats till utlandet.

I fråga om övertagna återförsäkringar skall den inländska anstalten som intäkt uppta belopp som tillgodoförts anstalten från den utländska anstalten, ränta på den försäkringsfond för återförsäkringsrörelse som avsatts hos den inländska anstalten och nedsättning av denna försäkringsfond. Avgående poster är belopp som den inländska anstalten tillgodofört den utländska, ökning av försäkringsfonden för återförsäkringsrörelse samt driftkostnader i denna rörelse enligt särskild specifikation.

Beträffande avlämnade återförsäkringar skall den inländska anstalten som intäkt uppta belopp som tillgodoförts anstalten från den utländska anstalten och ökning av värdet av utländsk återförsäkrarens ansvarighet. Avgående poster är belopp som den inländska anstalten tillgodofört utländsk återförsäkrare, minskning av värdet av utländsk återförsäkrarens ansvarighet samt driftkostnader i denna rörelse enligt särskild specifikation.

I 30 § 2 mom. tredje stycket KL har införts en regel (s. k. spärregeln) för att förhindra, att en livförsäkringsanstalt blir hårdare beskattad än anstalten kan bära. Om värdet av anstaltens tillgångar vid beskattningsårets utgång understiger summan av dels försäkringsfonden ökad med en tjugondel av fonden, dels beloppet av de skulder som inte grundar sig på meddelade försäkringar, får nämligen ett belopp som motsvarar fem gånger skillnaden dras av från nettointäkten.

Utländska försäkringsanstalter

För sjuk-, olycksfalls- och skadeförsäkringsrörelse som drivs här i landet av utländsk försäkringsanstalt tillämpas enligt 30 § 3 mom. KL en schablonbeskattningsmetod. Som skattepliktig nettointäkt av rörelse skall sålunda upptas ett belopp motsvarande viss procent av anstaltens premieinkomst av den rörelse som drivs här i landet, nämligen 5 % för sjöförsäkrings- samt land- och lufttransportförsäkringsrörelse och 3 % för övrig sjuk-, olycksfalls- och skadeförsäkringsrörelse.

Med premieinkomst avses härvid bruttobeloppet av årets försäkringspremier, dvs. utan avdrag för återförsäkringspremier.

Beträffande livförsäkringsrörelse som drivs här i landet av utländsk försäkringsanstalt sker beskattningen efter de grunder som gäller för inländsk anstalts motsvarande försäkringsrörelse.

Skattesatsen vid den statliga inkomstbeskattningen

Enligt 10 § 2 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt (SI) utgör sådan skatt för försäkringsanstalter 10 % av den beskattningsbara inkomsten av livförsäkringsrörelse och 40 % av den beskattningsbara inkomsten av annan försäkringsrörelse.

Statlig förmögenhetsskatt

Inländsk försäkringsanstalt är enligt 6 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt (SF) frikallad från skattskyldighet till sådan skatt. Samma gäller beträffande utländsk försäkringsanstalts förmögenhet som hänför sig till i riket bedriven livförsäkringsrörelse.

Beskattning av inländsk skadeförsäkringsrörelse

ALLMÄNNA SYNPUNKTER

Försäkringsskattekommittén

Inledning

Konstruktionen av gällande bestämmelser för beskattning av sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse som drivits av inländsk försäkringsanstalt ansluter sig i princip till rörelsebeskattningen i övrigt. Det är emellertid med hänsyn till resultatkastningarna i skadeförsäkringsrörelse nödvändigt med bestämmelser som ger speciella möjligheter att utjämna rörelseresultatet mellan olika verksamhetsår. Därför finns specialbestämmelser om bl. a. avdragsgill avsättning till utjämningsfond.

Under senare år har — bortsett från skatt på garantibelopp för fastigheter — beskattning av vinst i stort sett endast skett i de fall anstalterna haft kostnader som inte är avdragsgilla i beskattningshänseende, vartill i fråga om aktiebolagen kommer aktieutdelningar.

Kommittén redogör för dessa faktorer som inverkar på beskattningen av sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse på sådant sätt att skatteuttaget inte överensstämmer med det verkliga resultatet av anstalternas rörelse.

Kommittén förklarar vidare att en förhållandevis hög skattebelastning för aktiebolagen under åren 1958—1963 sammanhänger bl. a. med de talrika fusioner som under denna tid ägt rum bland aktiebolagen och ofta fram-

tvingat icke avdragsgilla nedskrivningar av bokförda värden på aktier som övertagits. Även om dessa nedskrivningar i viss utsträckning kan ha skett genom anlåtande av andra medel än sådana som är hänförliga till årets beskattade överskott bör man enligt kommittén räkna med att skattebelastningen i genomsnitt per år under dessa år vid en fusionsfri utveckling skulle ha varit omkring 4 milj. kr. lägre.

Kommittén påpekar att den nuvarande beskattningen av å ena sidan försäkringsaktiebolagen och å den andra de ömsesidiga försäkringsbolagen innebär att fördelningen av skatten inte kan anses spegla de båda anstalts- typernas skatteförmåga. Vidare kan med hänsyn till de nyss nämnda fusionerna skatteutfallet för åren 1958—1963 inte anses vara helt godtagbart för vad som skall anses som skälig beskattning av försäkringsaktiebolagens sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse.

Mot denna allmänna bakgrund diskuterar kommittén tre alternativa lösningar till förenklade beskattningsregler för inländsk sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse, i fortsättningen sammanfattningsvis kallad skadeförsäkringsrörelse.

Alternativ 1. Premieinkomsten som beskattningsunderlag

Beskattningsmetoden innebär att viss procent av premieinkomsten skall utgöra skattepliktig rörelseinkomst. Önskemålet om enklast möjliga beskattningsregler utgör självfallet i och för sig tungt vägande skäl för en sådan beskattningsmetod.

Metoden kan utformas så att procentberäkningen görs antingen på direkta och indirekta premier eller också endast på direkta premier. Väljer man att göra procentberäkningen på både direkta och indirekta premier uppkommer emellertid komplikationer vid procentberäkning på indirekta premier. Av redovisningstekniska skäl hänförs nämligen indirekta premier inom andra verksamhetsgrenar än sjöförsäkring samt land- och lufttransportförsäkring inte till viss verksamhetsgren utan redovisas gemensamt. Tar man vid inkomstberäkningen även hänsyn till de indirekta premierna följer alltså att man måste bestämma ett gemensamt procenttal för hela premieinkomsten av indirekt försäkring. Detta leder enligt kommitténs mening till orimliga resultat. Procenttalet skall nämligen förutsättas motsvara överskottet uttryckt i procent av premieinkomsten. I detta fall skulle överskottet emellertid beräknas på grundval av en premieinkomst från sinsemellan skilda verksamhetsgrenar med helt olika årsresultat. Att finna ett enda procenttal som på ett rättvisande sätt kan fånga upp dessa olikheter är omöjligt. Bland annat denna omständighet gör att premieinkomsten av indirekt försäkring inte rimligen skulle kunna beaktas om man skulle införa en beskattningsmetod enligt alternativ 1.

En procentberäkning som endast grundar sig på premieinkomsten av direkt försäkring skulle inte förorsaka några svårigheter i fråga om uppdel-

ning av premierna på olika verksamhetsgrenar. Kommittén anser det vidare i och för sig möjligt att finna för varje verksamhetsgren anpassade procenttal. En nackdel är emellertid att dessa tal, om en någorlunda verklighetstrogen anpassning till de reella överskotten i de skilda grenarna skall kunna erhållas, nödvändigtvis måste bli så många att beskattningsmetoden ur praktisk synvinkel knappast är användbar. Efter hand fortlöpande förändringar inom försäkringsväsendet och därmed också av beräknade överskott i de olika grenarna skulle vidare komma att framtvunga mer eller mindre tätta ändringar av procenttalen vilket från administrativa och andra synpunkter är olämpligt.

Sådana ändringar företas emellanåt beträffande de procenttal som gäller vid beskattningen av utländska försäkringsanstalters skadeförsäkringsrörelser här i landet. Av ändringsframställningarna framgår klart svårigheten att finna ett procenttal som ger ett rättvisande resultat. Det förhållandet att man i fråga om utländska anstalters skadeförsäkringsrörelser har bestämmelser om beskattning av här diskuterad typ får ej heller tas till intäkt för att systemet skulle vara gångbart även beträffande svenska anstalter. För de utländska anstalternas del är det nämligen fråga om en nödlösning som är betingad av dessa anstalters nära samhörighet med sina moderbolag utomlands. De inbördes relationerna mellan dessa moder- och dotterbolag undandrar sig kontroll från svenska tillsynsmyndigheters sida.

En beskattningsmetod med enbart premieinkomsten i direkt försäkring som beskattningsunderlag skulle vidare innebära att återförsäkringsanstalt som inte har inkomst av direkta premier undgår beskattning. Såvitt gäller återförsäkring mellan svenska anstalter saknar detta från renodlat fiskalisk synpunkt betydelse, eftersom innebörden endast är att beskattningen flyttas från en anstalt till en annan. Helt annorlunda ställer det sig emellertid i fråga om svenska anstalters utländska återförsäkringsrörelse. I dessa fall har nämligen inte någon beskattning skett här i landet av den direkta försäkringen. I den mån sådan svensk anstalt mottar premier i indirekt försäkring från utländska anstalter i större omfattning än som svarar mot de till utlandet avgivna återförsäkringspremierna skulle icke skattepliktig inkomst av indirekt försäkring uppkomma som inte fiskalt sett kompenseras av någon här i landet beskattad direkt försäkring.

För att undvika en sådan effekt skulle det i själva verket bli nödvändigt att bygga ut beskattningsmetoden med ett särskilt procenttal för alla mottagna indirekta premier från de utländska anstalterna. Avdrag borde vidare få göras för återförsäkringspremier som avges till utländska anstalter, i den mån premierna härrör från direkt svensk försäkring och sålunda blivit beskattade här i landet. Härigenom får man emellertid ett alltför komplicerat system.

Mot en beskattningsmetod som bygger på premieinkomstens storlek utan hänsyn till skadeutbetalningar och andra omkostnader kan vidare invän-

das att en sådan bruttointkomst inte kan anses ge uttryck för anstaltens förmåga att betala skatt.

Kommittén påpekar slutligen att en beskattning enligt detta alternativ av anstalterna lätt skulle kunna övervältras på försäkringstagarna och i praktiken komma att verka som en omsättningskatt. En sådan konsekvens ter sig enligt kommitténs uppfattning av flera skäl betänklig.

Kommitténs resonemang utmynnar i att man avvisar en beskattning enligt alternativ 1.

Alternativ 2. Kapitalavkastningen som beskattningsunderlag

Beskattningsalternativet syftar i princip till en beskattning av anstalternas kapital- och fastighetsförvaltning oberoende av resultatet av själva försäkringsrörelsen. Metoden har utarbetats med gällande räntebeskattnings av livförsäkringsrörelse (kapitalförsäkring) som förebild. Emellertid innebär kommitténs förslag med hänsyn till åsyftad enkelhet i skattebestämmelserna och nödvändigheten att beakta skadeförsäkringens speciella natur flera avvikelser från de regler som gäller för livförsäkringsrörelse.

För att nå syftet att beskattningen skall ske oberoende av resultatet av själva försäkringsrörelsen anser kommittén att i likhet med vad nuvarande regler för skadeförsäkringsrörelse kan anses innebära avkastningen av försäkringsfonden skall undantas från beskattning. Kommittén påpekar att denna fond i realiteten kan anses jämförbar med vanlig affärsskuld (skuld till försäkringstagarna).

Avkastningen av kapital- och fastighetsförvaltning skall enligt detta beskattningsalternativ beräknas till skillnaden mellan å ena sidan summan av

1. räntor,
2. utdelningar (med undantag för utdelningar på organisationsaktier och organisationsandelar),
3. nettointäkt av fastighetsförvaltning,
4. vinst vid försäljning av lagertillgångar (varmed även avses organisationsaktier etc.),
5. kursvinster vid försäljning av främmande valutor, och å den andra summan av
6. gäldräntor som inte avdras vid beräkning av inkomst eller underskott av fastighet,
7. underskott av fastighetsförvaltning,
8. förlust vid försäljning av lagertillgångar,
9. kursförluster vid försäljning av främmande valutor.

Som tidigare påpekats anser kommittén att avkastningen av försäkringsfonden inte skall beskattas. För att beräkna den del av avkastningen som skall undantas från beskattning skall den totala avkastningen proportioneras mellan å ena sidan försäkringsfonden och å den andra anstaltens eget kapital, dvs. aktiekapital eller garantikapital samt överskottsfonder. Den

del av den totala avkastningen som efter proportioneringen kan anses belöpa på eget kapital utgör nettointäkt av anstaltens rörelse. Försäkringsfond och eget kapital skall vid proportioneringen upptas till de i anstaltens utgående balansräkning för beskattningsåret angivna värdena.

Redovisningen av nettointäkt eller underskott av fastighetsförvaltningen skall omfatta samtliga anstaltens inländska fastigheter av annan fastighets natur och göras på fastighetsbilagor enligt reglerna i KL. För kontorsfastigheter skall beräknade hyresvärdet för av anstalten nyttjade lokaler upptas som intäkt.

Kommittén har ansett att man vid beskattningen i förenklingssyfte skall bortse från upp- och nedskrivningar av lagertillgångar. Det har även diskuterats möjligheten att inte ta med försäljningsvinster och försäljningsförluster vid beräkningen av den totala avkastningen. Emellertid har kommittén inte ansett det rimligt att bortse härifrån. I fråga om lagertillgångar är det nämligen allmänt vedertaget att anse försäljningsvinster som avkastning och försäljningsförluster som avdragsgill kostnad. Bortser man från dessa vinster och förluster skulle detta vidare kunna tänkas återverka på anstalternas placeringspolitik i riktning mot tillgångar med låg ränteavkastning men förväntad hög försäljningsvinst.

Som en följd av att upp- och nedskrivningar inte beaktas i systemet skall vinst eller förlust vid försäljning av lagertillgång beräknas med utgångspunkt från den ursprungliga anskaffningskostnaden. I förenklingssyfte föreslår kommittén att detta även skall gälla beträffande tillgångar som anskaffats före ikraftträdandet av det nya räntebeskattningsystemet, oavsett att tillgångarna med tillämpning av nuvarande regler i beskattningshänseende kunnat uppskrivas eller nedskrivnas. Vidare föreslår kommittén att försäkringsersättning för skadeförsäkringsanstalts fastighet skall vara skattefri, då en beskattning av sådan ersättning inte kan motverkas av nedskrivning av fastighetens värde. Vid beräkning av vinst eller förlust vid försäljning av lagerfastighet skall å andra sidan anskaffningskostnaden minskas med sådan försäkringsersättning. Denna vinst eller förlust skall även korrigeras på så sätt att som tillkommande post skall upptas på fastighetsbilaga åtnjutna värdeminskningssavdrag och som avgående post tidigare inte avdragsgilla förbättringskostnader.

Alternativet innebär vidare att anstalts nettointäkt av fastighetsförvaltning skall beskattas i rörelsekommunen i likhet med vad som gäller vid beskattning av kapitalförsäkringsrörelse.

Enligt alternativet sker beskattningen i princip utan hänsynstagande till försäkringsrörelsens resultat. Någon hjälpregel har inte ansetts behövlig i syfte att hindra att beskattningen i händelse av förlust i försäkringsrörelsen skulle bidra till att förvärpa anstaltens läge. Vidare har övergångsbestämmelser av innebörd att tidigare obeskattade medel, bl. a. medel avsatta till utjämningsfond, skulle återföras till beskattning ansetts obehövlige.

I syfte att studera effekten av en räntebeskattning enligt alternativ 2 har kommittén utarbetat tre tabeller som torde få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilagor 1—3*. Vid utarbetandet av tabellerna har medtagits verkningarna av upp- och nedskrivningar av anstalternas tillgångar, då det på tillgängligt material inte varit möjligt att bortse härifrån. Kommittén anser emellertid att tabellerna likväl ger en tillfredsställande bild av utvecklingen. Skatteutfallet har i tabellerna beräknats efter ett skatteuttag av 50 %. Bilagorna 1 och 2 visar resultatet i varje anstalt för sig och hänför sig till år 1965. I bilaga 3 lämnas en redogörelse för perioden 1956—1965 av det sammanlagda resultatet för aktiebolag och ömsesidiga bolag var för sig. Detta är, framhåller kommittén, självfallet inte någon rationell uppdelningsgrund om man ser till rörelsens allmänna struktur och förutsättningar. Kommittén motiverar uppdelningen i bilaga 3 med att de ömsesidiga bolagen inte som aktiebolagen i sin resultatredovisning behövt ta hänsyn till aktieutdelningar m. m. Bilagorna visar att alternativet skulle medföra en ökning av sammanlagda skatteutfallet och en omfördelning av skatten såväl mellan de olika anstaltstyperna som mellan anstalter av samma typ. Med utgångspunkt från uppgifterna för år 1965 skulle skatten för aktiebolagen enligt alternativ 2 uppgå sammanlagt till 8,6 milj. kr. i stället för 9,2 milj. kr. enligt den nuvarande metoden och för ömsesidiga bolag till 9,3 milj. kr. i stället för 3,1 milj. kr.

Alternativ 3. Överskottsbeskattning

I detta alternativ presenterar kommittén en översyn av gällande överskottsbeskattningsregler. Syftet med översynen har varit att i görlig mån förenkla nuvarande bestämmelser. I samband därmed pekar kommittén på vissa modifikationer i beskattningsreglerna på området som bör göras om man i fortsättningen skall bibehålla ett system med överskottsbeskattning. Kommittén har i huvudsak utgått från den analys av hithörande problem och den ingående redogörelse för bakgrunden till dessa som lämnades av 1961 års utredning angående översynen av vissa beskattningsregler för skadeförsäkringsrörelse. De ändringar i gällande lagstiftning som föreslås sammanhänger framför allt med reglerna angående de för skadeförsäkringsanstalterna specifika utjämningsfonderna.

Som framgår av avsnittet om gällande rätt får vid beräkning av överskottet av skadeförsäkringsrörelse avdrag göras bl. a. för ökning av utjämningsfonderna i den mån sådan ökning inte överstiger den enligt punkt 2 av anvisningarna till 30 § KL beräknade vinsten på själva försäkringsrörelsen. Utjämningsfonderna får dock inte på detta sätt bringas att överstiga ett i samma anvisningspunkt angivet tak, nämligen summan av tio gånger den på året belöpande premieinkomsten för egen räkning för brandförsäkring och två gånger den på året belöpande premieinkomsten för egen räkning för annan försäkring (takregeln).

Kommittén föreslår att takregeln skall slopas och att avdragsgill avsättning till utjämningsfonderna endast skall begränsas av den beräknade vinsten på själva försäkringsrörelsen. Största möjliga ökning av utjämningsfonderna inom ramen för vad takregeln medger förutsätter nämligen att brandförsäkring redovisas fristående från övrig försäkringsrörelse. Sådan redovisning sker emellertid inte numera. Som en följd härav blir i åtskilliga fall fastställandet av taket mer eller mindre godtyckligt och alltså inte grundat på bokföringen. Härtill kommer att takregeln, de nämnda olägenheterna till trots, i realiteten har liten betydelse, då endast en ringa del av anstaltens skatter hänförs till själva försäkringsrörelsen. Vad som beskattas i anstaltens är i huvudsak kapitalavkastningen. Att takregeln slopas skulle därför i praktiken få betydelse endast i ett fåtal fall. Konsekvenserna skulle vidare i en inte oväsentlig utsträckning komma att motverkas av de ändringar som kommittén föreslår för beräkningen av vinsten på själva försäkringsrörelsen.

Kommittén visar nämligen att nuvarande bestämmelser om beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen är behäftade med påfallande brister. Dessa brister medför vissa dubbelräkningar av skattefria avsättningar m. m. samt gäller även återbäring och förvaltningskostnader.

Vid beräkning av skattemässig rörelsevinst medges f. n. avdrag bl. a. för avsättning till regleringsfond för trafikförsäkring och till i lag föreskriven säkerhetsfond. Å andra sidan anses nedsättning av dessa fonder som intäkt. Hänsyn tas inte till ökning eller minskning av sådana fonder vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen, vilken vinst alltså utgör den yttersta gräns för belopp som får avsättas till utjämningsfonderna. Vid ökning av regleringsfond för trafikförsäkring eller i lag föreskriven säkerhetsfond kommer härigenom i princip samma belopp att medtas vid beräkningar av två skilda skattefria avsättningar. För att motverka denna effekt föreslår kommittén en utbyggnad av reglerna för beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen. I konsekvens härmed anser kommittén att i dessa regler hänsyn även skall tas till minskning av regleringsfond och säkerhetsfond.

Vidare kan en inländsk försäkringsanstalt f. n. erhålla dubbelavdrag genom avsättning till utjämningsfond om anstalten driver — förutom inländsk försäkringsrörelse — i utlandet beskattningsbar försäkringsrörelse, som inte skall beskattas här i landet. Det görs nämligen inte någon skillnad mellan poster som hänförs till anstaltens inländska och dess utländska rörelse vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen. I dessa fall kommer därför den avdragsgilla avsättningen till utjämningsfonderna att påverkas av resultatet av den utländska rörelsen. Vid överskott i sådan rörelse kommer alltså den avdragsgilla avsättningen att till viss del utgöras av belopp som genom dubbelbeskattningsavtal undantas från beskattning här i landet. Å andra sidan medför underskott i den utländska rörelsen

att skattefria avsättningar till utjämningsfonderna blir i motsvarande mån mindre. Kommittén föreslår att vid överskott i utländsk försäkringsrörelse den här redovisade vinsten på själva försäkringsrörelsen skall minskas med det belopp som genom dubbelbeskattningsavtal undantas från beskattning här och att vid underskott i sådan utländsk rörelse vinsten på själva försäkringsrörelsen skall ökas med belopp motsvarande underskottet i den utländska rörelsen.

Kommittén föreslår vidare att i förtydligande syfte beteckningen premieåterbetalning införs för återbäring i överskottsbeskattad skadeförsäkringsrörelse. För att undvika dubbelräkning vid beräkning av skattemässig rörelsevinst anser kommittén att även verkställd premieåterbetalning bör beaktas, nämligen som avgående post vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen.

Vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen avdras f. n. sådana förvaltningskostnader som även är avdragsgilla vid beräkning av den skattemässiga rörelsevinsten. Detta innebär att belopp motsvarande icke avdragsgilla förvaltningskostnader skattefritt kan avsättas till utjämningsfond. Kommittén som anser att denna effekt bör undanröjas föreslår därför att samtliga förvaltningskostnader skall dras av vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen.

Kommitténs ställningstagande till alternativ 2 och 3

Som tidigare angetts anser kommitténs majoritet att både alternativ 2 och alternativ 3 i och för sig är lämpade som grundval för skadeförsäkringsanstalts beskattning. I valet mellan dessa båda alternativ har majoriteten stannat för en beskattning enligt de principer som anges i alternativ 2. En ledamot förordar däremot — med instämmande av kommitténs expert — alternativet 3 som det enda tänkbara av de tre alternativen.

Kommitténs majoritet anför som skäl för sitt ställningstagande att alternativet 2 bättre uppfyller det i direktiven uttalade önskemålet om en förenkling av beskattningsreglerna på området än alternativ 3. Vid en jämförelse med såväl nuvarande som i alternativ 3 föreslagna regler för överskottsbeskattning framstår nämligen alternativ 2 som betydligt enklare både ur lagteknisk synvinkel och från beskattningsmyndigheternas och anstaltarnas synpunkt. Alternativet ansluter nära till anstaltarnas balansräkningar och det redan nu använda redovisningssystemet kan direkt anpassas till skatteredovisningen.

I fråga om utformningen av alternativ 2 framför majoriteten i huvudsak följande synpunkter bl. a. beträffande behovet av förlusttäckningsavdrag och övergångsbestämmelser, avsteget från principen om dubbelbeskattning av aktieutdelningar och frågan om omfördelningen av skatten mellan olika anstalter.

Genom att beskattningen enligt alternativet i princip skall ske oberoende

av resultatet av själva försäkringsrörelsen kan hänsyn inte direkt tas till förlust som kan uppkomma i rörelsen. I detta hänseende skiljer sig metoden från det räntebeskattningsystem som gäller för livförsäkringsanstalter, där svårare förlustsituationer beaktas genom en s. k. spärregel. Majoriteten anser att någon spärregel inte behövs i det föreslagna räntebeskattnings-systemet. Man behöver inte befara att en beskattning enligt alternativet i händelse av en större förlust i försäkringsrörelsen skulle komma att verka utarmande på den förlustdrabbade anstalten. En sådan effekt mildras nämligen sedd på någon sikt bl. a. av den föreslagna skattefriheten för avkastning som kan hänföras till försäkringsfonden. Beskattningsunderlaget minskar i samma mån som det egna kapitalet minskar i förhållande till nämnda fond.

Alternativet kan, fortsätter majoriteten, teoretiskt medföra att i anstalt uppsamlat obeskattat kapital kan användas för utdelning. Här åsyftas främst utjämningsfondens medel. Det är emellertid enligt majoritetens mening knappast realistiskt att tänka sig att en anstalt mot god affärssed skulle undergräva sin ekonomi genom fondminskning till förmån för aktieutdelning eller annat som inte svarar mot syftet med fonden. En bestämmelse i syfte att till beskattning återföra sådana oriktigt framtagna fondmedel behövs därför inte och skulle utgöra en onödig belastning av författningstexten.

Beträffande aktiebolagen förlorar man genom alternativ 2 i likhet med vad nu gäller beträffande den räntebeskattnade livförsäkringsrörelsen den direkta anknytningen till aktieutdelningarna. Majoriteten anser att detta avsteg från den allmänna regeln om dubbelbeskattning av vinstutdelning bör kunna accepteras som en naturlig följd av beskattningsmetoden i fråga. Härtill kommer att metoden över huvud är tillämplig endast på ett mycket begränsat område som är noga reglerat och bl. a. därför får anses inta en särställning även i beskattningshänseende.

Metoden med avkastningen som grund för beskattningen har utformats så att den anpassats till anstalts skatteförmåga i relation till verklig avkastning. Syftet är således att låta avkastningen spegla anstalts soliditetsgrad och ge ett bättre uttryck för skatteförmågan än som erhålls med nuvarande överskottsbeskattning. Av bilagorna 1—3 framgår dels att alternativet medför en omfördelning av skatten de olika anstalterna emellan, dels att skatteutfallet för flertalet år överstiger uttaget enligt nu gällande regler. Majoriteten anser emellertid inte att något sakligt skäl kan anföras till stöd för uppfattningen att nuvarande fördelning mellan bolagen av skatten ger ett rättvisande uttryck för anstalternas förmåga att betala skatt. Överskottsbeskattningen enligt nuvarande metod ger nämligen enligt majoriteten knappast ett resultat som kan anses på ett tillfredsställande sätt spegla anstalternas skatteförmåga. Alternativ 2 bör däremot, oavsett att det i vissa fall leder till en skärpt beskattning, ge en rimlig relation i beskattningshänseende de

olika anstalterna emellan. Godtar man syftet med alternativet måste som en konsekvens härav även effekten godtas. Att alternativet även ger en skattehöjning totalt sett kan i och för sig inte utgöra grund för kritik mot själva förslaget. Vill man åstadkomma en sänkning av det totala skatteuttaget kan detta enligt majoriteten ske exempelvis genom ett förvaltningskostnadsavdrag.

Den skiljaktige ledamoten anser alternativ 3 vara det enda tänkbara och framhåller att detta utgör resultatet av en överarbetning av gällande beskattningssystem och det förslag till överskottsbeskattning, som avgavs av 1961 års utredning och som i stort sett tillstyrktes av de hörda remissinstanserna. Han påpekar även bl. a. de vinningar som från fiskalisk synpunkt kan nås genom eliminering av dubbelräkningar och av felföring av förvaltningskostnader som sker vid den nuvarande överskottsbeskattningen. Alternativ 3 uppfyller vidare skäligen fordringar på anpassning till vedertagna försäkringsekonomiska principer och ansluter på ett naturligt sätt till anstalternas offentliga årsredovisning. Alternativet torde vid tillämpningen inte bereda vederbörande fackmän några svårigheter.

De anmärkningar ledamoten riktar mot alternativet 2 hänför sig till avsaknaden av förlusttäckningsavdrag och kostnadsavdrag enligt detta alternativ, möjligheten att utan skattekonsekvenser kunna använda utjämningsfondens medel för annat ändamål än det ursprungligen avsedda, samt frågorna om avsteg från dubbelbeskattning av aktieutdelningar och omfördelning av skatten.

Remissinstansernas ställningstagande till de tre alternativen

Av kommitténs tre alternativa förslag till beskattning av skadeförsäkringsrörelse grundas alternativen 1 och 2 på bruttobeskattningsprincipen under det att det tredje innebär ett bibehållande av en nettovinstbeskattning. Flertalet remissinstanser förordar alternativet 3.

Försäkringsinspektionen uttalar som sin mening att verkan av en bruttobeskattning, som i sin tillämpning innebär en med avseende på företagsform mera neutral skattebelastning än en nettobeskattning, är tilltalande ur rättvisesynpunkt med hänsyn till att därigenom åstadkommes konkurrens på lika skattevillkor. Bruttobeskattningen leder också otvivelaktigt till enklare regler för beräkning av beskattningsbar inkomst. Med hänsyn härtill anser inspektionen det i princip vara riktigt att sträva efter ändrade beskattningsregler som innebär såväl enkelhet i tillämpning som neutralitet till sin verkan i fråga om belastningen på bolagen. Emellertid anser inspektionen att starka skäl måste föreligga för att ett sådant synsätt på företagsbeskattning skall för skadeförsäkringsanstalternas del resultera i avsteg från för företag i allmänhet gällande beskattningsprinciper. Inspektionen fram-

håller att företagsskatteutredningen inom allmänna skatteberedningen avvisat en omläggning till en renodlad bruttobeskattnings och har mot bakgrunden härav stannat för att förordna alternativ 3.

Mot ett genomförande av alternativ 1 åberopar flera remissinstanser de av kommittén i olika avseenden belysta praktiska och principiella olägenheter som är förenade med en premiebeskattnings. *Försäkringsinspektionen* anser emellertid de svårigheter som kommittén anfört mot alternativet något överdrivna. Dessa svårigheter torde kunna avsevärt begränsas om systemet baserades exempelvis på en beräkning med en för alla försäkringsgrenar gemensam procentsats på ett skatteunderlag utgörande den på året belöpande premieinkomsten för egen räkning. En schablonbeskattnings av premieinkomsten kan inte avspegla variationerna i de olika försäkringsgrenarnas resultat inbördes och från år till år, men inspektionen framhåller att samma invändning även kan göras mot de övriga av kommittén redovisade alternativen. Enligt inspektionens mening är dock en förutsättning för tillämpning av alternativ 1 att skatteunderlaget utökas med hänsyn till aktie- och annan utdelning. Vidare behövs även en spärregel av den typ som enligt 30 § 2 mom. KL gäller i livförsäkringsrörelse mot för högt skatteuttag.

Alternativ 2 tillstyrks endast av försäkringsaktiebolagen *Sirius* samt — med vissa modifikationer — *Skandia* och *Atlantica*.

Skandia har med instämmande av *Atlantica* uttalat som sin mening att de förändringar i gällande överskottsbeskattningsssystem som innefattas i alternativ 3 i och för sig är ägnade att läggas till grund för lagstiftning men likväl inte undanröjer de påtagliga brister som vidlåder detta system när det gäller att åstadkomma ett i förhållande till överskott och skatteförmåga rättvist skatteuttag.

Skandia påpekar att avsikten med hittillsvarande bestämmelser varit att beskatta vinster som uppkommer inom försäkringsanstalterna, oavsett om vinsterna delas ut eller ackumuleras i anstalterna och oavsett inom vilken företagsform vinsterna uppkommer. Denna principiella utgångspunkt bör enligt *Skandias* mening gälla även i ett framtida skattesystem. Nuvarande regler har dock genom bestämmelserna om avdragsgilla fondavsättningar och nedskrivningar kommit att bli ineffektiva och i stort sett medfört beskattning endast av aktiebolag som lämnar aktieutdelning. Härigenom uppkommande olika kostnadslägen anstalterna emellan medför en snedvridning av konkurrensförhållandena som enligt *Skandias* mening bör rättas till.

En beskattningsmetod enligt alternativ 2 som syftar till beskattning av skadeförsäkringsanstalts kapital- och fastighetsförvaltning medför enligt *Skandias* mening att dessa missförhållanden undanröjs och innebär vidare ett mera rättvist skatteuttag med hänsyn till kapitalstyrka och därmed sammanhängande skatteförmåga. *Skandia* föreslår emellertid vissa ändringar i det av kommittén föreslagna systemet. Vid beräkning av kapital-

avkastningen bör upp- och nedskrivningar beaktas i likhet med vad som gäller för livförsäkringsrörelse. Härigenom undviker man kommittéförslagets svårtillämpade regler om förbättringskostnader, reparationskostnader och försäkringsersättningar för skada på byggnader. Underlaget för beskattningen bör vara hela kapitalavkastningen. Detta bör ökas med belopp motsvarande aktientdelningar. Ett kostnadsavdrag bör vidare införas. Olika förslag beträffande utformningen av detta avdrag diskuteras och Skandia finner att avdraget bör beräknas till 6 % av premieinkomsten. En spärregel motsvarande den som gäller för livförsäkringsrörelse behövs även för skadeförsäkringsrörelse. I fråga om vilken procentsats som bör tillämpas vid den statliga inkomstbeskattningen anser Skandia, med hänsyn till strävandena att åstadkomma ett beskattningssystem som nära anknuter till reglerna för beskattning av livförsäkringsrörelse, det naturligt att tillämpa samma skattesats som gäller för sådan rörelse, nämligen 10 %. Ett ytterligare skäl för denna skattesats är att beskattningsunderlaget enligt den modifierade formen av alternativ 2 är väsentligt utvidgat i förhållande till kommittéförslaget. Med dessa modifikationer skulle alternativet gett ett skatteuttag av samma storleksordning som den skatt försäkringsanstalterna totalt sett under senare år erlagt till stat och kommun.

Försäkringsinspektionen påpekar bl. a. beträffande den av kommittén föreslagna proportioneringen av hela avkastningen mellan försäkringsfond och eget kapital att en anstalts öppet redovisade egna kapital enligt inspektionens mening ofta ger en mycket ofullständig bild av soliditetsgraden. Om uppkommet överskott i försäkringsrörelsen avsätts till öppet redovisad överskottsfond leder detta vid tillämpning av alternativ 2 till en ökning av den skattepliktiga andelen av kapitalavkastningen medan en avsättning till säkerhetstillägg i försäkringsfonden medför en minskning av den skattepliktiga andelen trots att konsolideringen ökats. Disponeras överskottet för nedskrivning av tillgångar påverkas inte proportioneringen mellan eget kapital och försäkringsfond.

Inspektionen tillägger att det blir fördelaktigt ur skattesynpunkt för anstalterna att disponera redovisat eget kapital för förlusttäckning i stället för att för ändamålet ta i anspråk konsolideringsmedel i försäkringsfonden eller dolda reserver i tillgångarna. Alternativ 2 kan förväntas medföra att anstalterna maximalt utnyttjar sina möjligheter att begränsa skatteunderlaget — liksom de gör vid nu tillämpade beskattningssystem. Härigenom torde det eftersträfvade sambandet mellan skatteuttag och skatteförmåga minska. Synpunkter av samma slag framförs även av ett flertal andra remissinstanser.

Länsstyrelsen i Stockholms län framhåller i anslutning till proportioneringen i alternativ 2 att det i och för sig är principiellt felaktigt att inte beskatta avkastningen av försäkringsfonden i den mån den belöper på försäkringar som inte beskattas hos mottagaren och att sådana försäkringar torde ha stor omfattning.

Den kritik som remissinstanserna riktar mot alternativ 2 sammanhänger emellertid främst med att beskattningen skall ske utan direkt hänsynstagande till resultatet av försäkringsrörelsen, att dubbelbeskattning i sedvanlig bemärkelse inte sker samt att obeskattade medel — dvs. medel avsatta till utjämningsfond eller vissa andra fonder — kan användas för bl. a. fondemission.

Kammarrätten anser det inte förenligt med försäkringstagarnas intressen eller önskvärt från allmän synpunkt att en anstalt vars försäkringsrörelse vid viss tidpunkt visar förlust ytterligare belastas av skatt för en inte befintlig vinst. Den »merskatt» som föranleds av att en anstalt inte kunnat utnyttja förlust på försäkringsrörelsen i kvittning mot andra inkomster kan komma att i sista hand drabba försäkringstagarna i form av förhöjda premier.

I anslutning till kommitténs uttalande om att ett negativt rörelseresultat kan väntas leda till en minskning av det egna kapitalet och sålunda påverkar anstaltens totala kapitalavkastning och framför allt den del därav som faller på det egna kapitalet framhåller *Folksam* att uttalandet inte motsäger det faktum att beskattningsmetoden bidrar till att försvaga anstaltens ställning under ett förlustår eller en serie av förlustår. Detta är, anser *Folksam*, en helt oacceptabel effekt.

Försäkringsaktiebolaget Atlas, som är det enda självständiga återförsäkringsbolaget i Sverige, påpekar att dess verksamhet i högre grad än ett direktförsäkringsbolag är inriktat på avtäckning av katastrofrisker av olika slag. Bolagets resultat måste därför förväntas fluktuera mer än vad som är normalt för direktförsäkringsbolagen. Det är därför av synnerlig vikt för bolaget att det system bibehålls, enligt vilket hänsyn tas vid beskattningen till speciellt dåliga resultat.

Ett flertal försäkringsanstalter uttalar i ett gemensamt yttrande att det är synnerligen önskvärt att skadeförsäkringsanstalter, vilkas verksamhet är utsatt för stora och oberäknliga kastningar, beskattas enligt ett system som i likhet med vad nu gäller lämnar utrymme för kostnadsavdrag och som ger möjlighet till resultatutjämnning. Vidare påpekar anstalterna att de ömsesidiga bolagen inte tillkommit för att skapa vinster för ägarna — försäkringstagarna. Avsikten är att dessa skall beredas ett försäkringsskydd till så låg kostnad som möjligt. Detta förhållande och kanske än mer den starka konkurrensen med dess premiesänkande effekt gör att de ömsesidiga bolagen i stor utsträckning använder kapitalavkastningen för att fylla ut premieinkomsten, där denna ej täcker summan av skador och förvaltningskostnader. Alternativet 2 innebär en höjning av skatten för dessa anstalter och skulle som kompensation härför nödvändiggöra premiehöjning.

Departementschefen

Den översyn av försäkringsrörelsebeskattningen som försäkringsskattekommittén företagit har enligt direktiven haft som målsättning att i möjligaste mån förenkla beskattningsreglerna för anstalterna. De nya reglerna borde i princip medföra samma beskattning för anstalterna som de nuvarande.

Inom ramen för direktiven har kommittén presenterat tre olika alternativ för beskattningen av skadeförsäkringsrörelse. Alternativ 1 innebär beskattning med premieinkomsten som beskattningsunderlag, alternativ 2 lägger avkastningen av kapital- och fastighetsförvaltning till grund för beskattningen medan alternativ 3 utgör en överarbetning av nuvarande överskottsbeskattning.

Skatteuttaget betingas f. n. i hög grad av förekomsten av aktieutdelning och av icke avdragsgilla kostnader. Man kan med fog göra gällande att nuvarande beskattning inte avspeglar variationerna försäkringsanstalterna emellan i fråga om rörelseresultat och inte heller resultatväxlingarna i en och samma anstalt från år till år. Med hänsyn härtill och i förenklingssyfte ansåg jag möjligheten till en schablonbeskattning med premieinkomsten som beskattningsunderlag i första hand böra undersökas. Det torde nämligen knappast kunna tänkas något från teknisk synpunkt enklare system. Kommittén redovisar emellertid de praktiska och principiella svårigheter som är förenade med detta och avvisar i likhet med samtliga remissinstanser systemet. Med hänsyn till de påtalade svårigheterna vill jag inte förordna att premieinkomsten läggs till grund för beskattning av skadeförsäkringsrörelse.

Alternativ 2, som innebär ett räntebeskattningssystem, har utarbetats med gällande räntebeskattning av livförsäkringsrörelse (kapitalförsäkring) som förebild. För livförsäkringsanstalternas del syftar emellertid reglerna till att på ett praktiskt sätt beskatta avkastningen på de sparmedel som anstalten förvaltar för de enskilda försäkringstagarnas räkning. När kommitténs majoritet föreslår att beskattningsunderlaget för skadeförsäkringsrörelse skall utgöras av avkastningen på det egna kapitalet, är bakgrunden inte densamma. Det är i stället fråga enbart om ett nytt sätt att utforma beskattningen av själva verksamheten.

Den gängse formen för företagsbeskattning bygger på verksamhetsresultatet som skatteunderlag. Enligt gällande beskattningsregler för skadeförsäkringsrörelse inverkar emellertid ett flertal faktorer på beräkningen med påföljd att beskattningen inte speglar rörelseresultatet. Jag anser det därför inte obefogat att pröva andra vägar för beskattning av skadeförsäkringsrörelse än en överskottsbeskattningsmetod. Det räntebeskattningssystem

som förordas av majoriteten i kommittén har flera fördelar. Det synes enkelt att tillämpa och redan av den anledningen vara att föredra för både anstalter och beskattningsmyndigheter. En väsentlig fördel är vidare att ett sådant räntebeskattningsystem nära ansluter till anstalternas balansräkningar. Vid remissbehandlingen har emellertid vissa invändningar framförts mot systemets uppbyggnad. Jag anser det i och för sig möjligt att inom ramen för ett räntebeskattningsystem enligt alternativ 2 beakta dessa invändningar. Bl. a. skulle systemet kunna utbyggas med regler om förlustavdrag i speciella fall och med bestämmelser som särskilt beaktar försäkringsaktiebolagens utdelningar.

I direktiven utsades emellertid att de nya reglerna i princip borde medföra samma beskattning för anstalterna som de nuvarande. Som framgår av kommitténs undersökningar av beskattningseffekten, vilka redovisas i bilagorna 1—3, kan ett räntebeskattningsystem förväntas medföra en inte oväsentlig ökning av de ömsesidiga bolagens beskattning och en sänkning av aktiebolagens. Man kan visserligen i likhet med kommittémajoriteten göra gällande att räntebeskattningen därigenom ger en i och för sig rimligare relation i beskattningshänseende de olika anstalterna emellan än den nuvarande överskottsbeskattningen. Emellertid anser jag att särskild betydelse bör tillmätas de olika anstalternas rörelseinriktning och därmed sammanhängande omständigheter som för olika anstaltstyper bestämmer deras resultat och skatteförmåga. Jag anser det mot denna bakgrund ej tillfredsställande om skatteförmågan såsom enligt alternativ 2 skulle mätas med hänsyn till avkastningen. Genom skälighetsprincipens införande får nämligen anses godtaget att en väl konsoliderad anstalt är oförhindrad att disponera avkastningen till reduktion av premierna. En beskattning av avkastningen skulle kunna befaras leda till en premiehöjning som komensation för denna beskattning. Det är inte möjligt att i ett räntebeskattningsystem genom någon form av avdrag beakta i vad mån kapitalavkastningen tagits i anspråk för premiereduktion. Med hänsyn till de godtagna principerna om användning av avkastningen bör enligt min mening inte möjligheten till premiereduktion motverkas av den ökade skattebelastning på vissa försäkringsanstalter som skulle bli följderna, om alternativ 2 genomfördes. Jag kan därför inte godta detta alternativ. I stället ansluter jag mig till flertalet remissinstanser och förordar en beskattning som är utformad enligt överskottsbeskattningsmetoden. De nuvarande reglerna bör dock omarbetas. Kommittén har i alternativ 3 framlagt förslag härom. Jag ansluter mig i allt väsentligt till kommitténs alternativ 3 och återkommer i ett senare sammanhang till den närmare utformningen av alternativet.

DEN TEKNISKA UTFORMNINGEN AV ALTERNATIV 3

*Försäkringsskattekommittén***Takregeln**

Takregeln innebär att avdrag inte medges för ökning av utjämningsfond i den mån fonden genom ökningen kommer att överskjuta ett belopp av tio gånger den på året belöpande premieinkomsten för egen räkning för brandförsäkring ökat med två gånger den på året belöpande premieinkomsten för egen räkning för annan skadeförsäkring än brandförsäkring.

Kommittén påpekar att utformningen av takregeln, som infördes den 1 januari 1929, skall ses mot bakgrunden av att brandförsäkringen då redovisades fristående från övrig försäkringsrörelse. Brandförsäkringen var vid takregelns tillkomst den dominerande branschen på skadeförsäkringens område och betraktades som den ur risksynpunkt äventyrligaste försäkringen. Sedan dess har emellertid skett stora förändringar och den tekniska utvecklingen har medfört att risken för mycket stora skador numera även förbinds med annan försäkring än brandförsäkring. Som en följd härav har den relativa betydelsen av den risk som är hänförlig till objektens brandskademoment betydligt minskat. Sedan 1940-talet räknas inte renodlad brandförsäkring som särskild försäkringsgren. Brandrisken ingår i stället som ett moment i mera omfattande försäkringar av den egendom det gäller (kombinationsförsäkringar). Den år 1949 utfärdade redovisningskungörelsen anpassades efter denna utveckling.

Då försäkringsanstalt skall föra sina räkenskaper i enlighet med den nu gällande kungörelsen den 27 april 1962 (nr 118) angående försäkringsbolags balansräkning samt vinst- och förlusträkning (redovisningskungörelsen) kan anstalten inte i sin deklaration redovisa bokförda belopp som avser på året belöpande premieinkomst för egen räkning för brandförsäkring. Om en anstalt önskar ökad utjämningsfond till belopp som överstiger dubbla premieinkomsten ställs därför anstalten inför nödvändigheten att särskilt utreda hur stor del av den direkta och indirekta premieinkomsten liksom även av de avgivna återförsäkringspremierna som skall anses belöpa på brandförsäkring. Detta kan vålla betydande omgång och kan endast göras approximativt.

1961 års utredning angående översyn av vissa beskattningsregler för skadeförsäkringsrörelse föreslog att takregeln skulle slopas. Förutom att fastställandet av taket på grund av att brandförsäkringen inte redovisades som fristående verksamhet måste bli mer eller mindre godtyckligt återopade utredningen att ett tak var av ringa betydelse med hänsyn till skälighetsprincipen vid premiesättningen och till att avkastningen på utjämningsfonden utgjorde beskattningsbar inkomst. Behov kunde därför inte heller anses

föreligga för en på annat sätt utformad takregel. Utredningen påvisade vidare att endast en ringa del av försäkringsanstalternas redovisade utgifter för skatt belöpte på själva försäkringsrörelsen. Det var främst andra grenar av anstalternas verksamhet som åsamkade dessa deras skatteutgifter.

Utredningens förslag tillstyrktes av flertalet remissinstanser.

Försäkringsskattekommittén ansluter sig till 1961 års utrednings förslag. I sammanhanget framhåller kommittén att den liberalisering som kan anses uppkomma genom att takregeln slopas får praktisk betydelse endast i ett fåtal fall. Dessutom påpekar kommittén att konsekvensen av sloandet i inte oväsentlig utsträckning kommer att motverkas av de ändringar som föreslås beträffande beräkningen av vinsten på själva försäkringsrörelsen.

Dubbelräkningar

Fondavsättningar

Vid beräkning av den skattemässiga rörelsevinsten av skadeförsäkringsrörelse medges enligt punkt 2 första stycket av anvisningarna till 30 § KL avdrag för avsättning bl. a. till regleringsfond för trafikförsäkring, till i lag föreskriven säkerhetsfond, till sådan reservfond som av ömsesidig kreatursförsäkringsanstalt bildas enligt gällande föreskrifter om allmänna grunder angående försäkring med statsbidrag mot förluster på grund av smittsamma husdjursjukdomar och till utjämningsfond. De poster som ingår i beräkningen av de tre förstnämnda avsättningarna ingår emellertid i princip också i beräkningen av vinsten på själva försäkringsrörelsen. Denna vinst utgör den yttersta gräns för belopp som får avsättas till utjämningsfonden. Härigenom kommer samma poster att medtas vid beräkningen av två skilda skattefria avsättningar och motsvarande dubbelräkningar äger rum.

Försäkringsskattekommittén anser att sådana dubbelräkningar kan motverkas genom en utbyggnad av schemat för beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen. Kommittén föreslår därför att avsättning till regleringsfond för trafikförsäkring eller i lag föreskriven säkerhetsfond skall avräknas från den enligt vinstschemat framräknade vinsten. I konsekvens härmed skall även beaktas minskning av regleringsfond och säkerhetsfond vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen.

Vad angår avsättningar till sådan reservfond som av ömsesidig kreatursförsäkringsanstalt bildas enligt gällande föreskrifter om allmänna grunder angående försäkring med statsbidrag mot förluster på grund av smittsamma husdjursjukdomar anser kommittén att avsättning till sådan fond inte behöver beaktas i vinstberäkningsschemat. Kommittén pekar därvid på att sådan försäkring endast förekommer i ett fåtal anstalter och att avsättningar till reservfond inte behövs i dessa anstalter. Vidare bör enligt kommittén vinstberäkningsschemat i ett system som syftar till förenkling inte onödigtvis belastas med poster som i praktiken torde sakna betydelse.

Inländsk försäkringsanstalts utländska försäkringsrörelse

Kommittén behandlar här det förhållandet att inländsk försäkringsanstalt kan erhålla dubbelavdrag genom avsättning till utjämningsfond om anstalten driver — förutom inländsk försäkringsrörelse — i utlandet beskattningsbar försäkringsrörelse som inte skall beskattas även här i landet.

Kommittén påpekar att den i utlandet bedrivna försäkringsrörelsen inte beskattas här i landet om rörelsen drivs från fast driftställe i den andra staten och där är underkastad beskattning samt dubbelbeskattningsavtal finns mellan Sverige och den utländska staten. Bestämmelser härom meddelas i gällande dubbelbeskattningsavtal samt i 72 § KL och 20 § SI. Anstalt får alltså vid beräkning av nettointäkt av överskottsbeskattad försäkringsrörelse avdrag för den del av den totala nettointäkten som är underkastad beskattning i utlandet. Enligt gällande bestämmelser för beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen görs emellertid ingen skillnad mellan poster som belöper på inländsk överskottsbeskattad försäkringsrörelse och i utlandet driven sådan rörelse. Detta innebär att i försäkringsanstalt som åtnjuter avdrag för utomlands beskattad försäkringsrörelse vinsten på själva försäkringsrörelsen kommer att till viss del utgöras av belopp, som avdras som i utlandet beskattat överskott.

1961 års utredning föreslog att försäkringsanstalt som även drev försäkringsrörelse från fast driftställe i sådan utländsk stat där rörelsen beskattades enligt avtal till undvikande av dubbelbeskattning skulle minska vinsten på själva försäkringsrörelsen med belopp motsvarande det utländska överskott som avdragits vid beräkning här i landet av nettointäkt av försäkringsrörelse.

Försäkringsskattekommittén anser i likhet med 1961 års utredning att möjligheten till dubbelräkning som föreligger då anstalt driver försäkringsrörelse från fast driftställe i utlandet skall motverkas genom en utbyggnad av schemat för beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen. Här syftar kommittén på att beräkningen av den skattemässiga rörelsevinsten innefattar avdrag för den del av den totala nettointäkten som till följd av dubbelbeskattningsavtal är underkastad beskattning i utlandet. För att i detta hänseende erhålla ett helt riktigt resultat vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen borde enligt kommitténs mening samtliga poster i schemat rensas från de belopp som hänför sig till den utländska rörelsen. Ett sådant förfarande stöter emellertid från redovisningssynpunkt på stora praktiska och tekniska svårigheter och skulle därmed bli alltför komplicerat varför kommittén anser det naturligt att välja någon form av schablon. Härvid har kommittén stannat för att vinsten på själva försäkringsrörelsen bör justeras så att den minskas med det belopp som genom dubbelbeskattningsavtal undantas från beskattning här i landet.

Uppkommer underskott i rörelse som är undantagen från beskattning här i landet kommer vinstberäkningsschemat att belastas med högre kost-

nader än som är hänförliga till den här skattepliktiga rörelsen. En naturlig konsekvens är då att justera vinsten med underskottet i den utländska rörelsen. Detta underskott kan förutsättas uppkomma genom stora utbetalningar för försäkringsfall och förvaltningskostnader samt i stort motsvara skillnaden mellan å ena sidan dessa utgifter och å andra sidan premieinkomsten i utlandet. Enligt kommitténs mening kan därför i ett system som är byggt på schablon justeringen på själva försäkringsrörelsen i detta fall ske så att vinsten ökas med belopp motsvarande underskottet i den utländska rörelsen.

Mot förslaget för justering av vinsten på själva försäkringsrörelsen kan enligt kommittén göras den invändningen att man därigenom avskär utjämningsfonden från den utländska rörelsens överskottsmedel, medan trots detta förlust i den utländska rörelsen kan täckas med medel från denna fond. Den utländska rörelsens överskottsmedel utgörs emellertid — i motsats till övriga medel som ingår i vinsten på själva försäkringsrörelsen — av medel som är underkastade beskattning i utlandet. Det utländska överskottet kan därför i detta sammanhang inte anses jämförbart med de övriga överskottsmedel som ingår i vinsten på själva försäkringsrörelsen och som obeskattade kan överföras till utjämningsfonden. Kommittén anser det då inte oriktigt att för undvikande av dubbelavdrag dra av det utländska överskottet från det belopp som kan disponeras för avsättning till utjämningsfond.

Kommittén anser slutligen att det med hänsyn till åsyftad enkelhet inte finns anledning att räkna med olika regler för avsättning till utjämningsfond för den statliga och den kommunala beskattningen. Därför bör även i det fall dubbelbeskattningsavtalet endast avser den statliga beskattningen hänsyn vid båda taxeringarna tas till den genom dubbelbeskattningsavtalet från statlig inkomstskatt undantagna delen av vinsten.

Återbäring

Av punkt 1 av anvisningarna till 30 § KL framgår, att i försäkringsfonden för egen räkning ingår bl. a. reserv för tilldelad återbäring. Enligt punkt 2 av samma anvisningar får vid beräkning av överskottet av skadeförsäkringsrörelse avdrag göras bl. a. för utbetald återbäring.

I överskottsbeskattad försäkringsrörelse förekommer återbäring inom skadeförsäkring och grundfri personförsäkring, i båda fallen i endast liten omfattning. Kommittén pekar på det förhållandet att KL:s bestämmelser om återbäring är utformade så att i praktiken ovisshet föreligger om i vad mån de avser att reglera dessa rörelser. Ett flertal anstalter har i stället för återbäring valt ett system med tillfälliga premierabatter eller nya moment i skadetäckning utan motsvarande premiehöjning. Ett överskott kommer emellertid genom ett sådant system endast de aktuella försäkringstagarna till godo. Genom återbäring tillgodoses däremot de försäkringstagare som

genom erläggandet av premierna möjliggjort återbäringen. För att tillmötesgå skälighetsprincipens krav på premiesättning är därför från principiell synpunkt återbäring en riktigare metod än de övriga.

1961 års utredning föreslog att man för att markera skillnaden mot återbäring i livförsäkring skulle införa beteckningen premieåterbetalning för återbäring i överskottsbeskattad skadeförsäkring. Avsättning till sådan återbetalning skulle få göras i försäkringsfonden. Anstalt som funnit att premierna under ett verksamhetsår varit onödigt höga, skulle ett påföljande år kunna verkställa en återbäring eller återbetalning till försäkringstagarna utan skattebelastning. Situationen skulle således bli densamma i skattehänseende som om premierna från början varit »riktigt» avvägda.

Försäkringsskattekommittén anser i likhet med 1961 års utredning att beteckningen premieåterbetalning i förtydlingssyfte bör införas för återbäring i överskottsbeskattad skadeförsäkringsrörelse. Vidare anser kommittén att avsättningar för beslutad premieåterbetalning skall hänföras till premiereserven och alltså ingå i försäkringsfonden. Kommittén erinrar om att denna metod numera är medgiven enligt försäkringsinspektionens normalplan. För undvikande av dubbelräkning bör vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen som avgående post upptas verkställd premieåterbetalning. Vidare föreslår kommittén att avdrag vid beräkning av överskottet av rörelsen (nettointäkten) skall medges för verkställd premieåterbetalning.

I fråga om försäkringstagares beskattning gäller som framgår av 19 § KL att skattskyldighet föreligger för vinstandel eller återbäring som utgått på grund av pensionsförsäkring eller sådan sjuk- och olycksfallsförsäkring som tagits i samband med tjänst. Detta innebär således att vinstandel eller återbäring endast beskattas då premien i sin helhet är avdragsgill. Att vissa premier helt eller delvis kan vara avdragsgilla inom ramen för det s. k. sociala avdraget enligt 46 § 2 mom. bortses från i detta sammanhang. Kommittén anser det naturligt att i likhet med vad som nu gäller för återbäring premieåterbetalning skall beskattas endast då rätt föreligger till avdrag för premien. Bestämmelser härom bör intas i 19 § KL. Är premieåterbetalning skattepliktig skall den givetvis anses som intäkt i den förvärvskälla i vilken rätt till avdrag förelegat.

Förvaltningskostnader

Vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen skall enligt gällande regler för vinstberäkningen (vinstberäkningsschema) hänsyn tas till bl. a. utgiftsposten förvaltningskostnader för egen räkning. Härmed förstås enligt tredje stycket punkt 1 av anvisningarna till 30 § KL förvaltningskostnader minskade med återförsäkrarens andelar.

Förvaltningskostnader för egen räkning avser de kostnader för förvalt-

ningen som inte upptas i anstalternas skatteredovisning åtskilda från rörelsen. Hit räknas således inte kostnader för fastighetsförvaltning. Förvaltningskostnader för egen räkning redovisas med samma belopp vid beräkning av överskott av rörelsen (nettointäkten) och vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen. Genom att samma belopp på detta sätt redovisas såväl vid beräkning av överskott av rörelsen som vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen kommer en minskning av förvaltningskostnaderna att medföra att motsvarande större belopp inom ramen för takregeln kan avsättas till utjämningsfond.

1961 års utredning ansåg det principiellt felaktigt att finansförvaltningskostnader, exempelvis kostnader för köp och försäljning av värdepapper, som saknar samband med själva försäkringsrörelsen, skulle belasta schemat för beräkning av vinsten av denna rörelse och därigenom kunna komma att inverka på avsättningen till utjämningsfonden. Utredningen föreslog därför att från förvaltningskostnaderna i schemat skulle avdrag göras med belopp motsvarande 2 %₀₀ av värdet av anstaltens tillgångar med undantag av fastigheter.

Försäkringsskattekommittén uttalar som sin mening att det i ett system som syftar till enkla bestämmelser är av stor betydelse att kunna bortse från schablonavdrag liknande det som 1961 års utredning föreslog. Visserligen är kommittén medveten om att viss kritik kan framföras mot att förvaltningskostnader som avser finansförvaltningen härigenom kommer att minska det belopp som kan avsättas till utjämningsfond. Emellertid skall enligt kommitténs mening i sammanhanget uppmärksammas att förvaltningen av tillgångar som svarar mot försäkringsfonden bör anses höra till försäkringsrörelsen. Kommittén finner därför inte anledning att föreslå någon schablon för beräkning av sådan del av förvaltningskostnaderna som skulle vara hänförlig till finansförvaltningen.

Det förvaltningskostnadsbelopp som i anstalternas skatteredovisning dras av vid beräkning av överskott av skadeförsäkringsrörelse (nettointäkten) är rensat från icke avdragsgilla förvaltningskostnader. Dessa senare kostnader särredovisas för att förklara gjorda avvikelser från de i vinst- och förlusträkningen redovisade beloppen. Genom att förvaltningskostnader för egen räkning redovisas med samma belopp vid beräkning av överskott av rörelsen (nettointäkten) och vid beräkning av vinsten av själva försäkringsrörelsen, kommer denna vinst emellertid att redovisas till ett med summan av de icke avdragsgilla förvaltningskostnaderna förhöjt belopp. Kommittén anser det inte rimligt att förvaltningskostnader, som vid beräkning av överskottet av rörelsen (nettointäkten) inte är avdragsgilla, i stället skall kunna avdras genom att avsättning kan ske till utjämningsfond med ett däremot svarande högre belopp. Därför föreslår kommittén att samtliga förvaltningskostnader för egen räkning i rörelsen skall utgöra avdragsposter vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen. Vidare bör enligt kommitténs

mening i lagtexten direkt utsägas att i dessa kostnader även skall ingå beräknat hyresvärde för i rörelsen ingående, anstalten tillhörig fastighet.

Kommittén föreslår vidare ändring i fråga om vad som enligt anvisningarna till 30 § KL avses med försäkringsfond för egen räkning. Ändringarna är dels en följd av förslaget om införande av beteckningen premieåterbetalning, dels betingad av ändring i FL.

Viss tveksamhet råder om i vilken utsträckning utjämningsfondens medel f. n. kan användas. Detta kan emellertid anges i anstalts bolagsordning. Utjämningsfonden kan då tas in anspråk före andra fonder om detta är möjligt enligt FL och bolagsordningen. Kommittén anser att detta förhållande bör anges i anvisningarna till KL.

Ömsesidiga bolag har tidigare haft reservfonder med inslag av obeskattade utjämningsfondsmedel. Dessa fonder har emellertid numera uppdelats på beskattade och icke beskattade medel. De förra har förts till reservfonden och de senare till utjämningsfonden. Endast hos Stockholms Stads Brandförsäkringskontor finns nu utjämningsfond, som hos anstalten betecknas »allmänna fonden». Med hänsyn till dessa förhållanden anser kommittén att bestämmelserna i KL om i vilken utsträckning ömsesidiga bolags fonder skall anses som utjämningsfonder bör utgå.

Remissyttrandena

De ändringar som kommittén föreslår i gällande överskottsbeskattningssystem sammanhänger främst med reglerna angående de för skadeförsäkringsanstalter specifika utjämningsfonderna. Kommittén har vid utarbetandet av ändringarna i huvudsak utgått från det förslag i ämnet som lämnades av 1961 års utredning angående översyn av vissa beskattningsregler för skadeförsäkringsrörelse. Vid remissbehandlingen av utredningens förslag godtog flertalet remissinstanser i huvudsak förslaget. Vid remissbehandlingen av kommitténs förslag har remissinstanserna i flera frågor hänvisat till sina tidigare avgivna yttranden.

Alla remissinstanser tillstyrker förslaget om slopande av takregeln. *Försäkringsinspektionen* uttalar som sin mening, att regeln numera är föråldrad och inadekvat. Samma synpunkter framförs av flera remissinstanser. Ett flertal försäkringsanstalter pekar i sammanhanget på det förhållandet, att den skadeförsäkringsanstalterna emellan rådande konkurrensen skulle komma att medföra en utveckling, som skulle leda till en sådan premiesättning, att vinst på själva försäkringsrörelsen knappast skulle vara att påräkna under flera på varandra följande verksamhetsår. Detta skulle då i praktiken betyda att bolagens möjligheter att göra avsättningar till utjämningsfonden begränsades.

Kommitténs förslag att genom utbyggnad av det s. k. vinstberäknings-

schemat motverka de dubbelräkningar som kan uppkomma genom avsättningar till regleringsfond för trafikförsäkring och i lag föreskriven säkerhetsfond och för anstalt som driver — förutom inländsk skadeförsäkringsrörelse — sådan rörelse från fast driftställe i land med vilket Sverige slutit avtal om undvikande av dubbelbeskattning tillstyrks också allmänt av remissinstanserna. Likaså anser remissinstanserna det naturligt att i konsekvens med förslaget att eliminera möjligheter till dubbelräkning hänsyn skall tas till minskning av sådan regleringsfond och säkerhetsfond och vidare på sätt kommittén föreslagit att underskott i nämnd utländsk rörelse skall beaktas.

Remissinstanserna delar vidare kommitténs uppfattning att avsättning för beslutad premieåterbetalning bör hänföras till premiereserven samt att verkställd premieåterbetalning bör upptas som avgående post i vinstberäkningsschemat för att därigenom undvika att dubbelräkning sker. *Folksam* ifrågasätter dock om det är nödvändigt att införa beteckningen premieåterbetalning. Ett bibehållande av termen återbäring även inom skadeförsäkringens område synes enligt *Folksam* i och för sig inte innebära några tekniska svårigheter och för försäkringstagarna är innebörden av ordet inte obekant.

Vad slutligen angår kommitténs förslag att samtliga förvaltningskostnader skall upptas som avdragspost i schemat för beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen tillstyrker flertalet remissinstanser detta förslag. Härigenom undanröjs den effekten av nu gällande lagbestämmelser att belopp som motsvarar dels sådana kostnader för fastighetsförvaltning som vid självdeklaration avräknas mot fastighetsintäkter dels icke avdragsgilla förvaltningskostnader eventuellt kan skattefritt avsättas till utjämningsfond.

Kammarrätten som anser beaktandet av samtliga förvaltningskostnader ge ett i och för sig riktigt resultat, uttalar farhågor för att sannolikt vissa svårigheter skulle uppstå vid tillämpningen av kommitténs förslag. Oundvikligen torde nämligen tvister uppkomma om vad som är att hänföra till förvaltningskostnader. Hos de olika anstalterna kan olika uppfattningar råda om vad som skall hänföras dit och redovisningen i räkenskaperna av sådana kostnader torde inte utan närmare granskning och prövning kunna godtas. *Kammarrätten* pekar på att kommittén inte anfört några exempel på vilka ytterligare förvaltningskostnader som är avsedda utöver de enligt nu gällande bestämmelser vid taxering avdragsgilla och att det kan bli erforderligt med närmare anvisningar i frågan.

Folksam uppmärksammar att bland förvaltningskostnaderna även befinner sig finansförvaltningskostnaderna. Dessa utgörs dels av sådana kostnader som avser förvaltningen av den andel av tillgångarna som svarar mot försäkringsfonden och dels av sådana kostnader som avser förvaltningen av den andel av tillgångarna som svarar mot överskottsfonderna. Den princi-

piella utformningen av vinstberäkningsschemat anser Folksam vara sådan att sistnämnda finansförvaltningskostnader borde lämnas utanför detta schema. Behandlingen i schemat av de förvaltningskostnader som har anknytning till försäkringsfonden bör enligt Folksams uppfattning sättas i samband med valet av den räntesats enligt vilken försäkringsfondens förräntning sker i vinstberäkningsschemat. Den ränteavkastning om 4 % på ingående försäkringsfond för egen räkning, vilken upptas som inkomstpost i schemat, motverkas på utgiftssidan av de bland förvaltningskostnaderna inkluderade kostnaderna för finansförvaltningen. Den i schemat accepterade nettoförräntningen av ingående försäkringsfond kommer alltså att bli lägre än det angivna bruttovärdet 4 %. Folksam anser att kommitténs förslag angående förvaltningskostnaderna endast bör godtas under förutsättning att räntefoten i vinstberäkningsschemat ökas till 5 % och ränteinkomsten beräknas på basis av försäkringsfondens genomsnittliga storlek under beskattningsåret.

Folksam anför vidare att en skadeförsäkringsanstalt kan bygga upp erforderlig konsolidering genom att uppkomna överskott avsätts antingen till försäkringsfonden såsom säkerhetstillägg eller till överskottsfonderna (huvudsakligen utjämningsfonden). Konsolidering kan också ske genom att överskott används för nedskrivning av placeringstillgångar. Genom försäkringsinspektionens normalplan för avsättning av försäkringsfond i skadeförsäkring regleras den konsolidering som får ske i form av säkerhetstillägg. Försäkringsinspektionen har i sin normalplan fastställt med hänsyn till försäkringsverksamhetens förhållanden skäliga maximi- och minimigränser för säkerhetstilläggen. De konsolideringsmedel som fått sin placering i utjämningsfonden tjäna samma syfte som säkerhetstilläggen i försäkringsfonden. Det vore därför enligt Folksams mening naturligt att i skattebestämmelserna behandla sådana utjämningsfondsmedel, för vilka det skulle finnas utrymme inom ramen för säkerhetstilläggens maximigräns, på samma sätt som försäkringsfonden behandlas. Härigenom skulle då ränteinkomsten i vinstberäkningsschemat påverkas.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anför i fråga om vad som bör beaktas vid anstaltens skattefria avsättningar följande.

En speciell fråga för försäkringsanstalterna är dock beräkandet av framtida kostnader på grund av tecknade försäkringar. Dessa kostnader måste beräknas på ett företagsekonomiskt riktigt sätt. Ramen för skattefria avsättningar bör göras så stor att anstaltens möjligheter att fullgöra sina förpliktelser icke äventyras. En sådan konsolideringspolitik är också ett vitalt intresse för försäkringstagarna. Dock kan man ej tillåta hur stora skattefria avsättningar som helst. Någonstans måste den gräns sättas, där ytterligare avsättningar icke rimligtvis erfordras för fullgörande av företagens förpliktelser i försäkringsfall. Denna gräns har uppnåtts då avsättningen i verklig mening utgör kapitalbildning. Reglerna för avsättningar på grund av förpliktelser av väntade försäkringsfall bör kunna utformas

med hjälp av tillgänglig statistik över kostnader, som försäkringsföretagen haft i detta hänseende under en längre tidsperiod. Det bör ankomma på riksskattenämnden att utfärda anvisningar härom.

Departementschefen

Försäkringsskattekommittén har vid översynen av gällande överskottsbeskattningssystem främst upptagit till undersökning ändamålsenligheten av reglerna om avdragsgill avsättning till utjämningsfond. Dessa regler infördes den 1 januari 1929 och har sedan dess gällt oförändrade. Begränsningarna av avsättning till utjämningsfond sammanhänger dels med att fonden inte får överstiga visst beräknat belopp (takregeln), dels med att avsättningen inte får överstiga visst belopp (enligt s. k. vinstberäkningsschema beräknad vinst på själva försäkringsrörelsen). Skattefriheten för ökning av fonden under vinstår har motiverats med att fondmedlen blir bundna till själva försäkringsrörelsen på så sätt att de endast får användas till täckande av förlust och då i första hand förlust på sådan rörelse. Fondminskningen redovisas enligt skatterättsliga grunder som intäkt.

Kommittén föreslår att takregeln skall slopas. Det har tidigare framförts synpunkten att takregeln skulle vara överflödig om skälighetsprincipen genomfördes på skadeförsäkringens område. Härvid torde ha förutsatts att skälighetsprövningen vid premiesättningen skulle omfatta premierna inom samtliga verksamhetsgrenar. En logisk följd av den växelverkan som genom vinstberäkningsschemat äger rum mellan försäkringsfond och utjämningsfond borde nämligen bli att skäligheten i premiesättningen skulle få avgörande betydelse för avsättningsmöjligheterna också vad angick utjämningsfonden i den skälighetsprövade verksamheten. Gällande försäkringsrättslig lagstiftning undantar emellertid från tillämpning av skälighetsprincipen skadeförsäkringsrörelse som bedrivs i utlandet av svensk försäkringsanstalt och i Sverige bedriven sjöförsäkrings- samt land- och lufttransportförsäkringsrörelse.

En tänkbar lösning skulle vara att man endast skulle bibehålla en takregel för inte skälighetsprövade grenar. Mot en sådan anordning talar emellertid flera omständigheter, bland dem betydelsen av den av försäkringsinspektionen fastställda normalplanen för avsättning till försäkringsfond i skadeförsäkring och av konkurrensen anstalterna emellan såväl inom som utom landet. Jag anser därför att det i stället för en modifierad takregel bör införas en på rent försäkringsrättsliga synpunkter grundad rätt till avdrag för avsättning av vinstmedel till utjämningsfond. Vidare kommer jag att förorda ett flertal ändringar i vinstberäkningsschemat. Vidtas dessa ändringar anser jag att vinsten resp. förlusten på själva försäkringsrörelsen med hänsyn till effekten av skälighetsprincipen i skälighetsprövade grenar och

till omständigheterna i övrigt kommer att bli beräknad på ett sätt som motsvarar syftet med utjämningsfonden och med den skattefrihet som kan åtnjutas under år då vinst redovisas enligt det föreslagna schemat.

Jag avser nu att gå över till de av kommittén under rubriken dubbelräkningar föreslagna ändringarna i schemat för beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen. Denna vinst skall således enligt min mening utgöra den yttersta gränsen för belopp som får avsättas till utjämningsfonden.

Kommittén föreslår därvid först att den dubbelräkning, dvs. avdrag för samma belopp i två sammanhang, som kan uppkomma om anstalt avsätter medel till såväl regleringsfond för trafikförsäkring eller i lag föreskriven säkerhetsfond som utjämningsfond, skall motverkas genom minskning av vinsten enligt vinstberäkningsschemat. Som en konsekvens härav skall vidare minskning av dessa fonder föranleda ökning av den enligt schemat beräknade vinsten. Då jag anser att den framräknade vinsten på själva försäkringsrörelsen skall ge en garanti för att avsättning till utjämningsfond inte överstiger vad som kan anses påkallat med hänsyn till rörelsens resultat kan jag självfallet inte godta att samma belopp kan medtas vid beräkning såväl av skattefri avsättning till utjämningsfond som av skattefri annan avsättning. Jag delar därför kommitténs mening att dessa dubbelberäkningar bör motverkas genom utbyggnad av vinstberäkningsschemat.

Vidare anser jag i likhet med kommittén att vinstberäkningsschemat inte behöver belastas med avsättningen till sådan reservfond som av ömsesidig kreatursförsäkringsanstalt bildas enligt gällande föreskrifter om allmänna grunder angående försäkring med statsbidrag mot förluster på grund av smittsamma husdjursjukdomar. Även om teoretiskt sådana avsättningar skulle föranleda dubbelavdrag synes i verkligheten sådana avsättningar inte längre komma att ske.

Kommittén föreslår vidare i fråga om försäkringsanstalt som driver försäkringsrörelse från fast driftställe även i utländsk stat och där är underkastad beskattning, att vinsten på själva försäkringsrörelsen bör justeras med hänsyn till resultatet i den utländska rörelsen.

Jag vill i detta sammanhang erinra om de olika principer som kommit till användning i dubbelbeskattningsavtalen. Undanröjs den mellanstatliga dubbelbeskattningen genom tillämpning av den s. k. exempt-metoden medför detta att beskattningsrätten till viss inkomst förbehålls den ena staten med den andras uteslutande. Det är sådana förhållanden kommittén åsyftat. Emellertid kan den internationella dubbelbeskattningen undanröjas även på så sätt, att det land i vilket den skattskyldige är hemmahörande medger avräkning från sin egen skatt (credit of tax) för den skatt som påförts utomlands för inkomst som även beskattas i hemviststaten. I flera av Sverige ingångna dubbelbeskattningsavtal har denna metod kommit till an-

vändning. Detta innebär således att anstalt som bedriver försäkringsrörelse såväl här i landet som från fast driftställe i utlandet får skatta här i landet för inkomst även från utlandet samt att den utländska skatten får avräknas från den svenska skatten.

Det är således endast i de fall dubbelbeskattningsavtal utformats enligt den s. k. exempt-metoden som inkomst av den från fast driftställe i utlandet bedrivna rörelsen undantas från beskattning här i landet. Föreligger däremot ett dubbelbeskattningsavtal upprättat enligt credit of tax-metoden beskattas inkomsten av den utländska rörelsen här i landet. Därvid kan enligt punkt 4 av anvisningarna till 20 § KL omkostnadsavdrag för utländsk skatt erhållas. Omkostnadsavdrag får dock inte ske för skatt som omfattas av överenskommelsen. Som framgått får däremot sådan skatt avräknas från den uträknade svenska skatten. Avräkning får dock inte göras med belopp överstigande den inkomstskatt som hänför sig till inkomsten av den utländska verksamheten.

Det är givetvis inte tillfredsställande att en rörelseinkomst som inte beskattas här i landet skall kunna påverka den skattefria avsättningen till utjämningsfond. I de fall däremot då vinst av utländsk rörelse beskattas här bör resultatet av denna rörelse ingå i beräkningen av vinsten på själva försäkringsrörelsen. Avräkning av utländsk skatt kan som tidigare angetts endast ske upp till belopp motsvarande den skatt som är hänförlig till den utländska rörelsen. Vid beräkning av denna inkomst tas hänsyn såväl till intäkter som kostnader i den utländska rörelsen. Det kan alltså förutsättas att under alla omständigheter inkomsten av den här i landet bedrivna rörelsen i sin helhet kommer att beskattas här, rensad från avdrag som är hänförliga till den utländska rörelsen.

Jag anser därför att man i vinstbeskattnings-schemat endast skall beakta resultatet av rörelse som bedrivits från fast driftställe i utländsk stat, med vilken ingåtts dubbelbeskattningsavtal utformat enligt exempt-metoden. Som kommittén påpekat är det inte möjligt att rensa schemat från de belopp som hänför sig till den utländska rörelsen. Vinsten på själva försäkringsrörelsen bör därför minskas med belopp motsvarande överskottet av rörelsen i utlandet eller — i de fall underskott uppkommit i sådan rörelse — ökas med detta underskott.

Kommittén anser att man med hänsyn till åsyftad enkelhet i systemet inte bör möjliggöra att avdrag för avsättning till utjämningsfond skall kunna erhållas med olika belopp vid den statliga och den kommunala beskattningen. Den situation där sådan effekt skulle kunna uppkomma är då dubbelbeskattningsavtalet endast avser den statliga beskattningen. För att motverka olika avdrag vid den statliga och den kommunala taxeringen föreslår kommittén att hänsyn vid båda taxeringarna skall tas till det genom dubbelbeskattningsavtal från statlig inkomstskatt undantagna överskottet av rörelse i utlandet. Emellertid avser avtalen enligt exempt-metoden numera i helt övervägande

antalet fall såväl statlig som kommunal skatt. Enligt min mening finns därför inte anledning att knyta den avdragsgilla avsättningen till vad som kan medges vid den statliga beskattningen.

Kommittén föreslår att i förtydligande syfte beteckningen premieåterbetalning bör införas för återbäring i överskottsbeskattad skadeförsäkringsrörelse. Kommittén pekar härvid på det förhållandet att KL:s bestämmelser om återbäring är så utformade att i praktiken ovisshet föreligger om i vad mån de avser att reglera återbäring inom skadeförsäkringsrörelse.

Det torde förhålla sig så, att KL:s bestämmelser — låt vara oklart formulerade — avser att täcka all förekommande återbäring. Utformningen av anvisningarna till 30 § KL ger i varje fall inte klart stöd för en motsatt uppfattning. Emellertid förordar jag, eftersom osäkerhet synbarligen rått i detta hänseende, införandet av termen premieåterbetalning i fråga om överskottsbeskattad försäkringsrörelse. I likhet med kommittén anser jag vidare att avsättning för beslutad premieåterbetalning bör hänföras till premiereserven och alltså ingå i försäkringsfonden. För undvikande av dubbelräkning bör enligt min mening som avgående post vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen upptas verkställd premieåterbetalning. Motsvarande bör gälla för utgiven vinstandel eller återbäring. Vidare bör vid beräkning av överskottet av rörelsen, dvs den skattepliktiga nettointäkten av försäkringsrörelsen, avdrag medges för verkställd premieåterbetalning. Sådant avdrag ges nu för utbetald återbäring.

Enligt min mening är det naturligt att premieåterbetalning skall beskattas hos försäkringstagarna när de haft rätt till avdrag för premien. Jag bortser härvid från det fallet att vissa premier helt eller delvis kan vara avdragsgilla inom ramen för det s. k. sociala avdraget. Är premieåterbetalningen skattepliktig skall den givetvis tas till beskattning i den förvärvskälla i vilken avdrag för premien förelegat. Detta överensstämmer med vad som nu gäller för bl. a. återbäring. Jag vill här påpeka att i 32 § 1 mom. andra stycket KL anges att bl. a. återbäring som utgått på grund av pensionsförsäkring eller sådan sjuk- eller olycksfallsförsäkring som tagits i samband med tjänst skall räknas som intäkt av tjänst. Det kan naturligtvis diskuteras huruvida bestämmelser om skattskyldighet för premieåterbetalning borde införas i de lagrum som reglerar de olika förvärvskällor, där beskattning kan ske. Jag anser emellertid anledning inte föreligga att tynga KL med sådana bestämmelser, detta så mycket mer som i KL angivna intäktsposter för de olika förvärvskällorna endast utgör exemplifiering på de intäktsposter som kan förekomma. Med hänsyn härtill anser jag det tillräckligt att skattskyldigheten för premieåterbetalningar regleras genom bestämmelser i 19 § KL.

Kommittén föreslår att som avgående poster i vinstberäkningsschemat skall upptas dels samtliga i räkenskaperna redovisade förvaltningskostna-

der för egen räkning i stället för som nu endast sådana förvaltningskostnader för egen räkning som är avdragsgilla i beskattningshänseende, dels en ny post, nämligen beräknad hyra för anstalten tillhörig fastighet som används i rörelsen.

F. n. tillämpas det systemet att det avdrag för förvaltningskostnader som sker vid beräkning av vinsten på själva försäkringsrörelsen, alltså det yttersta belopp som får avsättas till utjämningsfond, motsvarar de avdragsgilla förvaltningskostnaderna vid bestämmande av nettointäkten av rörelsen. Detta innebär att avdrag kan erhållas för belopp motsvarande icke avdragsgilla förvaltningskostnader genom en avsättning till utjämningsfonden. I likhet med kommittén finner jag att ändring härutinnan är påkallad.

Genom att i schemat ta hänsyn till samtliga förvaltningskostnader kommer naturligtvis även kostnader hänförliga till finansförvaltningen att minska det belopp som kan avsättas till utjämningsfond. Det kan emellertid som kommittén anfört göras gällande att kostnader för förvaltning av de tillgångar som svarar mot försäkringsfonden bör kunna anses höra till försäkringsrörelsen. Även om det med visst fog skulle kunna göras gällande att särskild hänsyn också borde tas till förvaltningskostnader för tillgångar som svarar mot överskottsfonderna kan å andra sidan framhållas att överarbetningen av beskattningsreglerna på detta område bl. a. syftar till att åstadkomma så enkla regler som möjligt. Hänsyn till dessa förvaltningskostnader skulle kräva införandet av ett schablonavdrag som skulle belasta vinstberäkningsschemat. Samtidigt som ett sådant schablonavdrag får anses motverka förenklingssyftet och därför, för att kunna godtas, kräva särskilt stark motivering, skulle avdraget i verkligheten inte kunna fånga upp de åsyftade finansförvaltningskostnaderna. Avdraget skulle med andra ord inte kunna fylla sin avsedda funktion. Bl. a. kan nämligen inte någon bestämd tillgång hänföras till överskottsfonderna. Kommitténs undersökningar visar emellertid att anstaltens eget kapital, dvs. aktiekapital eller garantikapital jämte överskottsfonder och balanserad vinst procentuellt utgör omkring 20 % av summan av eget kapital och försäkringsfond. Försäkringsfonden svarar sålunda mot den helt övervägande delen av förvaltade tillgångar. Jag anser därför att vinsten på själva försäkringsrörelsen bör beräknas enligt ett schema där anstaltens samtliga förvaltningskostnader för egen räkning upptas som avgående post. Enligt min mening bör den med hänsyn därtill beräknade vinsten godtas som högsta skattefria avsättning till utjämningsfond. Att lämna en uttömmande redogörelse för vad som skall anses som förvaltningskostnader är ogörligt. Vidare anser jag att en exemplifiering saknar värde.

Folksam föreslår en ändring av den procentsats efter vilken räntan på ingående försäkringsfond för egen räkning skall beräknas i schemat. Vidare föreslår Folksam att ränteinkomsten skall beräknas på försäkrings-

fondens genomsnittliga storlek under beskattningsåret. Slutligen föreslår Folksam att sådana utjämningsfondsmedel för vilka det finns utrymme inom ramen för säkerhetstilläggens maximigräns behandlas på samma sätt som försäkringsfonden.

Som jag tidigare nämnt är vad jag förordat om ändring i vinstberäkningsschemat beträffande förvaltningskostnaderna motiverat av att jag vill motverka att belopp motsvarande icke avdragsgilla förvaltningskostnader skall kunna skattefritt avsättas till utjämningsfond. Den omständigheten att förslaget medför att vissa finansförvaltningskostnader, som inte torde vara hänförliga till försäkringsrörelsen, kommer att minska avsättningen till utjämningsfond, anser jag inte böra föranleda en ändring av den tidigare valda räntefoten för posten ränta på ingående försäkringsfond för egen räkning i vinstberäkningsschemat. Enligt min mening talar inte heller andra skäl för en ändring av räntefoten. Vidare saknas enligt min mening anledning att beräkna ränteavkastningen i vinstberäkningsschemat på basis av genomsnittliga storleken av försäkringsfonden. Genom att bibehålla nuvarande beräkningsunderlag för räntan åstadkommes att man till närmast följande år uppskjuter den effekt av ändringar i försäkringsfonden som annars skulle påverka räntebeloppet. Ett sådant förhållande anser jag böra godtas. Slutligen anser jag med hänsyn till åsyftad enkelhet att endast de medel som fått sin placering i försäkringsfonden skall ligga till grund för den beräknade räntan.

Kommittén föreslår slutligen ändring i anvisningarna till 30 § KL i fråga om vad som avses med försäkringsfond för egen räkning och i vad mån utjämningsfondens medel kan användas. Kommittén anser även att bestämmelserna om i vilken utsträckning ömsesidiga bolags fonder skall anses som utjämningsfonder bör utgå. Mot bakgrunden av vad kommittén anför härom finner jag förslagen riktiga och förordar därav betingade ändringar i KL.

Beskattning av livförsäkringsrörelse

Försäkringsskattekommittén

Inledning

Enligt gällande bestämmelser räntebeskattas livförsäkringsrörelse (kapitalförsäkring) som drivits av inländsk försäkringsanstalt och avsett direkt meddelade eller i återförsäkring åt annan inländsk försäkringsanstalt meddelade kapitalförsäkringar. För utländsk återförsäkringsrörelse, dvs. rörelse avseende återförsäkring som meddelats åt eller tagits hos utländsk försäkringsanstalt, tillämpas överskottsbeskattning.

Systemet med räntebeskattning av inländsk försäkringsanstalt har enligt kommitténs förmenande i stort sett fungerat bra. Kommittén har emel-

lertid vid översynen av dessa regler funnit anledning att med hänsyn till penningvärdeförändringen och andra omständigheter föreslå ändring beträffande det i punkt 3 sjätte stycket av anvisningarna till 30 § KL nämnda avdraget på 5 kr. för varje direkt tecknad försäkring (i fortsättningen kallat antalsavdraget). Vidare föreslår kommittén ändring i reglerna om beskattning av utländsk återförsäkringsrörelse. Slutligen diskuterar kommittén vissa frågor angående beskattningen av understödsföreningarna.

Antalsavdraget

Det system enligt vilket kapitalförsäkring beskattas innebär i princip att försäkringsgivaren som skattskyldig träder i stället för försäkringstagaren i fråga om ränteavkastningen av de premier som inbetalas för ifrågavarande försäkringar. Försäkringsgivaren bör därför principiellt inte erlägga skatt för intäkt av sådan avkastning med större belopp än som skulle ha erlagts, om försäkringstagaren själv varit skattskyldig för samma intäkt. Därvid har emellertid ansetts böra beaktas att åtskilliga försäkringstagare har så låg inkomst att de inte påförs statlig inkomstskatt. Vidare har ansetts att särskild hänsyn vid beskattningen bör tas till att vissa utgifter i försäkringsrörelsen har karaktär av stycke-kostnader. Lagstiftaren har därför sökt åstadkomma en rättvis avvägning vid beskattningen mellan anstalter med låg medelförsäkringssumma och sådana med hög medelförsäkringssumma eller mellan rörelse avseende s. k. liten livförsäkring och annan livförsäkringsrörelse.

Det är mot bakgrunden av dessa synpunkter antalsavdraget bör ses. Avdraget har således i förening med ett schablonmässigt avdrag på 5 % av nettointäkten av kapital- och fastighetsförvaltning ett flerfaldigt syfte. Detta är att för försäkringsanstalter vilkas försäkringstagare har låg inkomst reducera skatteunderlaget med hänsyn därtill och att för sådana anstalter som har låg medelförsäkringssumma med därav följande proportionsvis höga omkostnader för varje försäkring åstadkomma en kraftigare reduktion av skatteunderlaget än för anstalter med hög medelförsäkringssumma. Slutligen är syftet med bestämmelserna att anstalterna skall er-hålla täckning för andra omkostnader än sådana som avser utgiftsräntor och nedskrivning av vissa tillgångar.

Skattesatsen vid den statliga inkomstbeskattningen av livförsäkringsrörelse utgör 10 % av beskattningsbar inkomst. Detta procenttal motsvarar det lägsta talet för fysiska personer som påförs statlig inkomstskatt. I sammanhanget bör dock uppmärksammas att år 1955 infördes ett schablonavdrag från inkomst av kapital med 200 kr. för makar och 100 kr. för ensamstående. Avdraget är numera höjt till 800 kr. resp. 400 kr. Avdraget kan därför förutsättas medföra att åtskilliga försäkringstagare inte skulle blivit beskattade för ränteavkastningen om de varit skattskyldiga för denna.

Som framgått medges antalsavdrag av 5 kr. för varje direkt tecknad försäkring. Som en enda försäkring anses härvid alla kapitalförsäkringar som samtidigt tecknats på samma persons eller samma personers liv. Kommittén har funnit en omprövning av antalsavdraget angelägen. Genom antalsavdraget kan nämligen i vissa fall underskott uppkomma i en verksamhetsgren, vilket underskott sedan kan utnyttjas i annan verksamhetsgren som redovisar överskott. Vidare har storleken av antalsavdraget beräknats med hänsyn till de kostnadsförhållanden m. m. som gällde år 1947.

Kommittén påpekar att rättspraxis efter ikraftträdandet av bestämmelserna om antalsavdraget tagit ställning till frågan om sådant avdrag skall medges för varje genom grupplivförsäkring försäkrad person. Regeringsrätten har i avgöranden år 1956 (ref. 16 och not. Fi 579) ansett att anstalt författningensenligt är berättigad till antalsavdrag för varje person som erhållit kapitalförsäkring genom grupplivförsäkring.

Detta ställningstagande i praxis har haft till följd att i verksamhetsgrenar med obetydlig ränteavkastning summa antalsavdrag inte bara är stor i relation till ränteavkastningen utan t. o. m. överstiger denna. Den verksamhetsgren som främst åsyftas är grupplivförsäkring som omfattar kapitalförsäkring med kollektiv anslutning. Sådan försäkring är en ren riskförsäkring, dvs. försäkring utan sparmoment. Den har vidare lägre premier än de som tillämpas vid individuell försäkring. Premiereserv avsätts inte i kollektiv grupplivförsäkring och fondbildningen är följaktligen obetydlig inom denna verksamhetsgren. Genom antalsavdragen uppkommer därför i allmänhet underskott i grupplivförsäkringen. En anstalt med både grupplivförsäkringsrörelse och individuell försäkringsrörelse kan dra av underskottet vid beräkning av skattepliktig nettointäkt av den övriga kapitalförsäkringsrörelsen. En sådan anstalt får alltså i konkurrenshänseende en fördel jämfört med anstalter som endast har individuell försäkring. Vidare bör beaktas att de verkliga styckekostnader för kapitalförsäkring som antalsavdraget — förutom andra funktioner — har till uppgift att täcka, minskar när antalet kollektivförsäkrade ökar. Denna minskning bör bli mera markant ju större det försäkrade kollektivet är.

Kommittén har diskuterat olika lösningar för att bl a. motverka att anstalt med omfattande kollektiv försäkring genom antalsavdraget försätts i ett från beskattningssynpunkt förmånligare läge än anstalter med huvudvikten lagd vid individuell försäkring. Med hänsyn till synpunkterna om styckekostnader anser kommittén att antalsavdraget bör bibehållas. Av samma skäl är det inte heller enligt kommitténs mening möjligt att slopa antalsavdraget i rörelse som avser försäkring utan sparmoment. Att i stället för antalsavdraget införa ett högre procentavdrag skulle vidare enligt kommittén innebära att den avsedda effekten av antalsavdraget skulle utebli. Kommittén har därför stannat för att antalsavdraget bör få avräknas endast mot vad som efter övriga avdrag återstår av bruttointäkten i den verksamhetsgren till vilken avdraget hänförs sig.

Kommittén anser vidare att redovisningskungörelsen skall vara normgivande för vad som skall förstås med verksamhetsgren. Enligt kungörelsen skall livförsäkringsrörelse som avser direkt personförsäkring redovisas fördelad på följande verksamhetsgrenar:

Försäkring med grunder:

Direkt försäkring:

Individuell försäkring:

- a) Livförsäkring
- b) Sjuk- och olycksfallsförsäkring

Kollektiv försäkring:

- c) Grupplivförsäkring
- d) Gruppsjukförsäkring
- e) Tjänstepensionsförsäkring

Försäkring utan grunder:

Direkt försäkring:

- f) Individuell försäkring
- g) Kollektiv försäkring

Frågan om antalsavdragets storlek har tidigare diskuterats av 1961 års utredning angående översyn av vissa beskattningsregler för skadeförsäkringsrörelse. Utredningen föreslog att antalsavdraget skulle höjas till 10 kr. för varje direkt tecknad försäkring. Höjningen till 10 kr. motiverades med att man ville återställa den relation mellan avdragsbeloppet och de faktiska förvaltningskostnaderna som gällde vid tillskapandet av antalsavdraget år 1950. Innan nu gällande bestämmelser om antalsavdrag på 5 kr. infördes verkställdes nämligen inom finansdepartementet vissa beräkningar som syftade till att ge underlag för bedömandet av hur avdraget från räntetäkten borde bestämmas. Beräkningarna, som resulterade i införandet av dels 5-procentavdraget och dels antalsavdraget på 5 kr., grundade sig på vissa från ett antal anstalter införskaffade uppgifter för beskattningsåret 1947. Resultaten av beräkningarna redovisades i prop. 1950: 93 sid. 113 och på en som Bilaga C till statsrådsprotokollet fogad tabell, intagen i propositionen sid. 269. Av tabellen framgår bl. a. att det totala avdraget avseende båda nyssnämnda schablonavdrag för samtliga i tabellen redovisade anstalter nämnda år utgjorde 36 % av anstalternas sammanlagda förvaltningskostnader för direkt försäkring. Utredningen lade den relation mellan förvaltningskostnader å ena sidan och summan av 5-procentavdrag och antalsavdrag å den andra, som vid tillkomsten av avdragen uttrycktes genom procenttalet 36 till grund för bedömningen av hur mycket antalsavdraget skäligen borde höjas.

Kommittén anser i likhet med utredningen att storleken av antalsavdraget bör höjas för att avdraget skall få den ursprungligen avsedda effekten. Med anledning härav har kommittén undersökt storleken av det antalsavdrag som skulle erhållas vid en tillämpning av det tidigare angivna procent-

talet 36 som relation mellan förvaltningskostnader och summan av 5-procentavdrag och antalsavdrag. Härvid har kommittén bortsett från den kollektiva försäkringen, då redan nu gällande antalsavdrag är tillräckligt för att åstadkomma regelmässiga underskott i sådan försäkring och antalsavdraget bör få avräknas mot återstående bruttointäkt endast inom den verksamhetsgren till vilket avdraget hänför sig. Vid beräkningen av antalsavdragets storlek har kommittén vidare bortsett från sådana specialanstalter som inte alls eller endast i mindre omfattning driver rörelse som avser individuell försäkring.

De uppgifter kommittén redovisar för beräkningen avser efter nämnda korrigeringar samtliga livförsäkringsanstalters individuella försäkringsrörelse med grunder år 1965. Uppgifterna som sammanställdes med ledning av dels anstalternas självdeklarationer, dels den officiella statistiken rörande livförsäkring i publikationen »Enskilda försäkringsanstalter» har framräknats av försäkringsinspektionen. Uppgifterna visar att sammanlagda beloppet av 5-procentavdragen uppgick till 9,7 milj. kr. och sammanlagda förvaltningskostnaderna till 181,4 milj. kr. samt att det antal enheter avseende individuell försäkring som var och en berättigade till antalsavdrag utgjorde 3 075 000 st.

Med bibehållande av relationstalet 36 % — dvs. att schablonavdragen skulle motsvara 36 % av förvaltningskostnaderna — och gällande bestämmelser rörande 5-procentavdraget uppställde kommittén följande ekvation för att beräkna det avdrag som skulle ersätta nuvarande antalsavdrag på 5 kr. per försäkring

$$9,7 + X \times 3\,075\,000 = 0,36 \times 181,4$$

Det sökta talet X, dvs. det belopp som svarar mot gällande 5-kronorsavdrag, blir då 18 kr. 8 öre.

Kommittén pekar emellertid på den omständigheten att förhållandena nu är i många hänseenden väsentligt olika de som rådde år 1947. Här åsyftas bl. a. å ena sidan de allmänna kostnadsstegringar som drabbat anstalterna och å den andra de betydande rationaliseringar som torde ha ägt rum. Kommittén anser visserligen att relationstalet 36 % inte kan anses utgöra en helt rättvisande grund för beräkning av storleken av det avdrag, som skall ersätta nuvarande antalsavdraget, men anser dock talet vägledande. Vidare menar kommittén att en till beloppet bestämd höjning av antalsavdraget inte skulle kunna spegla de ändringar i kostnadsläget som eventuellt kunde inträffa under den närmaste framtiden. Kommittén stannar för att avdraget skall beräknas i förhållande till det indexreglerade basbelopp för allmän tilläggspension, som uppgår till 4 000 kr. enligt det prisläge som rådde i september år 1957 och som i januari 1967 utgjorde 5 500 kr. Kommittén föreslår att avdraget bestäms till 3 ‰ av det basbelopp som gäller för januari månad under taxeringsåret, vilket vid 1967 års taxering skulle ge 16 kr. (3 ‰ av 5 500 = 16 kr. 50 öre).

Utländsk livåterförsäkringsrörelse

För livförsäkringsrörelsen gäller ett räntebeskattningsystem för inländsk kapitalförsäkringsrörelse som avser direkt meddelade eller i återförsäkring åt annan inländsk försäkringsanstalt meddelade kapitalförsäkringar och ett överskottsbeskattningsystem för utländsk livåterförsäkringsrörelse. Sistnämnda rörelse kan omfatta såväl pensionsförsäkring som kapitalförsäkring.

Återförsäkringsaktiebolaget Sverige har i framställning till kommittén hemställt om översyn av reglerna angående beskattning av utländsk återförsäkringsrörelse. Framställningen har föranletts av att bolaget haft att placera några livförsäkringar på osedvanligt höga belopp, den största på över 20 milj. kr. Härvid hade uppmärksamheten på ett påtagligt sätt fästs vid den olägenhet, som vidlåder nuvarande regler för beskattning av livåterförsäkringsrörelse. I framställningen anfördes bl. a.

Under »normala» år ger den till utländska bolag avgivna affären underskott för Sverige och den i utbyte erhållna affären överskott. Under år med hög dödsfallskostnad kan den avgivna affären ge ett stort överskott och den mottagna ett stort underskott. Eftersom Sverige begränsat sitt åtagande på mottagna försäkringar till ett måttligt belopp per risk (i regel högst 1 milj. kr.), är det den avgivna affären som slumpmässigt kan ge upphov till de största avkastningarna.

Placeras en försäkring på 20 milj. kr. utomlands och dödsfall inträffar, uppkommer ett beskattningsbart överskott, som medför en skatt på mellan 4 och 5 milj. kr. Överskottet på den utländska rörelsen kan nämligen på grund av de olika beskattningsreglerna inte salderas mot det underskott, som dödsfallet ger upphov till på Sveriges inländska rörelse.

En situation som den beskrivna måste givetvis i möjligaste mån undvikas och de nyligen tecknade mycket stora försäkringarna har därför delvis (till den del de utomlands placerade beloppen överstigit ca 5 milj. kr.) placerats genom Sveriges förmedling som återförsäkringar från direktbolaget till de utländska återförsäkringsbolagen (administrativt behandlas dessa delar av försäkringarna i stort sett som vanliga retrocessioner från Sverige). Direktbolaget behöver inte uppta dessa återförsäkringar i sin deklaration, förutsatt att bolaget inte har ett från utländska bolag mottaget återförsäkringsbestånd, som uppgår till minst 1 % av det totala försäkringsbeståndet.

Denna lösning är en nödlösning, som får tillämpas tills vidare. Den klarar dock inte helt problemet. Även ett belopp av 5 milj. kr. placerat utomlands på en risk är alltför högt i förhållande till affärens omfattning. Det är därför önskvärt att få en ändring av beskattningsreglerna till stånd. Frågan om ett initiativ i denna fråga diskuterades av Sveriges styrelse i anslutning till 1961 års utredning, men någon åtgärd vidtogs inte då. Sedan dess har de stora försäkringarna blivit mer frekventa och behovet av ändring därför större.

På lång sikt torde man kunna räkna med att utbytet med utländska bolag väger någorlunda jämnt. Med en tillräckligt effektiv regel för resultatutjämning mellan åren skulle därför en överskottsbeskattning vara acceptabel. Den utjämning av detta slag som KF 8. 4. 1960. om rätt till förlust-

utjämning ger är otillräcklig. Frågan om en mer omfattande resultatutjämning måste emellertid ses i ett större sammanhang och en lösning av detta slag torde därför inte i dag vara en realistisk väg.

En lösning bör därför i stället gå ut på att gemensamma regler för den inländska och utländska återförsäkringsrörelsen skapas. Att införa överskottsbeskattning av den inländska rörelsen skulle skapa samma typ av problem mellan direkt försäkring och inländsk återförsäkring som nu råder mellan inländsk och utländsk återförsäkring.

Bolaget anförde vidare att den rationella lösningen därför var att tillämpa huvudregeln för beskattning av livförsäkringsrörelse, räntebeskattningsregler, på all återförsäkringsrörelse. I varje fall för den livåterförsäkring som bolaget var engagerad i tedde sig en dylik lösning berättigad. Den utländska återförsäkringsrörelsen var ett led i den erforderliga riskutjämningen och den mottagna utbytesaffären var av ungefär samma omfattning som den avgivna. Generaliserades huvudregeln för beskattning av livförsäkringsrörelse till att gälla även den utländska återförsäkringsrörelsen skulle endast avkastningen av de fonder som fanns avsatta för denna rörelse beskattas (och en del räntor av typen saldoräntor). Detta borde ske så att avkastningen av fonderna fördelades mellan kapitalförsäkring och pensionsförsäkring i samma proportion som för direktförsäkring.

I framställningen påpekade bolaget vidare att beskattningsfrågan kanske kunde bedömas på annat sätt för återförsäkringsanstalt som mottagit större livaffärer från utländska anstalter än det avgivit. Därför kunde andra lösningar komma in i bilden. För bolagets del uppgick sammanlagda överskottet på mottagna försäkringar under åren 1950—1965 till 12,015 milj. kr. och underskottet på avgivna försäkringar under samma tid till 10 milj. kr. Under åren 1956—1965 utgjorde samma siffror 8,702 milj. kr. resp. 7,846 milj. kr. Saldo för sistnämnda tid uppgick således till 0,856 milj. kr. Kapitalavkastningen av fonder motsvarande utländsk rörelse belöpte för åren 1956—1965 till sammanlagt 0,326 milj. kr.

I fråga om kapitalförsäkringar påpekar kommittén att beskattning av sådan försäkring som meddelats direkt av inländsk försäkringsanstalt sker dels hos försäkringsgivaren genom räntebeskattningsregler och dels hos försäkringstagaren genom att avdrag i princip inte medges för premien. Räntebeskattningsreglerna av denna försäkring står således i direkt samband med beskattningen av försäkringstagaren. Oavsett att motsvarande samband inte finns vid återförsäkring som mottagits från utlandet anser kommittén hinder inte föreliggande att tillämpa räntebeskattningsreglerna på utländsk återförsäkringsrörelse avseende kapitalförsäkring. Den nackdelen att det härvid inte här i landet föreligger korrespondens mellan anstalts och försäkringstagares beskattning får enligt kommitténs mening uppvägas av att de av bolaget angivna skattekonsekvenserna vid oförändrade regler undviks och att ändringen till likformiga regler innebär en klar förenkling.

Vad angår av inländsk försäkringsanstalt direkt meddelad pensionsförsäkring sker däremot beskattningen så att försäkringstagaren beskattas för utfallande belopp. Någon beskattning sker inte hos försäkringsgivaren. I likhet med vad som gäller beträffande kapitalförsäkring mottagen från utlandet finns givetvis i fråga om pensionsförsäkring som mottagits från utlandet inte här i landet något samband mellan försäkringsgivarens och försäkringstagarens beskattning. En tillämpning av nu gällande räntebeskattningsregler på utländsk återförsäkringsrörelse skulle alltså såvitt avser från utlandet mottagen pensionsförsäkring innebära, att varken försäkringstagaren eller anstalten skulle beskattas här i landet. Enligt kommitténs mening bör därför en förutsättning för bifall till framställningen vara, att från utländsk anstalt erhållna pensionsförsäkringar i beskattningshänseende behandlas på samma sätt som mottagna kapitalförsäkringar. Kommittén anser det nämligen inte vara rimligt att en rörelse skall kunna bedrivas här utan några som helst skattekonsekvenser. Vidare påpekar kommittén att det i realiteten kan visa sig omöjligt att avgöra om en i utlandet tecknad försäkring är att hänföra till den ena eller andra kategorin. F. n. saknar detta betydelse men en riktig uppdelning skulle bli av helt annan vikt, om olika beskattningsregler skulle tillämpas på de i utlandet tecknade livförsäkringarna beroende på om de betecknades som pensions- eller kapitalförsäkringar.

Kommitténs resonemang utmynnar därför i ett förslag om räntebeskattnings av innebörd att räntebeskattningen skall träffa såväl åt utländsk anstalt i återförsäkring meddelad kapitalförsäkring och pensionsförsäkring som hos utländsk anstalt i återförsäkring tagen kapitalförsäkring.

Understödsföreningarna

Skattskyldighet

Understödsförening som enligt sina stadgar äger meddela högre kapitalunderstöd än 500 kr. för medlem likställs enligt punkt 3 andra stycket av anvisningarna till 30 § KL i beskattningshänseende med inländsk försäkringsanstalt (livförsäkringsanstalt). För sådana understödsföreningar gäller således i princip KL:s regler om räntebeskattnings. Andra understödsföreningar är enligt 54 § g) KL befriade från skattskyldighet för inkomst av verksamhet hänförlig till livförsäkring. Bestämmelserna angående beskattning av understödsförening som äger meddela högre kapitalunderstöd än 500 kr. för medlem trädde i kraft den 1 januari 1951. Dessförinnan gällde att understödsföreningar enligt 5 § och 53 § d) KL och 7 § e) SI var skyldiga att erlägga endast fastighetsskatt och kommunal inkomstskatt för fastighet.

Den före år 1951 begränsade skattskyldigheten för understödsföreningar motiverades inte av principiella utan i huvudsak av sociala skäl. Vidare

åberopades praktiska skäl. Nettointäkt av livförsäkringsrörelse bestod nämligen av överskott av försäkringsrörelsen och s. k. ränteunderlag. För beräkning av årsöverskottet förutsattes beräkning av försäkringsfonden. Det ansågs emellertid inte böra komma i fråga att av beskattningsskäl ålägga alla understödsföreningar skyldighet att årligen fullgöra den ganska arbetskrävande uppgiften att beräkna försäkringsfonden då sådan beräkning inte erfordrades av andra skäl.

Såväl 1942 års *försäkringsutredning* (SOU 1946: 34 s. 292) som 1944 års *allmänna skattekommitté* (SOU 1948: 22 s. 119) fann det anmärkningsvärt att understödsföreningar behandlades på annat sätt än övriga anstalter som bedrev livförsäkringsrörelse. Skattekommittén som framlade förslag om räntebeskattning av livförsäkringsrörelse påpekade att det praktiska skälet att de flesta understödsföreningarna inte årligen beräknade försäkringsfond och alltså inte varje år kunde beräkna sitt överskott på rörelsen bortföll genom detta förslag. Vidare uttalade kommittén att några speciella skäl inte kunde åberopas för en särställning för understödsföreningarna.

Departementschefen framhöll emellertid i prop. 1950: 93 att det föreslagna antalsavdraget vid beskattning av livförsäkringsrörelse kunde beräknas medföra att föreningar som utfäste genomsnittligt små understöd i realiteten blev befriade från skatt. Med hänsyn bl. a. härtill ansåg departementschefen att endast sådana understödsföreningar skulle beskattas, som ägde meddela livförsäkring med kapitalunderstöd överstigande 500 kr. för medlem.

Svenska livförsäkringsföreningars riksförbund hemställde hos 1963 års försäkringsskattekommitté om prövning av reglerna om beskattning av understödsföreningar. Riksförbundet påpekade att föreningarnas kostnader för löner m. m. ökat betydligt under senare år. Vidare hade anslutningen av nya medlemmar i de skattskyldiga föreningarna successivt minskat sedan 1940-talet och nyanslutningen understeg i regel antalet avgångna medlemmar. Det kunde vidare förutsättas att tillbakagången inom föreningarna skulle komma att fortsätta. Föreningarna hade emellertid alltjämt en social uppgift att fylla, om inte annat så genom att upprätthålla och förbättra det försäkringsskydd som deras medlemmar haft sedan lång tid tillbaka och som på grund av medlemmarnas ålder och av andra skäl inte kunde täckas med annan försäkring, ex. grupplivförsäkring. Den skatt som erlades av föreningarna torde för det allmänna uppgå till betydelselösa belopp. För skattskyldig förening innebar skatten emellertid utgifter som direkt eller indirekt påverkade eller kunde komma att påverka medlemmarnas förmåner. Den gällande skattelagstiftningen var vidare mycket svårtolkad och förorsakade inte sällan betydande och kostnadskrävande utredningsarbete innan deklaration kunde avges. Såvitt riksförbundet kunnat bedöma torde dessutom rättstillämpningen inte vara likformig för föreningarna.

Under åberopande av sociala, praktiska och administrativa skäl och med

framhållande av de för det allmänna betydelselösa skattebeloppen hemställde riksförbundet, att understödsföreningarna befriades från annan inkomstskatt än inkomst av fastighet och garantibelopp. Om denna hemställan inte kunde bifallas hemställdes i andra hand att antalsavdragets belopp höjdes.

Kommittén har inhämtat att det vid 1964 års utgång fanns ett drygt 60-tal understödsföreningar som enligt sina stadgar ägde meddela livförsäkring med kapitalunderstöd överstigande 500 kr. Vid samma tidpunkt fanns ungefär 300 understödsföreningar, som ägde meddela livförsäkring med kapitalunderstöd av högst 500 kr. Man kan enligt kommittén räkna med att skattepliktig inkomst uppkommit endast för ett 10-tal av de för inkomst av rörelse skattskyldiga understödsföreningarna. Denna skattepliktiga inkomst torde dessutom komma att minska eller helt utgå om den av kommittén föreslagna höjningen av antalsavdraget genomförs. Därför föreligger inte anledning att föreslå införandet av nya bestämmelser av innebörd att understödsföreningarna helt befrias från skattskyldighet för inkomst av rörelse. Enligt kommitténs mening talar varken sociala eller andra skäl för en sådan åtgärd.

Med hänsyn till verkningarna av en höjning av antalsavdraget ifrågasätter kommittén en höjning av kapitalunderstödsbeloppet på 500 kr. Väljs en sådan väg kommer frågan om beskattningen av understödsföreningarna i ett annat läge. Kommittén anser sig emellertid inte böra närmare gå in på detta spörsmål och hänvisar till att lagen den 24 mars 1938 (nr 96) om understödsföreningar är föremål för utredning.

Övergångsbestämmelser

Samtidigt med reglerna för beskattning av understödsföreningar infördes beträffande dessa föreningar vissa övergångsbestämmelser som är intagna i anslutning till 19 § KL. Enligt dessa (punkt 4 av övergångsbestämmelserna) skall som skattepliktig nettointäkt upptas den del av föreningens enligt 24 § KL i dess äldre lydelse och 25 § KL beräknade nettointäkt av fastighet, som efter förhållandet mellan premiereserven för kapitalförsäkringar, meddelade före ingången av år 1951, och hela premiereserven belöper på nämnda försäkringar. Vidare skall som skattepliktig nettointäkt upptas den del av föreningens enligt 30 § KL beräknade nettointäkt av livförsäkringsrörelse, som efter förhållandet mellan premiereserven för kapitalförsäkringar, meddelade efter ingången av år 1951, och premiereserven för samtliga kapitalförsäkringar belöper på de efter 1951 års ingång meddelade kapitalförsäkringarna.

Övergångsbestämmelserna skall ses mot bakgrunden av att understödsföreningarna enligt de beskattningsregler som gällde före år 1951 var skattskyldiga endast för fastighetsskatt och kommunal inkomstskatt för fastighet. Enligt de fr. o. m. sistnämnda år gällande räntebeskattningsreglerna

skall skatt erläggas för inkomst av såväl fastighets- som kapitalförvaltning. Tillkomsten av dessa regler innebär därför i regel en viss skärpning av beskattningen i jämförelse med den beskattning som förut ägt rum. Det ansågs därför (jfr prop. 1950: 93 s. 219) att de nya reglerna skulle äga tillämpning endast på ränteinkomst av kapitalförsäkringar meddelade efter 1951 års ingång. Avkastning av kapitalförsäkringar meddelade före år 1951 skulle beskattas på så sätt att föreningen skulle vara skattskyldig endast för nettointäkt av fastighet i enlighet med de bestämmelser som gällde före sistnämnda år. Gjorda överväganden utmynnade därför i att skattepliktig nettointäkt enligt de nya bestämmelserna skall motsvara den på angivet sätt bestämda delen av beräknad nettointäkt av livförsäkringsrörelse. Den intäkt som till följd av dessa regler hänförs till äldre försäkringar skall således inte räntebeskattas. I stället skall som nettointäkt av motsvarande del av försäkringsrörelsen anses den på nyss angivet sätt beräknade delen av föreningens nettointäkt av fastighet.

Kommittén har behandlat en hemställan under hand från understödsföreningar om revidering av övergångsbestämmelserna. I denna framhålles att den beskattning som uppkommer för understödsföreningarna med tillämpning av dessa bestämmelser synes vara hårdare än som egentligen avsetts. Detta gäller särskilt med tanke på att föreningarna måste betala inkomstskatt till staten för fastighet för äldre försäkringar vilket de inte tidigare behövt göra. De försäkringstekniska utredningar som måste göras är vidare betungande.

Kommittén åskådliggör den skattemässiga skillnaden mellan å ena sidan det fall att en understödsförenings nettointäkt härflutit från kapital- och fastighetsförvaltning och å den andra att intäkten härflutit enbart från kapitalförvaltning med följande exempel.

En understödsförenings totala premiereserv utgör 1 000 000 kr., därav 600 000 kr. belöper på försäkringar tecknade före år 1951 och 400 000 kr. på nyare försäkringar. Av premiereserven belöper alltså 60 % på äldre beståndet och 40 % på yngre. Antalet försäkringar är 2 000. Föreningen äger fastighet, som för ifrågavarande beskattningsår lämnat en nettointäkt av 20 000 kr., beräknad enligt 24 § i dess äldre lydelse och 25 §. Intäkten, beräknad enligt 30 § KL, utgör för samma beskattningsår 60 000 kr., därav 20 000 kr. avser fastigheten och återstoden kapitalet. Med utgångspunkt från dessa förutsättningar bestäms först nettointäkten enligt 30 § KL med beaktande således av 5-procentavdraget till $0,95 \times 60\,000$ kr. (dvs. $0,95 \times$ fastighetsintäkten och ränteintäkten) — 5 kr. \times 2 000 (dvs. minskat med 5 kr. för varje försäkring). Den sålunda beräknade nettointäkten blir 47 000 kr. Härvid har hänsyn emellertid ännu inte tagits till övergångsbestämmelsernas regler angående uppdelning av nettointäkt som skall hänföras till äldre resp. yngre försäkringsbestånd.

För föreningen skattepliktig nettointäkt enligt övergångsbestämmelsernas fördelningsregler blir $0,6$ (600 000 kr. av 1 000 000 kr.) \times 20 000 kr. (fastighetsnetto enligt äldre regler) $+ 0,4$ (400 000 kr. av 1 000 000 kr.) \times 47 000 (netto enligt 30 §) eller således $12\,000 + 18\,800 = 30\,800$ kr. Om

däremot hela intäkten 60 000 kr. hade belöpt på kapital hade den skattepliktiga nettointäkten i stället blivit 18 800 kr., dvs. $0,4 \times 47\,000$ kr.

Kommittén som inhämtat att fortfarande endast ett fåtal understödsföreningar innehar fastigheter anser inte att bärande skäl anförts för ändring av gällande övergångsbestämmelser.

Remissinstanserna

Antalsavdraget

Remissinstanserna delar kommitténs mening att antalsavdragets användning bör begränsas till viss verksamhet hos anstalten och att storleken av avdraget bör omprövas.

Flera remissinstanser anser det emellertid olämpligt att hänvisa till redovisningskungörelsen då det gäller att bestämma inom vilken verksamhetsgren antalsavdraget skall kunna utnyttjas. Vidare påpekas att ett system utformat i enlighet med kommitténs förslag i detta hänseende medför en onödigt differentiering. Kommitténs syfte med begränsningsregeln anses kunna tillfredsställas med en enklare indelning än den som för närvarande återfinns i redovisningskungörelsen. Försäkringsinspektionen anför i detta sammanhang.

Inspektionen erinrar om att verksamhetsgrenen »Kollektiv personförsäkring utan grunder» innehåller såväl grupplivförsäkring utan grunder som gruppsjukförsäkring utan grunder, under det att för försäkring med grunder grupplivförsäkring och gruppsjukförsäkring utgör två skilda verksamhetsgrenar. Det finns emellertid ingen anledning att göra beskattningsreglerna beroende av om ett bolag driver gruppförsäkringen med eller utan grunder. Man kan enklast lösa frågan så, att grupplivförsäkring med grunder och gruppsjukförsäkring med grunder vad beträffar antalsavdraget får räknas som en enda verksamhetsgren tillsammans med grenen kollektiv personförsäkring utan grunder. Det är här fråga om grenar, där över huvud taget skatten blir mycket ringa.

Vad beträffar de »skattebärande» grenarna individuell livförsäkring med grunder och individuell sjuk- och olycksfallsförsäkring med grunder, tillstyrker inspektionen kommitténs förslag, att dessa grenar när det gäller antalsavdraget räknas som två verksamhetsgrenar liksom fallet är i redovisningskungörelsen. Verksamhetsgrenen »individuell personförsäkring utan grunder» får därvid delas upp i livförsäkring och sjuk- och olycksfallsförsäkring och delarna sammanföras med resp. grundbundna grenar.

När det gäller begränsningen av antalsavdraget får man sålunda enligt vad ovan anförts tre »verksamhetsgrenar», nämligen individuell livförsäkring, individuell annan personförsäkring och gruppförsäkring.

Liknande synpunkter framförs av *Svenska Försäkringsbolags Riksförbund*. *Folksam* uttalar som sin åsikt att antalsavdraget bör begränsas till de tre verksamhetsgrenarna individuell försäkring med grunder, individuell försäkring utan grunder och kollektiv försäkring.

Enligt gällande bestämmelser skall vid beräkningen av antalet avdrag som en enda försäkring anses alla kapitalförsäkringar som samtidigt tecknats på samma persons eller samma personers liv. Kommittén har som framgått inte föreslagit någon ändring i detta avseende. I anslutning till dessa bestämmelser anför emellertid *Svenska Försäkringsbolags Riksförbund*.

Denna regel kan beträffande antalsbestämningen väl appliceras på alla slag av individuell personförsäkring. Inom kollektiv försäkring kan däremot praktiska svårigheter uppkomma att på detta sätt fastställa antalet försäkringar för envar enskild försäkrad. Dessutom skulle oberättigade avdrag kunna förekomma. Exempelvis i fall där försäkringsbeloppen i ett gruppavtal skulle höjas, kunde detta — i syfte att uppnå vidgad avdragsrätt — ske genom att ett nytt avtal på höjningsbeloppet träffades. Riksförbundet vill därför föreslå att för kollektiv försäkring endast ett antalsavdrag får utnyttjas för samtliga för en person gällande gruppförsäkringar, som avser samma grupp av personer. En sådan bestämning skulle visserligen i viss mån innebära en begränsning av antalet avdrag i förhållande till kommitténs förslag. Gruppförsäkringsområdet är emellertid uppbyggt så att den av förbundet föreslagna antalsbestämningen synes mera praktisk. Olika gruppavtal, t. ex. innefattande å ena sidan grupplivförsäkring och å andra sidan gruppsjukförsäkring, sammanföres ofta i ett avtal.

Liknande synpunkter framförs av *försäkringsinspektionen*.

I fråga om antalsavdragets storlek uttalar *försäkringsinspektionen* att inspektionen med beaktande av löneutvecklingen för kontorspersonalen sedan år 1950 kan tillstyrka en höjning av avdraget av den storleksordning kommittén föreslagit. Om man tvekade att knyta ett avdrag av denna typ till en index borde avdraget enligt inspektionens mening kunna fastställas till förslagsvis 15 kr. Skulle därvid i framtiden större förändringar av betydelse för en bedömning av antalsavdragets storlek inträffa, kunde frågan om en justering upptas på nytt.

Riksförbundet anser att starka skäl kan åberopas för införande av ett högre avdrag än det kommittén föreslagit. Förbundet påtalar härvid dels den liberalisering som efter år 1950 genomförts beträffande fysiska personers beskattning för inkomst av kapital, dels anstalternas ökade förvaltningskostnader. Emellertid finner riksförbundet inte minst den föreslagna indexregleringen vara av så stort värde att förbundet tillstyrker den anpassning av avdraget till dagens förhållanden som kommitténs förslag innebär. Enligt riksförbundets mening finns dock inte anledning att avrunda varje delavdrag till helt krontal som kommittén föreslagit.

Folksam anser inte att kommittén förebragt några skäl för att stanna vid en avdragsnivå som innebär att relationstalet sänks till 32 %. Detta tal erhålls nämligen om i formeln med 1965 års värden sätts in som styckeavdrag 15: 90 (3 %₀₀ av basbeloppet för jan. 1966) enligt följande ekvation.

$$9\ 700\ 000 + 15: 90 \times 3\ 075\ 000 = Y \times 181\ 400\ 000$$

$$Y = 0,32$$

Folksam anser i stället att övervägande skäl talar för att även det resultat man kommer fram till vid användning av relationstalet 36 % i beräkningsformeln är för lågt om man skall sikta till att uppnå samma effekt med avdragen som avsågs vid deras tillkomst. Härvid pekar Folksam bl. a. på att det särskilt inom anstalter med låg medelförsäkringssumma sker en fortgående omskrivning av försäkringarna i beståndet, varvid två eller flera gamla försäkringar sammanförs till en ny försäkring. Härigenom sjunker visserligen kostnaden för inkassering m. m. men inte i förhållande till vad antalet försäkringar minskar. Detta sammanhänger med att de nya försäkringsformerna i allmänhet är mera servicekrävande — även i de avseenden som är avsedda att motsvaras av styckeavdraget. Vidare betonar Folksam att förhållandena sedan styckeavdraget infördes väsentligt ändrats i och med tillkomsten av schablonavdraget från inkomst av kapital. Folksam uttalar som sin mening att ett styckeavdrag uppgående till 4 ‰ av basbeloppet för januari månad under taxeringsåret mera skulle motsvara de ursprungliga intentionerna.

Länsstyrelsen i Stockholms län anser att invändningar inte torde kunna resas mot att avdraget görs indexbundet. Däremot framstår beräkningen av avdraget i övrigt som diskutabel. Länsstyrelsen anser att ytterligare undersökningar och överväganden är erforderliga för ett säkrare bedömande av antalsavdragets storlek.

Utländsk livåterförsäkringsrörelse

Endast tre remissinstanser har uttalat sig i fråga om kommitténs förslag angående beskattningen av utländsk livåterförsäkringsrörelse. Dessa remissinstanser, *kammarrätten*, *försäkringsinspektionen* och *Svenska Försäkringsbolags Riksförbund*, tillstyrker förslaget. Kammarrätten anser att förslaget medför önskvärd förenkling och likformighet. Riksförbundet finner däremot Återförsäkringsbolaget Sveriges förslag vara mera logiskt riktigt än kommittéförslaget men förklarar sig kunna godta det senare förslaget med hänsyn till frågans ganska begränsade ekonomiska betydelse.

Understödsföreningarnas beskattning

Svenska Livförsäkringsföreningars Riksförbund anser att det även efter en höjning av antalsavdraget föreligger anledning att befria understödsföreningarna från skattskyldighet för rörelse. Oavsett att skattebeloppen blir små eller inga föreligger nämligen deklARATIONSSKYLDIGHET som i många fall föranleder onödigt arbete och kostnader för föreningarna. Verksamheten kompliceras dessutom av övergångsbestämmelserna, vilka föranleder en uppdelning av premiereserven efter försäkringar tecknade före resp. efter årsskiftet 1950/51. Härigenom måste för premiereservkalkylen försäkrings-

beståndet hållas uppdelat och detta innebär i vissa avseenden en fördubbling av det aktuariella arbetet. Vidare uppger riksförbundet att översynen av lagen om understödsföreningar kan förväntas resultera i förslag till sådan ändring i lagen, som om den genomförs skulle motivera en höjning av understödsbeloppet 500 kr. i skattelagstiftningen.

Försäkringsinspektionen påpekar att samtliga skattskyldiga föreningar under hela perioden 1951—1966 betalat skatt för inkomst av livförsäkringsrörelse med sammanlagt endast ca 400 000 kr. Härav har dock större delen eller ca 300 000 kr. redovisats enbart under åren 1965 och 1966. Ökningen beror huvudsakligen på att föreningarna genom de höga marknadsräntorna fått god avkastning av sitt kapital. Även om inkomsterna för det allmänna kan väntas stiga ytterligare genom god förräntning har de i allt fall hittills uppgått till endast obetydliga belopp. Skattepliktig rörelseinkomst har för år 1966 uppkommit i 55 föreningar. Vid ett antalsavdrag av 16 kr. i stället för gällande 5 kr. torde skattepliktig rörelseinkomst endast ha uppkommit i 33 föreningar.

Inspektionen som anser vissa skäl tala för en återgång till den begränsning av skattskyldigheten som gällde före år 1951, förklarar vidare att det kan ifrågasättas om inte beloppsgränsen 500 kr. för skattskyldigheten bör höjas om man vill bibehålla skattskyldigheten för understödsföreningarna. Denna gräns bör kunna bestämmas oberoende av bestämmelserna i lagen om understödsföreningar.

Inspektionen har upprättat följande tablå som visar antalet skattskyldiga föreningar vid olika beloppsgränser. Den i tablå angivna inkomsten hänförs till uppgifter för år 1966.

Beloppsgräns kronor	Antal skatt- skyldiga föreningar	Beräknad inkomst av livförsäkringsrörelse före proportionering enl. övergångsbestämmelserna	
		5 kr.-avdrag	16 kr.-avdrag
500	61	3 262 000	781 000
1 000	35	2 901 000	698 000
1 500	25	1 921 000	499 000
2 000	15	1 578 000	262 000
3 999	15	1 578 000	262 000

Inspektionen föreslår att beloppsgränsen vid bibehållen skattskyldighet skall sättas vid 1 500 kr. Vid en sådan gräns skulle endast 25 föreningar blivit skattskyldiga år 1966.

Departementschefen

I likhet med kommittén finner jag att det nuvarande antalsavdraget dvs. avdraget med 5 kr. för varje direkt tecknad försäkring inte ger den ursprungligen avsedda effekten.

Som reglerna nu är utformade kan en försäkringsanstalt med flera verksamhetsgrenar utnyttja ett genom antalsavdragen uppkommet underskott i en verksamhetsgren till att minska det skattepliktiga resultatet i en annan verksamhetsgren. Det är som kommittén påpekat inom grupplivförsäkringen som sådana underskott uppkommer. Summan av antalsavdrag inom denna försäkring har nämligen blivit så stor att den allmänt kommit att överstiga ränteavkastningen i verksamhetsgrenen. Jag vill i detta sammanhang erinra om att det efter år 1950, då antalsavdraget infördes, ägt rum en kraftig expansion av grupplivförsäkringen. Vid tillskapandet av reglerna om antalsavdraget kunde man inte förutse den utveckling som senare skett, varför det då inte fanns den anledningen att diskutera någon begränsning av användandet av avdraget. Nu är förhållandena annorlunda och jag anser det därför motiverat att införa regler om en sådan begränsning. Syftet med avdraget är nämligen bl. a. att åstadkomma en rättvis avvägning av beskattningen mellan olika typer av kapitalförsäkringsanstalter. Den fördel i konkurrenshänseende som en anstalt med både grupplivförsäkringsrörelse och individuell försäkringsrörelse erhåller jämfört med anstalt som endast har individuell försäkring genom att antalsavdraget i det första fallet kan utnyttjas i båda rörelserna är inte åsyftad. Jag delar därför kommitténs och remissinstansernas åsikt att det avdragsgilla antalsavdraget inte skall överstiga bruttointäkten i verksamhetsgrenen efter övriga enligt KL medgivna avdrag.

Kommittén föreslår att redovisningskungörelsen skall vara normgivande för vad som skall förstås med verksamhetsgren. Jag anser det emellertid onödigt att bland skatteregler som syftar till största möjliga enkelhet införa en bestämmelse om sådan differentiering. Varken teoretiska eller praktiska skäl talar enligt min mening för en sådan åtgärd. Den avsedda effekten torde uppnås om grupplivförsäkring med grunder, gruppsjukförsäkring med grunder och kollektiv personförsäkring utan grunder räknas som en enda verksamhetsgren. Vad angår övriga verksamhetsgrenar avseende försäkring med grunder enligt redovisningskungörelsen — alltså individuell livförsäkring och individuell sjuk- eller olycksfallsförsäkring — anser jag i likhet med kommittén att dessa grenar skall räknas som två särskilda verksamhetsgrenar när det gäller antalsavdraget. Beträffande slutligen individuell personförsäkring utan grunder bör en uppdelning av dessa ske mellan livförsäkring och sjuk- eller olycksfallsförsäkring och delarna sammanföras med resp. grundbundna grenar. Enligt min mening är det alltså tillfyllest med tre verksamhetsgrenar och jag föreslår därför att bestämmelserna om antalsavdrag utformas i enlighet därmed.

Summan antalsavdrag är naturligtvis med hänsyn till bestämmelsernas utformning beroende på hur många tecknade försäkringar som föreligger i anstalten. Särskild uppmärksamhet bör därför riktas på frågan vad som skall anses som en försäkring i detta avseende. Kommittén föreslår ingen

ändring i de nuvarande bestämmelserna, som innebär att som en försäkring anses alla kapitalförsäkringar som samtidigt tecknats på samma persons eller samma personers liv. Denna regel kan utan svårigheter tillämpas på alla slag av individuell personförsäkring. Inom kollektiv försäkring kan däremot praktiska svårigheter uppkomma att på detta sätt fastställa antalet försäkringar för envar enskild försäkrad. Som framhållits under remissbehandlingen kan vidare oberättigade avdrag förekomma. En höjning av försäkringsbeloppet för en grupp kan nämligen genomföras på så sätt att ett helt nytt avtal inrättas för höjningsbeloppet. Ett par remissinstanser har för att motverka denna effekt föreslagit en begränsning av antalet avdrag i förhållande till de av kommittén godtagna nuvarande reglerna. Därvid har ansetts att samtliga för envar försäkrad gällande gruppförsäkringar, i vilka enligt avtalen en och samma krets av personer är berättigad att inträda, skall räknas som en försäkring. Jag finner en sådan anordning riktig och föreslår denna begränsning av antalet avdrag i förhållande till kommittéförslaget.

Frågan om antalsavdragets storlek har tidigare diskuterats av 1961 års utredning angående översyn av vissa beskattningsregler för skadeförsäkringsrörelse. Både den utredningen och kommittén har verkställt beräkningar av antalsavdragets storlek med utgångspunkt från de principer som gällde vid avdragets tillkomst. Enligt kommittén bör avdraget för varje försäkring beräknas till belopp som motsvarar 3 ‰ av det basbelopp för allmän försäkring som gäller för januari månad under beskattningsåret. Syftet med den föreslagna höjningen har varit att i stort återställa den relation mellan schablonavdragen — dvs. avdraget på 5 % och antalsavdraget — och de faktiska förvaltningskostnaderna som gällde vid bestämmelsernas tillkomst år 1950.

Att i dag tillämpa samma relation mellan dessa summor ger naturligtvis inte ett helt tillfredsställande uttryck för antalsavdragets storlek, då förhållandena i många väsentliga avseenden nu är betydligt förändrade. Jag syftar härvid främst på å ena sidan de betydande rationaliseringar som skett och å den andra utvecklingen på löneområdet. Kommittén har påpekat de ändrade förhållandena och även beaktat dessa genom att föreslå ett avdrag som något understiger det belopp som enligt kommitténs beräkningar skulle återställa den relation mellan schablonavdragen och förvaltningskostnaderna som gällde vid antalsavdragets tillkomst. Vidare anser kommittén att hänsyn bör tas till framtida ökade kostnader och penningvärdeförändring genom ett indexreglerat avdrag. En sådan konstruktion har tidigare gjorts i skattebestämmelserna och indexregleringen innebär en klar fördel genom att behov att ompröva avdraget med visst mellanrum inte föreligger. Jag förordar därför att avdraget görs indexreglerat. En sådan reglering bör enligt min mening kunna utformas på det sätt kommittén föreslår.

Beträffande antalsavdragets storlek talar flera skäl för en höjning av avdraget. I princip innebär nämligen det system enligt vilket kapitalförsäkring beskattas att försäkringsgivaren som skattskyldig träder i stället för försäkringstagaren i fråga om ränteavkastningen av de premier som inbetalts för försäkringen. Försäkringsgivaren bör därför principiellt inte erlagga skatt för intäkt av sådan avkastning med större belopp än som skulle ha erlagts om försäkringstagaren själv varit skattskyldig för samma intäkt. Hänsyn härtill har bl. a. tagits genom att skattesatsen vid den statliga beskattningen av livförsäkringsrörelse fastställts till 10 % av beskattningsbar inkomst. Detta procenttal motsvarar nämligen det lägsta talet för fysiska personer som påförs statlig inkomstskatt. Sedan antalsavdragets tillkomst har emellertid införts det s. k. schablonavdraget i förvärvskällan kapital för fysiska personer. Genom detta avdrag torde ett flertal försäkringstagare inte bli beskattade för ränteavkastningen om skattskyldigheten ålegat dem i stället för försäkringsgivaren. Vidare måste i sammanhanget beaktas utvecklingen av de kostnader anstalterna har för sin rörelse. Löne- och övriga personalkostnader kan förutsättas utgöra den helt övervägande delen av anstalternas förvaltningskostnader. Även om anstalterna vidtagit åtskilliga åtgärder för att på sikt nedbringa förvaltningskostnaderna genom rationalisering av såväl branschstruktur som kontorsteknik torde utvecklingen på löneområdet och andra företeelser motverka de vinningar som kan göras genom rationaliseringarna. I sammanhanget kan nämnas bl. a. den vid remissbehandlingen anmärkta fortgående omskrivningen av försäkringar i beståndet, som består i att två eller flera gamla försäkringar sammanförs till en ny försäkring. Dessa omskrivningar minskar antalet försäkringar och i följd därav antalet avdrag men torde inte föranleda minskning av förvaltningskostnaderna i förhållande till minskat antal försäkringar. Jag anser mig därför böra godta den av kommittén föreslagna storleken av antalsavdraget. En sådan ståndpunkt bör även enligt min mening förutsätta att underskott inte skall tillåtas uppkomma i verksamhetsgren genom utnyttjande av avdraget. Jag anser slutligen liksom kommittén att avdraget per försäkring skall bestämmas till helt antal kronor. Om det indexreglerade avdragsbeloppet, beräknat enligt kommittéförslaget, inte utgör helt antal kronor, bör alltså avdraget per försäkring avrundas neråt till närmast hela krontal.

Enligt nuvarande beskattningsregler överskottsbeskattas utländsk liv- återförsäkringsrörelse. Kommittén föreslår med hänsyn till de synpunkter Återförsäkringsaktiebolaget Sverige framfört till kommittén beträffande beskattningen av livåterförsäkringsrörelse att ett räntebeskattningsystem skall ersätta överskottsbeskattningen. Räntebeskattningen skall enligt kommittéförslaget ske efter samma grunder som gäller för annan livförsäkringsrörelse men träffa såvitt avser åt utländsk anstalt i återförsäkring meddelade

försäkringar såväl kapital- som pensionsförsäkringar och i fråga om hos utländsk anstalt i återförsäkring tagna försäkringar endast kapitalförsäkringar.

Jag anser att det med hänsyn till skattekonsekvenserna i de av Återförsäkringsaktiebolaget Sverige angivna och synbarligen inte helt ovanliga fallen inte är rimligt att bibehålla ett överskottsbeskattningssystem för sådan rörelse. En räntebesättning utformad i princip efter samma regler som gäller annan livförsäkring medför vidare en likformighet, som får anses innebära en önskvärd förenkling av anstalternas beskattning. Att särskilda regler bör gälla för pensionsförsäkring som meddelats i återförsäkring åt utländsk anstalt är enligt min mening principiellt riktigt. Att en av inländsk anstalt direkt meddelad pensionsförsäkring inte beskattas hos försäkringsgivaren skall nämligen ses i förening med att försäkringstagaren beskattas för utfallande belopp. Sådan beskattning kan naturligtvis inte ske här i landet såvitt avser åt utländsk anstalt i återförsäkring meddelad pensionsförsäkring. Om i det senare fallet inte försäkringsgivaren beskattas för försäkringen, skulle sådan rörelse kunna drivas utan några som helst skattekonsekvenser här i landet. Ett sådant förhållande kan inte vara godtagbart. Jag ansluter mig helt till kommittéförslaget och förordar därför att räntebesättningen utsträcks till att omfatta såvitt avser åt utländsk anstalt i återförsäkring meddelade försäkringar såväl kapital- som pensionsförsäkring och i fråga om hos utländsk anstalt i återförsäkring tagna försäkringar endast kapitalförsäkring.

I fråga om understödsföreningarna har kommittén inte funnit anledning att lägga fram något förslag om ändrade beskattningsregler. Fr. o. m. år 1951 är sådan förening som meddelar kapitalunderstöd överstigande 500 kr. för medlem skattskyldig för inkomst av livförsäkringsrörelse.

Kommittén har inte ansett sig kunna förorda att understödsföreningarna befrias från skattskyldighet för inkomst av rörelse. Vidare har kommittén motiverat ett bibehållande av beloppsgränsen 500 kr. med att lagen om understödsföreningar är föremål för utredning och att det i avvaktan på denna utredning inte bör ske någon ändring i en beloppsgräns som kan anses sammanhänga med den civilrättsliga lagstiftningen. Jag delar kommitténs åsikt att det inte finns några teoretiska skäl som talar för att undanta understödsföreningarnas inkomst av livförsäkringsrörelse från beskattning. De sociala skäl som kan anses ha motiverat ett sådant undantagande före år 1951 kan i dag inte åberopas för ett sådant förfarande. Emellertid kan enligt min mening praktiska skäl tala för att ytterligare utvidga föreningarnas skattefrihet för rörelseinkomst. Jag anser vidare att beloppsgränsen för understödsföreningarnas skattskyldighet kan bestämmas oberoende av bestämmelserna i lagen om understödsföreningar. Någon direkt sammankoppling mellan denna lag och skattelagstiftningen torde inte be-

hövas i detta hänseende. En höjning av beloppsgränsen kan motiveras dels av att flera understödsföreningar f. n. är skattskyldiga för inkomst av rörelse utan att någon skattepliktig inkomst föreligger i förvärvskällan dels att den av mig föreslagna höjningen av antalsavdragets storlek torde föranleda att sådana förhållanden uppkommer för ytterligare ett antal föreningar. Vid höjning av beloppsgränsen bör givetvis även i fortsättningen skattskyldigheten knytas till föreningens stadgeenliga rätt att meddela kapitalunderstöd.

Försäkringsinspektionen har lämnat vissa uppgifter om understödsföreningarnas inkomster för år 1966 och effekten av olika beloppsgränser på skattskyldigheten. Jag finner att dessa uppgifter eller vad som eljest uttalats under remissbehandlingen ger vid handen att beloppsgränsen bör sättas vid 1 000 kr. Jag föreslår en sådan höjning av beloppsgränsen.

Vad angår övergångsbestämmelserna har jag inhämtat att 24 av de ungefär 400 understödsföreningarna innehar fastigheter. Av dessa 24 föreningar torde 4 eller 5 vara skattskyldiga för inkomst av livförsäkringsrörelse enligt nuvarande bestämmelser. Den höjning av beloppsgränsen som jag ovan föreslagit kan komma att medföra att ytterligare någon förening med fastighet befrias från skattskyldighet för rörelse. Övergångsbestämmelserna skall ses mot den bakgrunden att understödsföreningarna före år 1951 var skattskyldiga endast för fastighetsskatt och kommunal inkomstskatt för fastighet. Bestämmelserna kommer att förbli aktuella så länge några försäkringar tagna före år 1951 finns kvar. Detta torde vara fallet ännu några decennier. Även om jag inte är beredd att frångå det principiella ställningstagande som togs vid tillskapandet av övergångsbestämmelserna anser jag att ändring bör göras i dessa bestämmelser i ett hänseende. Den proportionering i förhållande till premiereserv på försäkringar som meddelats före respektive efter ingången av år 1951 kan leda till att reserven måste beräknas årligen. Försäkringsteknisk utredning av en förenings ställning behöver däremot i flertalet fall göras endast vart femte år till tillsynsmyndigheten.

Om en förening inte varje år måste beräkna reserven genom försäkringsteknisk utredning torde i allmänhet en approximativ beräkning godtas av beskattningsmyndigheterna. Jag anser emellertid denna praxis böra lagfästas så, att en understödsförening uttryckligen medges rätt att i beskattningshänseende under den närmaste femårsperioden tillämpa de kvottal för att bestämma premiereserven som framkommit i samband med senast verkställd försäkringsteknisk utredning. Det bör dock vara en förening obetaget att under femårsperioden företa utredning om ändring av kvottalen, om sådan ändring skulle föranleda lindring i föreningens beskattning. Jag föreslår att regler i enlighet härmed införs i övergångsbestämmelserna.

Samma beskattningsregler för alla försäkringsgrenar i en försäkringsanstalt

Försäkringsskattekommittén

De nuvarande beskattningsreglerna innebär att skadeförsäkringsrörelse överskottsbeskattas och livförsäkringsrörelse (kapitalförsäkring) — bortsett från utländsk återförsäkring — räntebeskattas. Detta medför att åtskilliga anstalter beskattas enligt olika principer för skilda delar av sin verksamhet.

Även om den grundläggande principen i FL är att livförsäkring och skadeförsäkring skall drivas av skilda anstalter får nämligen undantag göras härifrån om det finns särskilda skäl därtill. Vidare får viss skadeförsäkringsrörelse, nämligen rörelse som avser sjuk- och olycksfallsförsäkring, förnas med livförsäkring.

Kommittén har ansett det naturligt att som ett led i förenklingssträvandena undersöka möjligheterna att införa enhetliga beskattningsregler för all försäkringsrörelse i en och samma anstalt. Undersökningen syftar till en tillämpning av enhetliga regler oavsett vilken beskattningsmetod man stannar för beträffande skadeförsäkringsområdet.

När det gäller »främmande» rörelsegrenar av obetydlig omfattning i förhållande till en anstalts hela rörelse anser kommittén att det inte kan inge några betänkligheter att låta anstaltstypen, skadeförsäkrings- eller livförsäkringsanstalt, vara avgörande för beskattningen i dess helhet. Kommittén har därför ansett sig kunna begränsa undersökningen i huvudsak till sjuk- och olycksfallsförsäkringen, eftersom sådan försäkring är den enda som kan tänkas förorsaka problem i sammanhanget.

Sjuk- och olycksfallsförsäkring bedrivs f. n. av såväl livförsäkringsanstalter som skadeförsäkringsanstalter och dessutom av speciella sjukförsäkringsanstalter. Den drivs i två former, nämligen dels med grunder motsvarande livförsäkringsgrunder och avseende i starkt övervägande grad långfristiga avtal, dels utan grunder och avseende kortfristiga avtal, högst fem år. Försäkring med grunder förekommer, bortsett från smärre avvecklingsbestånd, endast inom livförsäkringsanstalterna och de speciella sjukförsäkringsanstalterna medan försäkring utan grunder meddelas av alla anstaltstyper. Försäkringen inom skadeförsäkringsanstalterna avser huvudsakligen ren olycksfallsförsäkring medan tyngdpunkten inom livförsäkringsanstalterna och de speciella sjukförsäkringsanstalterna ligger på sjukförsäkringsmomentet.

För sjuk- och olycksfallsförsäkringar inom skadeförsäkringsanstalterna saknas enligt kommitténs mening anledning att frångå nuvarande ordning enligt vilken försäkringarna i beskattningshänseende behandlas som skadeförsäkringar. Till stöd för denna uppfattning åberopar kommittén att FL

inte föreskriver någon uppdelning av anstalternas tillgångar mellan sjuk- och olycksfallsförsäkring å ena och övrig skadeförsäkring å den andra sidan.

I vissa fall förekommer vidare att skadeförsäkringsanstalt har svensk liv-återförsäkring som »främmande» rörelsegren. Denna gren är emellertid av obetydlig omfattning och kan inte heller i framtiden väntas få nämnvärd omfattning. Det kan därför enligt kommitténs mening inte möta några betänkligheter att låta den i beskattningshänseenden följa anstaltens försäkringsrörelse i övrigt.

Vad angår sådan sjuk- och olycksfallsförsäkring i livförsäkringsanstalt som drivs med långa avtalstider och följaktligen med grunder motsvarande livförsäkringsgrunderna föreligger enligt kommitténs mening mycket starka skäl att beskatta sådan försäkring som livförsäkring. Det är här liksom inom livförsäkringen fråga om försäkring med inbyggt sparmoment för att täcka sjukdomsriskens stegring med stigande levnadsålder. Det uppkommer alltså en premiereservbildning motsvarande den inom livförsäkringen.

I fråga om livförsäkringsanstalts sjuk- och olycksfallsförsäkring med kort avtalstid, såväl med som utan livförsäkringsgrunder, skulle man däremot enligt kommitténs mening kunna hysa större tveksamhet inför en beskattning enligt reglerna för livförsäkringsrörelse. I detta fall uppkommer inte någon premiereserv av den art som krävs för livförsäkring. Kommittén påpekar emellertid att dessa försäkringar till starkt övervägande del utgörs av kollektiv försäkring och därmed är jämförliga med grupplivförsäkringen, som inte heller kräver premiereservbildning av annan art än den som förekommer inom skadeförsäkring. Likväl beskattas grupplivförsäkringen som annan livförsäkring. Att under sådana förhållanden även beskatta livförsäkringsanstaltens sjuk- och olycksfallsförsäkring med kort avtalstid enligt samma regler bör kunna godtas.

Kommittén anser således hinder inte föreligga att tillämpa samma regler på all verksamhet i en och samma anstalt. Beträffande de speciella sjukförsäkringsanstalterna påpekar kommittén att den sjukförsäkring som drivs av de mera betydande av dessa anstalter hittills dominerats av individuell försäkring med grunder, vartill under senare år kommit gruppsjukförsäkring med grunder. Då fråga alltså är om försäkringar av samma art som meddelas av livförsäkringsanstalter, anser kommittén det naturligt att tillämpa de för livförsäkring gällande reglerna även på de speciella sjukförsäkringsanstalterna.

Kommittén framhåller emellertid att den föreslagna principen med enhetliga beskattningsregler kan vara förenade med vissa problem, framför allt när det gäller verksamhetsgrenar som kan drivas av såväl den ena som den andra anstaltstypen. Koncerner som omfattar både livförsäkrings- och skadeförsäkringsanstalter kan nämligen komma att flytta över sjuk- och olycksfallsförsäkringsbestånd till den anstaltstyp, där skattebestämmelserna bedöms som gynnsammast. Dessa koncerner skulle härigenom kunna

skaffa sig en konkurrensfördel framför fristående anstalter eller sådana koncerner som bara omfattar anstalter av samma typ. En sådan överflyttning skulle även kunna rubba den nuvarande strukturen med dominans enbart för olycksfallsförsäkring inom skadeförsäkringsanstalterna och för sjukförsäkring inom livförsäkringsanstalterna.

Kommittén förutsätter dock att en strukturomvandling av denna art inte bör kunna komma till stånd utan koncessionsmyndigheternas medgivande. Skulle frågan aktualiseras i en framtid anser kommittén att utvecklingen i skattehänseende närmare bör följas för att utröna om skattebestämmelserna i praktiken kommer att medföra en olämplig snedvridning av konkurrensen. Kommittén framhåller vidare att det ena eller andra skattesystemet knappast generellt kan antas vara gynnsammare eller ogynnsammare än det andra. Vilket som ett visst år blir fördelaktigast beror på den relativa storleken av det till verksamhetsgrenen hänfödda egna kapitalet, rörelseresultatet m. m.

Remissyttrandena

Remissinstanserna tillstyrker kommitténs förslag att beskattningsreglerna framdeles skall anknyta till anstaltstypen, livförsäkringsanstalt resp. skadeförsäkringsanstalt, och inte som för närvarande till rörelsetypen, livförsäkringsrörelse resp. sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse, samt att de speciella sjukförsäkringsanstalterna skall beskattas enligt reglerna för livförsäkring.

Kammarrätten anser emellertid att de föreslagna reglerna kan få till följd omdispositioner hos anstalterna i syfte att uppnå med förslaget i och för sig inte åsyftade skattelättnader. *Svenska försäkringsbolags riksförbund* och *Folksam* påpekar att frågan om en verksamhetsgrens placering i visst bolag är av företagspolitisk karaktär. Vid bedömningen härav kan naturligtvis skattefrågan komma in i bilden. En annan faktor är t. ex. möjligheten att utfärda kombinations- och paketförsäkringar. *Folksam* uttalar som sin uppfattning att det är mindre troligt att man inom en koncern skulle ägna sig åt någon kortsiktig flyttning i ena eller andra riktningen mellan livförsäkringsanstalt och skadeförsäkringsanstalt. Praktiska hinder härvidlag är att försäkringsavtalen sluts inte mellan koncernen och försäkringstagaren utan mellan den enskilda anstalten och försäkringstagaren.

Varken *Svenska försäkringsbolags riksförbund* eller *Folksam* kan finna motiv för en sådan förändring eller omtolkning av de legala reglerna för prövning av koncessionsansökningar som kommittén antytt. Koncessionsprövningen har tillkommit med andra syften och koncessionsmyndigheterna bör inte vid sin bedömning ta i beaktande sådana omständigheter som beskattningens eventuella inverkan på konkurrensen.

Beträffande frågan om några olämpliga följder för konkurrensen kan

uppkomma av den olikhet i beskattningsreglerna för sjuk- och olycksfallsförsäkring som beror av om rörelse är förlagd till livförsäkringsanstalt eller skadeförsäkringsanstalt påpekar *försäkringsinspektionen* att detta spörsmål framför allt gäller den korta sjuk- och olycksfallsförsäkringen. Skatteuttaget — oavsett skattesystem — torde emellertid vara obetydligt på sådan försäkring och därför av mindre betydelse för valet av anstaltstyp.

Enligt gällande bestämmelser i KL anses som försäkringsanstalt även sådan understödsförening som enligt sina stadgar äger meddela annan kapitalförsäkring än sådan som omfattar kapitalunderstöd på högst 500 kr. för medlem. Dessa föreningar är följaktligen skattskyldiga för inkomst av livförsäkringsrörelse. Försäkringsinspektionen anför härom bl. a.

Enligt nuvarande regler är skattskyldig understödsförening som meddelar såväl kapitalunderstöd som sjukhjälp, liksom alla andra understödsföreningar, icke skattskyldig för inkomst av sjukhjälpverksamheten. För upprätthållande av principen om understödsförenings skattefrihet för inkomst av sjukhjälpverksamhet bör vissa ändringar vidtagas i beskattningsreglerna innebärande att skattskyldig understödsförening till beskattning endast skall upptaga den del av föreningens nettointäkt av kapital- och fastighetsförvaltning som belöper på livförsäkringsverksamheten. Tre skattskyldiga understödsföreningar bedriver f. n. jämväl sjukhjälpverksamhet. En av dessa föreningar meddelar kapitalunderstöd upp till 4 000 kr.

Departementschefen

I det föregående har jag diskuterat den principiella uppläggnings av beskattning av skadeförsäkringsrörelse och livförsäkringsrörelse. Därvid har jag förordat ett bibehållande av överskottsbeskattningssystemet för skadeförsäkringsrörelse och räntebeskattningsystemet för livförsäkringsrörelse. Nuvarande beskattningsregler innebär att båda dessa system är tillämpliga på en och samma anstalt, om denna driver både livförsäkrings- och skadeförsäkringsrörelse. I fråga om anstalt som driver båda slagen av rörelse måste därför göras en uppdelning av verksamheten i liv- och skadeförsäkringsrörelse. En sådan uppdelning medför svårigheter för såväl anstalten som beskattningsmyndigheterna.

Kommittén föreslår som ett led i strävandet att åstadkomma förenkling att all försäkringsrörelse i en och samma anstalt skall beskattas efter samma regler. Därvid skall räntebeskattningsreglerna tillämpas på livförsäkringsanstalterna och de speciella sjukförsäkringsanstalterna samt överskottsbeskattningsreglerna eller det av kommittén i alternativ 2 framlagda förslaget på skadeförsäkringsanstalterna.

Som kommittén framhållit synes en koncern som omfattar både livförsäkrings- och skadeförsäkringsanstalter kunna skaffa sig en konkurrensfördel framför fristående anstalter eller koncerner som endast omfattar anstalter av ena typen genom att flytta sjuk- och olycksfallsförsäkringsbeståndet

till den anstaltstyp där skattebestämmelserna bedöms som gynnsammast. Mot ett sådant resonemang anför emellertid kommittén att en strukturomvandling av denna art inte bör kunna komma till stånd utan koncessionsmyndigheternas tillstånd. Vidare anser kommittén att utvecklingen i skattehänseende i framtiden, om så behövs, bör kunna följas för att utrona om de föreslagna skattebestämmelserna i praktiken medför en olämplig snedvridning av konkurrensen.

Enligt mitt förmenande skulle samma beskattningsregler för en anstalts alla försäkringsgrenar innebära en betydande förenkling i det nuvarande beskattningssystemet för försäkringsanstalterna. Den undersökning kommittén gjort om sjuk- och olycksfallsförsäkringen i de olika anstalterna ger vid handen att räntebeskattningen i princip bör tillämpas beträffande all försäkring i livförsäkringsanstalter och särskilda sjukförsäkringsanstalter samt överskottsbeskattningen beträffande all försäkring i skadeförsäkringsanstalterna.

Beträffande möjligheterna att inom en koncern överflytta ett försäkringsbestånd från en anstalt till en annan för att därigenom vinna en konkurrens fördel anser jag i likhet med några av remissinstanserna att det knappast kan tänkas ske några kortsiktiga spekulativa överflyttningar. För att placera en verksamhetsgren i ena eller andra anstalten kan således krävas bedömningar av många olika slag. Skattesynpunkter kan naturligtvis härvid spela en viss roll. Emellertid bör också beaktas att det knappast är möjligt att bedöma vilket system som kommer att vara fördelaktigast för verksamhetsgrenen. Jag vill alltså inte här ifrågasätta den nuvarande möjligheten att överflytta försäkringsbestånd inom en koncern. Samtidigt vill jag understryka att de av mig föreslagna bestämmelserna om enhetliga beskattningsregler i en och samma anstalt inte bör medföra någon ändring eller utvidgning av principerna för koncessionsmyndighetens prövning vid överflyttning av försäkringsbestånd. Jag anser således inte att koncessionsmyndighet vid sin bedömning skall ta i beaktande sådana omständigheter som beskattningens eventuella inverkan på konkurrensen. En sådan bedömningsgrund torde f. ö. knappast kunna förenas med lydelsen i 4 § 1 mom. och 166 § 1 mom. FL, enligt vilka lagrum koncession skall lämnas om den tillämnade rörelsen befinns »behövlig och även eljest ägnad att främja en sund utveckling av försäkringsväsendet».

Särskild uppmärksamhet måste i detta sammanhang ägnas åt frågan vad som skall vara livförsäkringsanstalt resp. skadeförsäkringsanstalt. Jag har tidigare angett att särskild sjukförsäkringsanstalt bör anses som livförsäkringsanstalt. Vidare bör även övriga personförsäkringar, alltså olycksfallsförsäkring, avgångsbidragsförsäkring och arbetslöshetsförsäkring, anses som livförsäkring. Anstalt som uteslutande driver rörelse med personförsäkringar utgör alltså livförsäkringsanstalt. Svårigheter att bedöma anstaltstyper uppkommer när någon eller några av de angivna verksamhetsgrenarna

förenas med skadeförsäkring i samma anstalt. I dessa fall bör den huvudsakliga verksamhetsinriktningen vara avgörande för anstaltstypen. Även när det gäller utländsk anstalt anser jag att anstalten bör anses aningen som livförsäkringsanstalt eller skadeförsäkringsanstalt. Vid bedömning av anstaltstypen för dessa anstalter bör enligt min mening hänsyn tas till endast den här i landet drivna verksamheten. Med livförsäkringsanstalt bör alltså avses anstalt som här i landet uteslutande eller så gott som uteslutande meddelar personförsäkringar. Med skadeförsäkringsanstalt avses annan försäkringsanstalt än livförsäkringsanstalt.

Det är emellertid nödvändigt att i ett system som i princip kommer att innebära att en anstalts hela verksamhet skall beskattas efter samma regler särskilt beakta understödsföreningarnas sjukhjälpsverksamhet. Sådan verksamhet är nu undantagen från skattskyldighet. Bestämmelser härom finns i 54 § första stycket KL, vari bl. a. föreskrivs att understödsförening som bedriver såväl till livförsäkring hänförlig verksamhet som annan verksamhet är skattskyldig för inkomst som belöper på livförsäkringsverksamheten och i övrigt endast för inkomst av fastighet. Det föreligger inte någon avsikt att utvidga skattskyldigheten för understödsföreningarna. Med hänsyn härtill bör av 30 § KL framgå att beskattningen av sådana föreningars rörelse endast avser att träffa livförsäkringsverksamheten.

Enligt det räntebeskattningsystem som nu tillämpas på livförsäkringsrörelse medges antalsavdrag för varje direkt tecknad kapitalförsäkring. Förslaget med enhetliga beskattningsregler för all verksamhet i en anstalt medför som framgått att även annan verksamhet i livförsäkringsanstalt än kapitalförsäkring kommer att räntebeskattas. Med hänsyn härtill bör enligt min mening sådan anstalt åtnjuta antalsavdrag för varje direkt tecknad personförsäkring som inte är pensionsförsäkring. Härvid skall dock som framgått iaktas att antalsavdraget är bundet till viss verksamhet och att summan antalsavdrag inte får överstiga den intäkt i verksamheten som återstår sedan övriga avdrag gjorts. Förslaget innebär vidare att avgångsbidragsförsäkringsrörelse kommer att beskattas som livförsäkringsrörelse. Sådan försäkringsrörelse drivs nu av Arbetsmarknadens Försäkringsaktiebolag och av Folksam samt är f. n. i beskattningshänseende av skadeförsäkrings natur. Enligt gällande regler tillämpas alltså överskottsbeskattning på rörelsen. Enligt de av försäkringsinspektionen fastställda särskilda planerna för de båda nämnda anstalterna för avsättning till premiereserv för avgångsbidragsförsäkring kan det emellertid förutsättas att något skattepliktigt överskott knappast uppkommer i sådan rörelse. Vid tillämpning av ett räntebeskattningsystem på denna rörelse inverkar givetvis inte avsättning till premiereserv på beskattningen. Samtidigt bör emellertid påpekas att antalet försäkringstagare i sådan rörelse är mycket stort. Det torde därför kunna förutsättas att antalsavdragen i förening med övriga avdrag enligt KL uppgår sammanlagt till ett belopp som överstiger avkastningen av kapital- och

fastighetsförvaltningen. Med hänsyn härtill torde inte heller vid tillämpning av räntebeskattnings någon skattepliktig inkomst uppkomma i avgångsbi-dragsförsäkringsrörelse.

Enligt gällande regler erlägger försäkringsanstalt statlig inkomstskatt för livförsäkringsrörelse efter 10 % och för annan rörelse efter 40 % av beskattningsbar inkomst. Procentsatsen för livförsäkringsrörelse skall ses mot bakgrunden att anstalten skattar i försäkringstagarens ställe och att anstalten inte bör erlägga större skatt än som skulle ha skett om försäkringstagaren varit skattskyldig för beloppet. Kommitténs förslag med enhetliga beskattningsregler för anstalts hela verksamhet innebär emellertid, att denna i sin helhet kommer att beskattas efter samma procentsats. Med hänsyn till de synpunkter som ligger bakom valet av procentsats för livförsäkringen bör procentsatsen kunna vara oförändrad. Jag anser mig därför kunna godta att livförsäkringsanstalts hela försäkringsrörelse skall beskattas till statlig inkomstskatt efter 10 % av beskattningsbar inkomst. Jag förordar därav betingad ändring i SI.

Som jag tidigare framhållit anser jag att systemet med samma beskattningsregler för anstalts hela försäkringsverksamhet skall gälla såväl för inländska som utländska anstalter. Med anledning härav är en redaktionell ändring i 6 § 1 mom. SF nödvändig.

Slutligen förordar jag i likhet med kommittén vissa ändringar i 26 och 27 §§ samt 30 § 1 mom. taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623), vilka ändringar är främst betingade av förslaget om enhetliga regler för all rörelse i en och samma anstalt.

Läns-, härads- och sockenbolag

Departementschefen

Vissa försäkringsanstalter är enligt 53 § 1 mom. d) KL skyldiga att erlägga kommunal skatt endast för inkomst av fastighet. Jag syftar här på sådana ömsesidiga försäkringsbolag för försäkring av egendom, på vilka lagen om försäkringsrörelse inte äger tillämpning eller vilkas verksamhetsområden faller utanför Stockholm och omfattar endast visst län eller del av län, dvs. läns-, härads- och sockenbolagen. Dessa anstalter är vidare enligt 7 § första stycket e) SI befriade från skyldighet att erlägga statlig inkomstskatt.

Försäkringsskattekommittén har i enlighet med sina direktiv behandlat endast de s. k. riksbolagen och vissa frågor beträffande understödsföreningarna.

Vid remissbehandlingen väcktes emellertid frågan om omprövning av den nuvarande skattefriheten för de lokalt verksamma ömsesidiga bolagen. Jag avser att nu ta upp detta spörsmål.

I prop. 1928: 213 med förslag till kommunalskattelag m. m. föreslogs att vissa försäkringsanstalter, nämligen sådana ömsesidiga bolag för försäkring av egendom på landet, på vilka lagen om försäkringsrörelse inte ägde tillämpning, skulle vara skattskyldiga endast för inkomst av fastighet vid kommunaltaxeringen. Vid 1928 års riksdag yrkades i två motioner bl. a., att de föreslagna bestämmelserna skulle göras tillämpliga på alla läns-, härads- och sockenbolag för sakförsäkring. Det syntes naturligare att göra en åtskillnad mellan å ena sidan läns-, härads- och sockenbolag och å den andra övriga bolag än mellan endast sockenbolagen och övriga bolag.

Särskilda utskottet (utlåtande nr 1 s. 70) inhämtade att endast ett litet antal mera betydande läns- och häradsbolag skulle bli skattskyldiga enligt förslaget i propositionen. Något principiellt skäl kunde svårligen anföras att medge fullständig skattefrihet för bolagens rörelse. Utskottet tillstyrkte emellertid motionärernas yrkande med hänsyn till de taxeringstekniska svårigheter som skulle följa av förslaget i propositionen. Skattskyldigheten skulle nämligen medföra en deklarationsskyldighet som framstod som alltför betungande i förhållande till det ringa skatteutfallet. En sådan regel om skattefrihet borde dock endast anses som ett uttryck för de då rådande förhållandena. Bolag med till Stockholm inskränkt verksamhetsområde borde vidare betraktas som riksbolag. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr 1928: 213).

En skattefrihet för yrkesmässigt bedriven verksamhet bör kunna motiveras med särskilt starka skäl. Enligt min mening kan sådana skäl inte anses föreligga i fråga om något av de lokalt verksamma ömsesidiga bolagen. Redan av denna anledning anser jag att principen om skattskyldighet för yrkesmässigt bedriven verksamhet bör gälla även för läns-, härads- och sockenbolagen. Härtill kommer att en bibehållen skattefrihet för dessa bolag kan innebära sådana fördelar i konkurrenshänseende de s. k. riksbolagen till nackdel som jag anser obilliga. Den nuvarande skattefriheten för de lokalt verksamma bolagen bör därför inte bibehållas. Jag föreslår därav betingad ändring i 53 § 1 mom. d) KL.

Av 349 § första stycket FL framgår att vissa lokalt verksamma ömsesidiga bolag är undantagna från FL:s bestämmelser. För att dessa anstalter skall kunna göra avdragsgilla avsättningar till utjämningsfond är det nödvändigt att anstalternas stadgar får samma betydelse som övriga anstalters bolagsordningar när det gäller att bedöma om en fond skall anses som utjämningsfond. Jag förordar att bestämmelser härom införs i punkt 2 av anvisningarna till 30 § KL.

Ikraftträdande

De av mig förordade bestämmelserna om de s. k. riksbolagens och understödsföreningarnas beskattning bör tillämpas fr. o. m. 1971 års taxering. Såvitt gäller inkomsttaxeringen bör bestämmelserna träda i kraft den 1 januari 1970. Beträffande förmögenhetstaxeringen bör den förordade ändringen emellertid träda i kraft vid senare tidpunkt. I prop. 1969:99 har jag nämligen föreslagit att annan ändring i 6 § 1 mom. SF bör träda i kraft den 1 januari 1970. Jag föreslår därför att ikraftträdandet för den här förordade ändringen av samma paragraf bestäms till den 1 juli 1970.

Beträffande den av mig förordade skattskyldigheten för de lokalt verk samma ömsesidiga bolagen talar flera skäl för att tillämpningen av bestämmelserna uppskjuts till 1972 års taxering. Bestämmelserna bör emellertid träda i kraft den 1 januari 1970.

Hemställan

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1) *lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),*

2) *lag om ändring i lagen den 26 maj 1950 (nr 308) om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),*

3) *förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt,*

4) *förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt,*

5) *förordning om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623).*

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

Bilaga 1

Statlig och kommunal inkomstskatt för år 1965 för aktiebolag enligt gällande regler och alternativ 2. Tkr.

1	2	3	4
<i>Bolag</i> <i>Aktiebolag</i>	Statlig och kommunal inkomstskatt enl. redovisning till försäkringsinspek.	Beskattningsbar inkomst enl. alt. 2	Beräknad skatt enl. alt. 2 ¹
Ansvar International	4	53	26
Anticimex	—	7	4
Atlantica	601	173	86
Europeiska varu	12	404	202
Fylgia	90	911	456
Hansa-Mälaren	18	408	204
Holmia	60	97	48
Landsbygden	73	165	82
Neptunus	—	45	22
Ocean	1 566	861	430
Securitas	12	270	135
Sirius	315	657	328
Skandia	1 001	5 142	2 571
Skåne	1 757	1 695	848
Svea	560	1 812	906
Svenska kredit	10	93	46
Svenska Veritas	17	460	230
Volvia	100	72	36
Ägir	2 011	638	319
Öresund	810	1 013	506
Amphion-Aequitas	170	336	168
Atlas	—	418	209
Folksam-International	23	599	300
Skandia-Freja	7	262	131
Stella-Svecia	3	197	98
Stockholm	2	115	58
Åter-Thule	—	132	66
(Summa)	9 222	17 341	8 670)

¹ Den sammanlagda statliga och kommunala inkomstskatten har i kol. 4 antagits utgöra 50 % av den beskattningsbara inkomsten.

Bilaga 2

Statlig och kommunal inkomstskatt för år 1965 för ömsesidiga bolag enligt gällande regler och alternativ 2. Tkr.

1	2	3	4
<i>Bolag</i> <i>Ömsesidiga bolag</i>	Statlig och kommunal inkomstskatt enl. redovisning till försäkringsinspek.	Beskattningsbar inkomst enl. alt. 2	Beräknad skatt enl. alt. 2 ¹
Allmänna Brand	150	1 187	594
Ansvar	76	374	187
Arbetsgivarnes (ansvars)	— 0	49	25
Bohuslän	3	84	42
Brandförs.verket	35	462	231
Brandkontoret	1 523	3 041	1 520
Folksam-sak	285	2 129	1 064
Folksam-Järnvägs. (sak)	60	131	66
Guldsmedernas	—	2	1
Göta	102	870	435
Järnvägen	— 0	33	16
Järnvägs. (olycksf.)	146	60	30
Norrlands ångf.	— 7	125	62
Pensionsgaranti	18	37	18
Skyddskassan	1	16	8
Skånska Brand-Hermes	107	1 021	510
Sthlms brandst.bol.	60	704	352
Städernas-Hansa	476	5 758	2 879
Sveriges ångf.	10	537	268
Sydsv. fartygs	3	186	93
Trafik-Bore	11	433	216
Allmänna Hagel	—	11	5
Skand. kreaturs	57	851	426
Skånes jordbr. kreaturs	—	68	34
Svenska husdjurs	—	47	24
Östergötlands kreaturs	2	23	12
(Summa	3 118	18 617	9 308)

¹ Den sammanlagda statliga och kommunala inkomstskatten har i kol. 4 antagits utgöra 50 % av den beskattningsbara inkomsten.

Statlig och kommunal inkomstskatt för åren 1956—1965 för skadeförsäkringsanstalterna (riksbolagen inkl. återförsäkringsbolagen) enligt alternativ 2 och gällande regler. Mkr.

År	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	Underlag ¹ för proportionering enl. alt. 2			Eget kapital ² i % av underlaget enl. kol. 1—3			Avkastningen av kapital- och fastighetsförvaltningen före proportionering			Skatteunderlag enl. alt. 2			Beräknad statlig och kommunal inkomstskatt enl. alt. 2 ³			Till försäkringsinspektionen redovisad statlig och kommunal inkomstskatt		
	AB	Öms. bolag	Samtliga bolag	AB	Öms. bolag	Samtliga bolag	AB	Öms. bolag	Samtliga bolag	AB	Öms. bolag	Samtliga bolag	AB	Öms. bolag	Samtliga bolag	AB	Öms. bolag	Samtliga bolag
1956	1 328,8	800,5	2 129,3	27,6	41,8	33,0	46,2	31,4	77,6	12,8	13,1	25,6	6,4	6,6	12,8	11,9	3,4	15,3
1957	1 422,2	843,0	2 265,2	26,7	40,3	31,7	53,4	36,0	89,4	14,3	14,5	28,3	7,2	7,2	14,2	13,7	3,2	16,9
1958	1 512,3	886,4	2 398,7	26,0	39,2	30,9	62,0	41,5	103,5	16,1	16,3	32,0	8,0	8,2	16,0	16,0	2,8	18,8
1959	1 613,7	932,3	2 546,0	25,5	37,6	29,9	71,6	53,7	125,3	18,3	20,2	37,5	9,2	10,1	18,8	16,0	2,9	18,9
1960	1 733,2	999,9	2 733,1	25,3	35,4	29,0	83,7	63,2	146,9	21,2	22,4	42,6	10,6	11,2	21,3	16,4	1,9	18,3
1961	1 875,6	1 042,8	2 918,4	24,5	33,5	27,7	130,4	58,5	188,9	31,9	19,6	52,3	16,0	9,8	26,2	16,0	3,0	19,0
1962	1 952,0	1 080,6	3 032,6	23,6	31,1	26,3	96,3	65,7	162,0	22,7	20,4	42,6	11,4	10,2	21,3	19,0	2,3	21,3
1963	2 023,2	1 144,5	3 167,7	21,8	28,8	24,3	116,7	66,0	182,7	25,4	19,0	44,4	12,7	9,5	22,2	16,9	2,5	19,4
1964	2 161,7	1 234,6	3 396,3	20,4	25,8	22,4	100,2	64,1	164,3	20,4	16,5	36,8	10,2	8,2	18,4	10,3	2,9	13,2
1965	2 194,5	1 474,6	3 669,1	18,4	21,9	19,8	94,1	85,0	179,1	17,3	18,6	35,5	8,6	9,3	17,8	9,2	3,1	12,3

¹ Summan av eget kapital (se not 2) och försäkringsfond för egen räkning.

² Summan av aktiekapital (resp. garantikapital), reservfond, utjämningsfond enligt KL, säkerhetsfond, regleringsfond för trafikförsäkring, övriga fonder, balanserad vinst minskad med balanserad förlust.

³ Den sammanlagda skatten har antagits utgöra 50 % av beloppen i kol. 10 resp. 11 och 12.

Innehåll

Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Författningsförslag	3
Inledning	22
Gällande rätt	24
Inländska försäkringsanstalter	24
Inledning	24
Sjuk-, olycksfalls- eller skadeförsäkringsrörelse	24
Livförsäkringsrörelse	27
Livförsäkringsrörelse som avser direkt meddelade eller i återför- säkring åt annan inländsk försäkringsanstalt meddelade livför- säkringar	27
Utländsk livåterförsäkringsrörelse	28
Utländska försäkringsanstalter	29
Skattesatsen vid den statliga inkomstbeskattningen	30
Statlig förmögenhetsskatt	30
Beskattning av inländsk skadeförsäkringsrörelse	30
Allmänna synpunkter	30
Försäkringsskattekommittén	30
Inledning	30
Alternativ 1. Premiëinkomsten som beskattningsunderlag ...	31
Alternativ 2. Kapitalavkastningen som beskattningsunderlag ..	33
Alternativ 3. Överskottsbeskattning	35
Kommitténs ställningstagande till alternativ 2 och 3	37
Remissinstansernas ställningstagande till de tre alternativen ...	39
Departementschefen	43
Den tekniska utformningen av alternativ 3	45
Försäkringsskattekommittén	45
Takregeln	45
Dubbelräkningar	46
Fondavsättningar	46
Inländsk försäkringsanstalts utländska försäkringsrörelse ...	47
Återbäring	48
Förvaltningskostnader	49
Remissyttrandena	51
Departementschefen	54
Beskattning av livförsäkringsrörelse	59
Försäkringsskattekommittén	59
Inledning	59
Antalsavdraget	60
Utländsk livåterförsäkringsrörelse	64
Understödsföreningarna	66
Skattskyldighet	66
Övergångsbestämmelser	68
Remissinstanserna	70
Antalsavdraget	70
Utländsk livåterförsäkringsrörelse	72
Understödsföreningarnas beskattning	72
Departementschefen	73

Samma beskattningsregler för alla försäkringsgrenar i en försäkringsanstalt	79
Försäkringskattekommittén	79
Remissyttrandena	81
Departementschefen	82
Läns-, härads- och sockenbolag	85
Departementschefen	85
Ikraftträdande	87
Hemställan	87
Bilaga 1	88
Bilaga 2	89
Bilaga 3	90